شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (سهامی خاص)
شاپرک

گزارش اقتصادی شاپرک

شماره ۱۳۵

شهریور ماه ۱۴۰۵

www.Shaparak.ir

بسم الله الرحمن الرحیم

فهرست مطالب

فهرست شکل‌ها ۶

فهرست جداول ۸

پیشگفتار ۱۱

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه ۱۲

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی ۱۶

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی ۱۷

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی ۱۸

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی ۱۹

۱-۲- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان ۲۱

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی ۲۲

۱-۲-۲- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP ۲۲

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک ۲۵

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک ۲۶

۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک ۲۶

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی ۲۸

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش ۲۹

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها ۳۰

۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت ۳۶

۲-۲- نفوذ منطقه‌ای ۳۹

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی ۳۹

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور ۴۰

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان ۴۰

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی ۴۶

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور ۴۷

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور ۴۸

۲-۳- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها ۵۰

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه ۵۰

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها ۵۴

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش ۵۶

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی ۶۱

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۲

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۲

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۵

۳-۴- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخداده در شبکه ۶۷

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۹

۴-۱- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۷۰

۴-۱-۱- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۷۰

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۱

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۵

۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۹

۴-۱-۵- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال- هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۱

۴-۱-۶- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال- هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۳

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۵

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی ۸۷

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور ۸۸

۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۹۰

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی در بعد کشوری ۹۲

۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۷

۴-۳-۵- عملکرد شرکت‌های PSPدر ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش ۹۹

۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۳

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۵

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۶

۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۶

۵-۱-۲- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۷

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۱۱

۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش ۱۱۴

۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۷

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۷

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۸

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۹
۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۲۱
۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۲
۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۲۴
۶- جمع‌بندی ۱۳۱
۷- واژه‌نامه ۱۳۹

فهرست شکل‌ها

شکل ۱–۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت اسفند ۱۴۰۴ ..... ۱۸

شکل ۱–۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰

شکل ۱–۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴ ..... ۲۲

شکل ۱-۲- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها(میلیون عدد) در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵ ..... ۲۶

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵..... ۲۷

شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- شهریور ۱۴۰۵ ..... ۳۰

شکل ۴-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- مرداد و شهریور ۱۴۰۵..... ۳۴

شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵ و ۱۴۰۴..... ۳۵

شکل ۶-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۳۶

شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - شهریور ۱۴۰۵..... ۳۷

شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات –مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۳۷

شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات – شهریور ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ ..... ۳۸

شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان – شهریور نسبت به مرداد ۱۴۰۵..... ۴۲

شکل ۱۱-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی(هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان – شهریور ۱۴۰۵..... ۴۳

شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال – شهریور ۱۴۰۵..... ۴۵

شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۴۷

شکل ۱۴-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان – شهریور ۱۴۰۵..... ۴۹

شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) – شهریور ۱۴۰۵..... ۵۱

شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) – شهریور ۱۴۰۵..... ۵۲

شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) (بر حسب ریال) – شهریور ۱۴۰۵..... ۵۳

شکل ۱۸-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۵۴

شکل ۱۹-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۳..... ۵۵

شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات – شهریور ۱۴۰۵..... ۵۷

شکل ۲۱-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ –شهریور ۱۴۰۵..... ۵۸

شکل ۳–۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق – شهریور ۱۴۰۵..... ۶۳

شکل ۳–۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها – شهریور ۱۴۰۵..... ۶۴

شکل ۳–۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵ ..... ۶۶
شکل ۳–۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵ ..... ۶۶
شکل ۴–۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۰
شکل ۴–۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۱
شکل ۴–۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۳
شکل ۴–۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۵
شکل ۴–۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنشها به ازای هر سرویس – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۷
شکل ۴–۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۸
شکل ۴–۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها – مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۸۰
شکل ۴–۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌ها– شهریور ۱۴۰۵ ... ۹۰
شکل ۴–۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان– شهریور ۱۴۰۵ .... ۹۲
شکل ۴–۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP– شهریور ۱۴۰۵ ۹۵
شکل ۴–۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت PSP– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۹۷
شکل ۴–۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان –شهریور ۱۴۰۵ ..... ۹۹
شکل ۴–۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۳ تاکنون ۱۰۱
شکل ۵–۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۰۶
شکل ۵–۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت –شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۰۷
شکل ۵–۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۱۹
شکل ۵–۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک –شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۲۶
شکل ۵–۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک –شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۲۷
شکل ۵–۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) –شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۲۸
شکل ۵–۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک –شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۲۹

فهرست جداول

جدول ۱–۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۴ ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۴ ..... ۱۷

جدول ۱–۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۴ ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۴ ..... ۱۹

جدول ۱–۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴ ..... ۲۳

جدول ۲–۱ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک ۲۷

جدول ۲–۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۴ ..... ۲۷

جدول ۲–۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک ۲۸

جدول ۲–۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک ۲۹

جدول ۲–۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته ۲۹

جدول ۲–۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۳۰

جدول ۲–۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی –شهریور ۱۴۰۵ ..... ۳۱

جدول ۲–۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۳۲

جدول ۲–۹ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۳۳

جدول ۲–۱۰ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۳۴

جدول ۲–۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۴۰

جدول ۲–۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۴۰

جدول ۲–۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی – مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۴۱

جدول ۲–۱۴ سرانه استانی کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مرداد و شهریور ماه ۱۴۰۵ ..... ۴۴

جدول ۲–۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۴۸

جدول ۲–۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی ۵۵

جدول ۲–۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش ۵۶

جدول ۲–۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش ۵۷

جدول ۳–۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۶۲

جدول ۳–۲ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها – شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته ۶۳

جدول ۳–۳ آنالیز خطاهای رخداده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - شهریور ۱۴۰۵ ..... ۶۴
جدول ۳–۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا –شهریور ۱۴۰۵ و ماه گذشته ۶۵
جدول ۳–۵ درصد تراکنش‌های ناتمام رخداده در شبکه پرداخت شاپرک – مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۶۷
جدول ۴–۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش– مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۲
جدول ۴–۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش – مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۴
جدول ۴–۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۶
جدول ۴–۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۸
جدول ۴–۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP –مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۷۹
جدول ۴–۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال–هیرشمن ۸۱
جدول ۴–۷ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۸۲
جدول ۴–۸مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP – مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۸۳
جدول ۴–۹ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۸۴
جدول ۴–۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۸۴
جدول ۴–۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی– مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۸۶
جدول ۴–۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار –مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۸۷
جدول ۴–۱۳ سهم بازار هر شرکتPSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان –شهریور ۱۴۰۵ ..... ۸۹
جدول ۴–۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۹۱
جدول ۴–۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت –مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۹۴
جدول ۴–۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت – مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۹۶
جدول ۴–۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۹۸
جدول ۴–۱۸ سهم تعدادکارتخوان‌های فاقد تراکنش هرشرکت ازکل کارتخوان های فعال سیستمی آن– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۰۲
جدول ۴–۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۰۳
جدول ۵–۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۰۸
جدول ۵–۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۰۹
جدول ۵–۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۱۱
جدول ۵–۴ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده – شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۱۳
جدول ۵–۵ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش– شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۱۵

جدول ۵—۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش—مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۱۶
جدول ۵—۷ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار —شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۱۸
جدول ۵—۸ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار — شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۲۰
جدول ۵—۹ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده —شهریور ۱۴۰۵ .... ۱۲۱
جدول ۵—۱۰ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار — شهریور ۱۴۰۵. ۱۲۲
جدول ۵—۱۱ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار —مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۲۴
جدول ۵—۱۲ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده —شهریور ۱۴۰۵ ..... ۱۲۴

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۳۵ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.

۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.

۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.

٤. بخش«بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.

٥. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، مبنای محاسبه شاخص‌ها در فصل اول تا چهارم تراکنش‌های ۲۰۰ و در فصل پنجم تراکنش‌های ۲۲۰ می‌باشد. در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

رشد نسبت به ماه گذشته
کاهش نسبت به ماه گذشته
بدون تغییر نسبت به ماه گذشته

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

*نسبت به آخرین آمار منتشر شده

سهم از نقدینگی

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی	۱۶/۵۴ درصد
نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی	۱/۸۱ درصد

۲ شاخص‌های عملکردی شاپرک در شهریور ماه ۱۴۰۵

آمار عملکردی

تعداد تراکنش‌های شاپرک	۴٬۸۷۱٬۹۳۰٬۴۵۳ تراکنش
ارزش تراکنش‌های شاپرک	۴۴٬۱۰۱٬۵۹۲٬۸۵۲ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش‌ها

رشد اسمی ماهانه شهریور۱۴۰۵نسبت به مرداد۱۴۰۵	۲۰/۶۹٪
رشد حقیقی ماهانه شهریور۱۴۰۵نسبت به مرداد۱۴۰۵	۱۵/۷۸٪
رشد اسمی ماهانه شهریور۱۴۰۵نسبت به شهریور۱۴۰۴	۱۰۴/۹۵٪
رشد حقیقی ماهانه شهریور۱۴۰۵نسبت به شهریور۱۴۰۴	۸/۰۱٪

سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها

ابزار پذیرش اینترنتی	۵/۷۸٪
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۶۰٪
کارتخوان فروشگاهی	۹۱/۰۱٪
ابزار موبایلی	۱/۶۱٪

سهم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

خرید کالا و خدمات	۹۸/۹۳٪
پرداخت قبض و خرید شارژ	۱/۰۷٪

سهم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

خرید کالا و خدمات	۹۱/۲۴٪
پرداخت قبض و خرید شارژ	۴/۱۸٪
مانده گیری	۴/۵۸٪

ضریب نفوذ منطقه‌ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰٬۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

کل ابزارها	۱٬۹۱۱/۶۶
کارتخوان فروشگاهی	۱٬۷۹۰/۴۲
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۰/۱۰
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۲۱/۰۶
ابزار موبایلی	۰/۰۸

سرانه تراکنش‌های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال

کل ابزارها	۷۸/۸۱
کارتخوان فروشگاهی	۷۱/۷۲
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۲۶
ابزار پذیرش اینترنتی	۴/۵۵
ابزار موبایلی	۱/۲۶۹

نفوذ منطقه‌ای کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی

بیشترین تعداد	تهران	۱٬۷۷۷٬۰۷۱
بیشترین تغییر	تهران	۱۰٬۰۴۷
بیشترین سرانه	مازندران	۰/۲۲۵
بیشترین سرانه تعداد تراکنش	اردبیل	۸۳/۰۱

نسبت دهکی مبالغ تراکنش‌های شاپرکی

نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول	۵۵۷/۵۵

۳ کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

سهم تراکنش‌های موفق

درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها	۹۲/۳۶٪
درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها	۹۹/۹۶٪

سهم هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

خطای پذیرندگی	۲/۶۵٪
خطای شاپرکی	۰/۵۰٪
خطای صادر کنندگی	۹/۵۵٪
خطای کاربری	۸۷/۳۰٪

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۹/۰۳٪
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۹۶٪

تراکنش‌های ناتمام

درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها	۰/۰۰۸٪
درصد تغییرات تراکنش‌های معوق	-۱۵/۴۳٪

۴ شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در شهریور ۱۴۰۵

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	فراپردازان آروند امید	۳/۳۶۷
پایین‌ترین میزان	فن آوا کارت	۰/۲۴۲

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

بالاترین میزان شاخص	فن آوا کارت	۲/۷۲۶٪
پایین‌ترین میزان شاخص	فراپردازان آروند امید	۰/۰۲۰٪

سهم کارتخوان‌های فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال

بیشترین سهم	فن آوا کارت	۴۳/۸۴٪
کمترین سهم	به پرداخت ملت	۷/۱۳٪

ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش‌های بازار

سهم مبلغی	۲۶/۳۶٪ به پرداخت ملت	۱۹/۹۳٪ بانک ملت
سهم تعدادی	۲۲/۵۵٪ به پرداخت ملت	۱۸/۲۸٪ بانک ملت

بالاترین سهم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۳۶/۲۲٪ به پرداخت ملت	۲۲/۲۰٪ بانک ملت
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۶/۲۶٪ به پرداخت ملت	۴۷/۶۵٪ بانک ملت
کارتخوان فروشگاهی	۲۳/۲۰٪ به پرداخت ملت	۱۹/۲۳٪ بانک ملت
ابزار موبایلی	۴۷/۱۵٪ آسان پرداخت پرشین	۲۷/۷۷٪ بانک ملی

بالاترین سهم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۴۶/۹۳٪ به پرداخت ملت	۳۱/۱۵٪ بانک ملت
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۸/۳۷٪ به پرداخت ملت	۵۱/۱۸٪ بانک ملت
کارتخوان فروشگاهی	۲۰/۹۵٪ به پرداخت ملت	۱۶/۷۰٪ بانک ملت
ابزار موبایلی	۷۷/۶۲٪ آسان پرداخت پرشین	۴۱/۰۸٪ بانک شهر

شاخص هرفیندال- هیرشمن(HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۳،۰۸۲	۱،۴۸۹
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۳،۴۳۵	۳،۴۳۶
کارتخوان فروشگاهی	۱،۳۲۲	۸۴۶
ابزار موبایلی	۶،۲۱۹	۲،۴۹۲

بالاترین سهم بانک‌های صادر کننده از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک شهر	۲۱/۷۸٪
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۷/۵۶٪
کارت برداشت نقدی	بانک ملی	۱۹/۵۱٪

میزان تغییرات بر اساس مقادیر ماه گذشته محاسبه شده است.

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، درصدی از نقدینگی[۱] که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا اسفند ۱۴۰۴) استفاده شده است.

جدول ۱–۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۴ ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۴

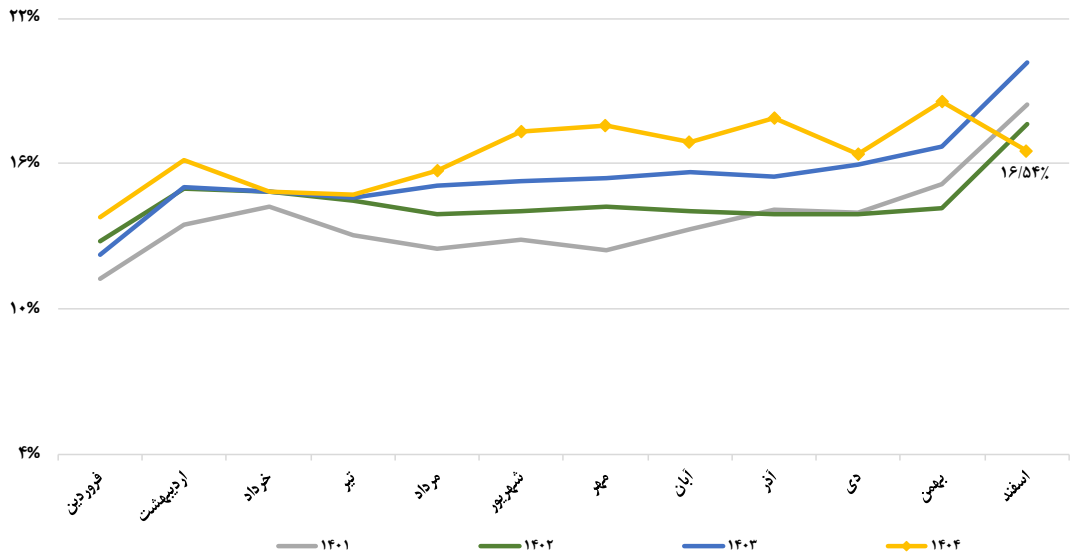
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱۶,۶۱۱,۳۶۹	۱۶/۷۱٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۲۰,۵۳۹,۳۷۲	۲۰/۲۰٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱۴,۵۰۱,۱۸۸	۱۳/۷۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱۷,۳۲۵,۳۷۱	۱۶/۱۳٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱۶,۴۱۶,۸۴۸	۱۴/۸۵٪
تیر ۱۴۰۴	۱۱۵,۷۸۳,۳۰۰	۱۷,۰۳۸,۸۶۰	۱۴/۷۲٪
مرداد ۱۴۰۴	۱۲۰,۱۴۹,۳۰۰	۱۸,۸۶۲,۶۴۳	۱۵/۷۰٪
شهریور ۱۴۰۴	۱۲۴,۰۸۷,۳۰۰	۲۱,۵۱۷,۷۳۸	۱۷/۳۴٪
مهر ۱۴۰۴	۱۲۸,۰۰۹,۱۰۰	۲۲,۴۷۷,۸۷۹	۱۷/۵۶٪
آبان ۱۴۰۴	۱۳۱,۸۴۵,۳۰۰	۲۲,۲۶۹,۱۷۷	۱۶/۸۹٪
آذر ۱۴۰۴	۱۳۵,۳۴۴,۶۰۰	۲۴,۲۰۱,۵۳۲	۱۷/۸۸٪
دی ۱۴۰۴	۱۴۱,۴۹۰,۰۰۰	۲۳,۲۰۸,۳۲۸	۱۶/۴۰٪
بهمن ۱۴۰۴	۱۴۶,۴۰۰,۳۰۰	۲۷,۱۶۱,۵۲۴	۱۸/۵۵٪
اسفند ۱۴۰۴	۱۵۵,۸۱۲,۲۰۰	۲۵,۷۶۵,۰۴۱	۱۶/۵۴٪

[۱] آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در اسفند ۱۴۰۴ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۶/۵۴ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه بهمن ۱۴۰۴، کاهش ۲/۰۲- درصدی داشته است.

در اسفند ۱۴۰۴، ارزش تراکنش‌های شاپرک کاهش ۵/۱۴ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۶/۴۳ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، کاهش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه بهمن ۱۴۰۴ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا اسفند ۱۴۰۴ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۱ لغایت اسفند ۱۴۰۴ در شکل ۱–۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱–۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت اسفند ۱۴۰۴

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۱–۲ ارائه شده است.

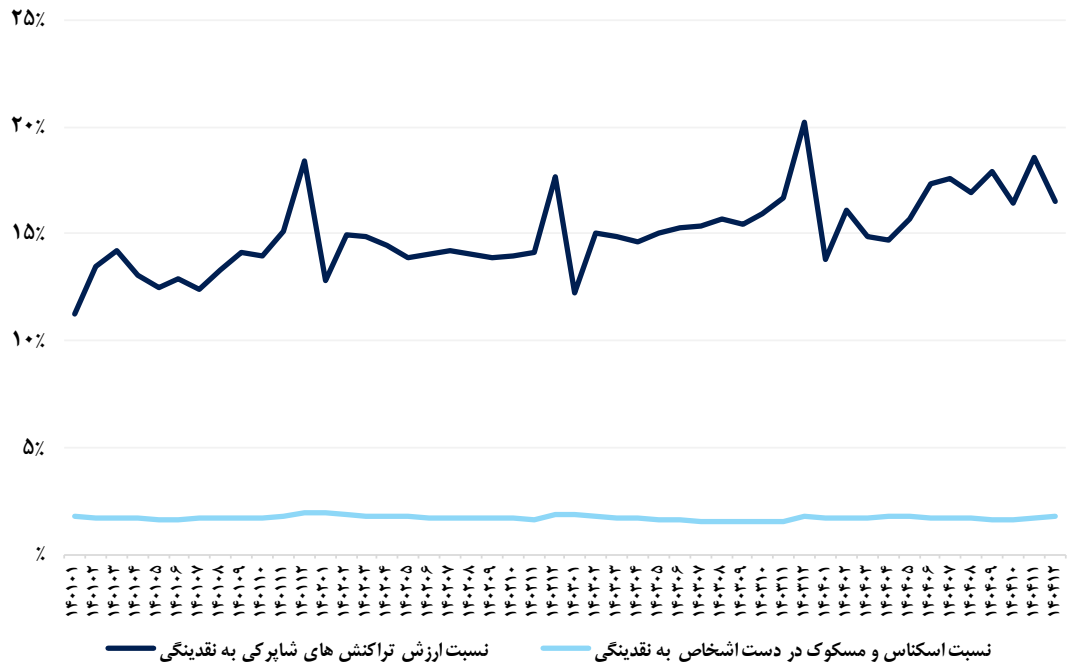
جدول ۱–۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۴ ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۴

دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص(میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱,۵۲۳,۰۰۰	۱/۵۳٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۱,۷۹۱,۳۰۰	۱/۷۶٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱,۸۲۲,۲۰۰	۱/۷۳٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱,۸۱۸,۶۰۰	۱/۶۹٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱,۹۱۴,۷۰۰	۱/۷۳٪
تیر ۱۴۰۴	۱۱۵,۷۸۳,۳۰۰	۲,۰۶۳,۴۰۰	۱/۷۸٪
مرداد ۱۴۰۴	۱۲۰,۱۴۹,۳۰۰	۲,۱۰۲,۹۰۰	۱/۷۵٪
شهریور ۱۴۰۴	۱۲۴,۰۸۷,۳۰۰	۲,۱۵۲,۰۰۰	۱/۷۳٪
مهر ۱۴۰۴	۱۲۸,۰۰۹,۱۰۰	۲,۱۹۵,۱۰۰	۱/۷۱٪
آبان ۱۴۰۴	۱۳۱,۸۴۵,۳۰۰	۲,۲۰۵,۱۰۰	۱/۶۷٪
آذر ۱۴۰۴	۱۳۵,۳۴۴,۶۰۰	۲,۲۳۰,۴۰۰	۱/۶۵٪
دی ۱۴۰۴	۱۴۱,۴۹۰,۰۰۰	۲,۳۱۹,۲۰۰	۱/۶۴٪
بهمن ۱۴۰۴	۱۴۶,۴۰۰,۳۰۰	۲,۴۷۸,۲۰۰	۱/۶۹٪
اسفند ۱۴۰۴	۱۵۵,۸۱۲,۲۰۰	۲,۸۱۴,۷۰۰	۱/۸۱٪

در اسفند ۱۴۰۴، ۱/۸۱ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در بهمن ۱۴۰۴ افزایش ۰/۱۱ درصدی را تجربه نموده است. در اسفند ۱۴۰۴ میزان نقدینگی با افزایش ۶/۴۳ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۱۳/۵۸ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۱–۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را طی دوره فروردین ۱۴۰۱ تا اسفند ۱۴۰۴ نشان می‌دهد. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، با وجود نوسانات ماهانه، در مجموع روندی افزایشی داشته و از ۱۱/۲۸ درصد در فروردین ۱۴۰۱ به ۱۶/۵۴ درصد در اسفند ۱۴۰۴ رسیده است. در مقابل، نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در همین دوره روند افزایشی ملایم را تجربه کرده و در مجموع از ۱/۷۶ درصد به ۱/۸۱ درصد افزایش یافته است.

در فروردین ۱۳۹۶، دو نسبت ارزش تراکنش های شاپرکی به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی به‌ترتیب برابر با ۷/۹۶ و ۲/۲۷ درصد بوده‌اند. مقایسه این دو شاخص با فروردین ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی طی دوره مورد بررسی افزایش قابل‌توجهی داشته، در حالی که نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی کاهش یافته است. این تفاوت، بیانگر افزایش نقش پرداخت‌های الکترونیکی در مبادلات و گردش نقدینگی کشور طی سال‌های اخیر است.

۱-۲- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری[۲] و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

در شکل ۱–۳ روند تولید ناخالص داخلی[۳] به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴ به صورت فصلی ترسیم شده است.[۴]

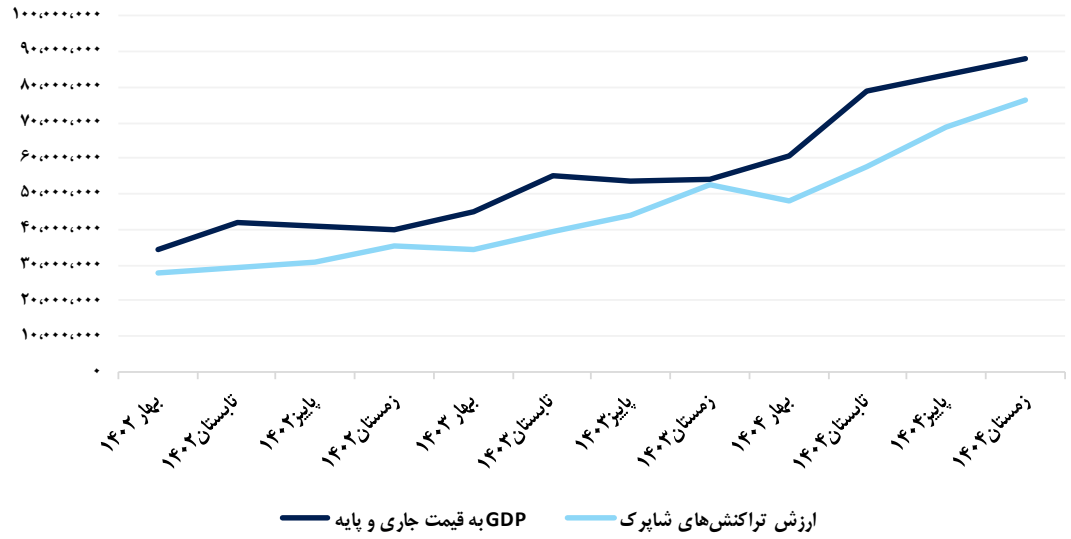
---

[۲] بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

[۳] به واژه نامه رجوع شود.

[۴] آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان۱۴۰۴ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۱—۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفا ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP ، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان[۵] در جدول ۱—۳ ارائه شده است.

[۵] در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان۱۴۰۴ می‌باشد.

جدول ۱–۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴

دوره	GDP(میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک(میلیارد ریال)
بهار ۱۴۰۲	۳۴,۱۶۳,۹۳۴	۲۷,۶۷۰,۸۲۳
تابستان۱۴۰۲	۴۲,۰۸۹,۶۸۰	۲۹,۱۶۲,۶۷۰
پاییز۱۴۰۲	۴۱,۱۱۱,۲۱۲	۳۰,۹۳۹,۰۱۰
زمستان۱۴۰۲	۳۹,۷۶۹,۹۴۷	۳۵,۴۵۵,۲۰۷
بهار ۱۴۰۳	۴۵,۱۸۱,۲۲۳	۳۴,۳۹۵,۵۶۶
تابستان۱۴۰۳	۵۵,۰۸۶,۱۵۶	۳۹,۶۰۶,۲۸۰
پاییز۱۴۰۳	۵۳,۸۰۳,۷۲۵	۴۳,۷۶۵,۶۲۴
زمستان۱۴۰۳	۵۳,۹۶۰,۱۶۲	۵۲,۶۷۱,۱۳۱
بهار ۱۴۰۴	۶۰,۴۵۳,۳۴۳	۴۸,۲۴۳,۴۰۷
تابستان۱۴۰۴	۷۸,۸۹۹,۶۳۳	۵۷,۴۱۹,۲۴۰
پاییز۱۴۰۴	۸۳,۱۸۷,۴۸۲	۶۸,۹۴۸,۵۸۸
زمستان۱۴۰۴	۸۷,۷۱۴,۵۴۷	۷۶,۱۳۴,۸۹۳

**در محاسبات GDP صرفا ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.*

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

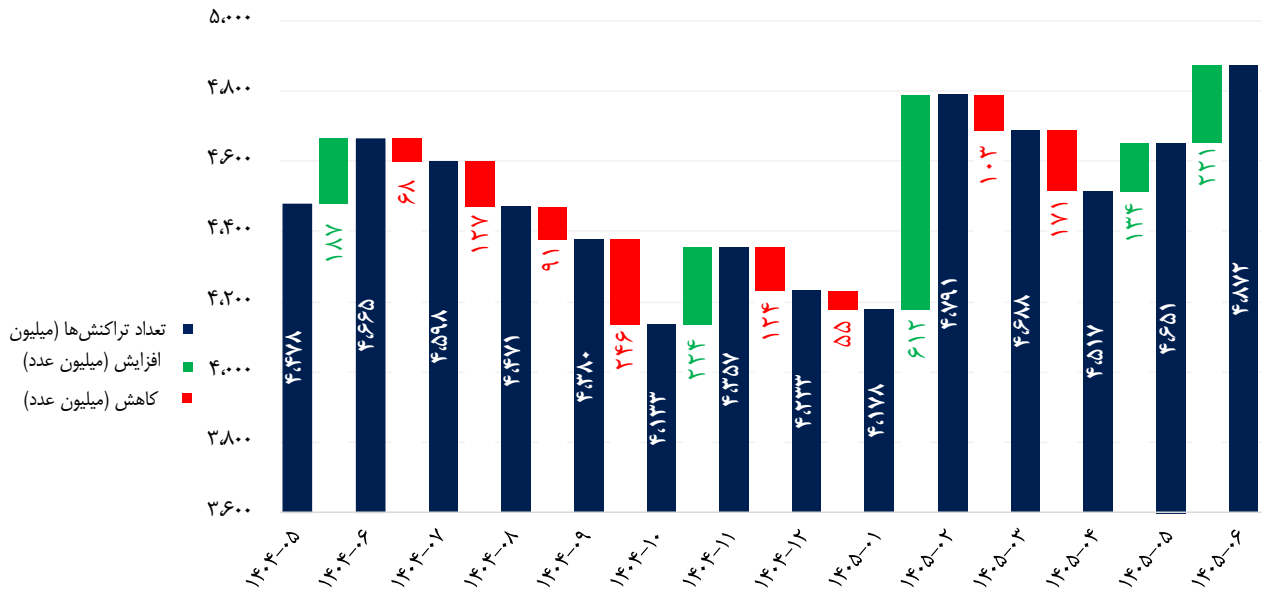
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و ماندگیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

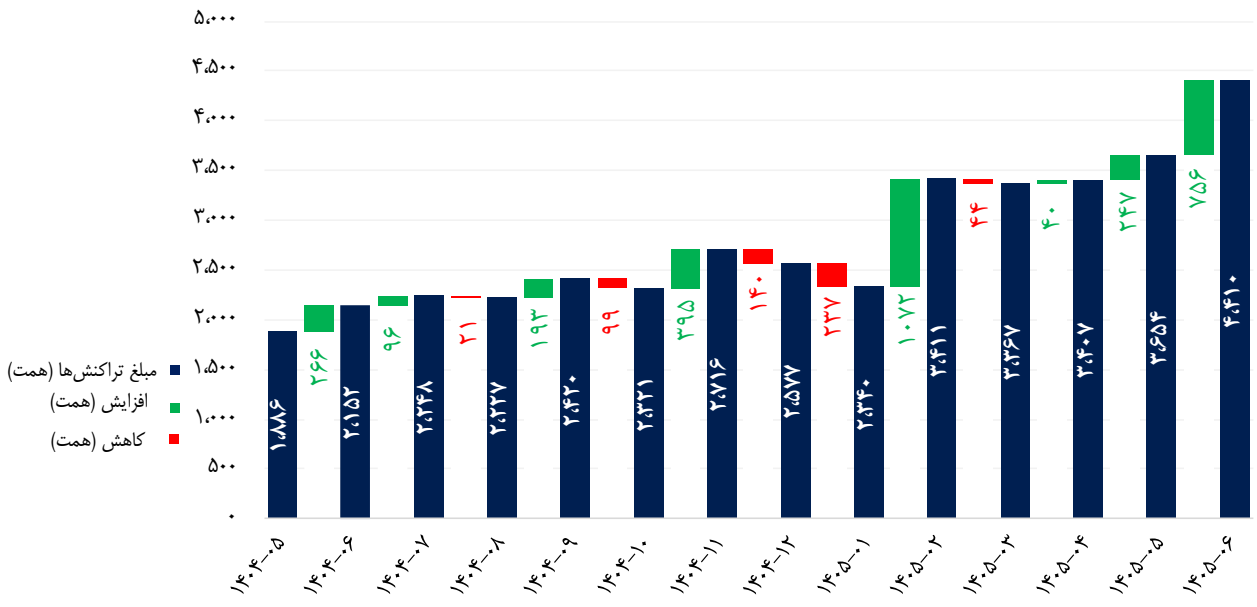
۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

درشکل ۱-۲، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ماه ۱۴۰۵ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت ۱۴۰۵ و دی ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۱-۲- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها(میلیون عدد) در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ماه ۱۴۰۵ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۵ رخ داده است.

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵

در شهریور ماه ۱۴۰۵ بالغ بر ۴٫۸۷۲ میلیون تراکنش با ارزش ۴۴,۱۰۲ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به مرداد ماه رشد ۴/۷۶ درصدی در تعداد و ۲۰/۶۹ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۲-۱ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در شهریور ماه ۱۴۰۵ و نرخ رشد آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۲-۱ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۶۵۰,۷۶۴,۱۵۸	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۴/۷۶٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۳۶,۵۴۰,۷۶۷,۳۷۳	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲	۲۰/۶۹٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در شهریور ۱۴۰۵ و ماه مشابه سال گذشته به همراه نرخ رشد آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۴

نوع	شهریور ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۶۶۵,۳۴۳,۲۲۷	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۴/۴۳٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۲۱,۵۱۷,۷۳۷,۷۴۵	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲	۱۰۴/۹۵٪

بر اساس مندرجات جدول ۲–۲ تراکنش‌های شهریور ۱۴۰۵ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۴ از نظر تعدادی ۴/۴۳ و از نظر ریالی ۱۰۴/۹۵ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی[۱] را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی[۲] و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۲–۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها(میلیون ریال)	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۳۶,۵۴۰,۷۶۷,۳۷۳/۳۳	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲/۱۶	۲۰/۶۹٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۲۱۹,۳۶۴,۰۰۱/۳۳	۶,۰۴۲,۹۶۹,۶۹۷/۴۷	۱۵/۷۸٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۷۰۰/۱	۷۲۹/۸	۴/۲۴٪

**نرخ تورم ماهانه: نرخ رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)*

همان‌گونه که جدول ۲–۳ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته با رشد ۲۰/۶۹ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۱۵/۷۸ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۲–۴ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

---

[۱] به واژه نامه رجوع شود.

[۲] ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

جدول ۲–۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها(میلیون ریال)	شهریور ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۲۱,۵۱۷,۷۳۷,۷۴۵/۳۹	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲/۱۶	۱۰۴/۹۵٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۵۹۴,۸۳۵,۶۰۷/۲۲	۶,۰۴۲,۹۶۹,۶۹۷/۴۷	۸/۰۱٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۳۸۴/۶۰	۷۲۹/۸۰	۸۹/۷۶٪

*تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI: سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲–۴ رشد ۱۰۴/۹۵ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۸/۰۱ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) چهار نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، " ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)"، "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی" و به تازگی "ابزار پذیرش موبایلی" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی[۱] در شهریور ۱۴۰۵ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲–۵ ارائه شده است.

جدول ۲–۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		
	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
اینترنتی	۷۹۱,۲۹۹	۷۴۸,۳۹۱	-۵/۴۲٪
کدهای دستوری (USSD)	۷۸۶	۶۱۴	-۲۱/۸۸٪
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۰۰۴,۵۳۷	۱۱,۰۶۸,۷۰۳	۰/۵۸٪
موبایلی	۵۰۰	۵۰۹	۱/۸۰٪
مجموع ابزارها	۱۱,۷۹۷,۱۲۲	۱۱,۸۱۸,۲۱۷	۰/۱۸٪

[۱] ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

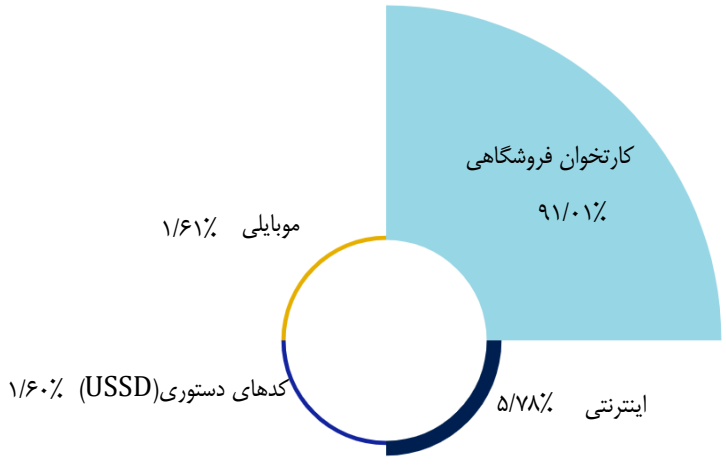
بر اساس جدول ۲–۵ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به مرداد ماه رشد ۰/۱۸ درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، افزایش ۰/۵۸ درصدی تعداد ابزارکارتخوان فروشگاهی می‌باشد. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲–۶ ارائه شده است.

جدول ۲–۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار– شهریور ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	مرداد ۱۴۰۵		شهریور ۱۴۰۵	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
اینترنتی	۷۹۱,۲۹۹	۶/۷۱٪	۷۴۸,۳۹۱	۶/۳۳٪
کدهای دستوری (USSD)	۷۸۶	۰/۰۱٪	۶۱۴	۰/۰۰۵٪
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۰۰۴,۵۳۷	۹۳/۲۸٪	۱۱,۰۶۸,۷۰۳	۹۳/۶۵۸٪
موبایلی	۵۰۰	۰/۰۰٪	۵۰۹	۰/۰۰۴٪
مجموع ابزارها	۱۱,۷۹۷,۱۲۲	۱۰۰/۰۰٪	۱۱,۸۱۸,۲۱۷	۱۰۰/۰۰۰٪

۲-۱-٤- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۳–۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاهی با سهم ۹۱/۰۱ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی ، ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) و ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۳–۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- شهریور ۱۴۰۵

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاهی، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲–۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۲–۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی –شهریور ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
اینترنتی	۷۴۸,۳۹۱	۲۸۱,۵۳۵,۴۴۶	۳۷۶
کدهای دستوری (USSD)	۶۱۴	۷۸,۱۳۱,۸۴۵	۱۲۷,۲۵۱
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۰۶۸,۷۰۳	۴,۴۳۳,۷۹۷,۹۵۷	۴۰۱
موبایلی	۵۰۹	۷۸,۴۶۵,۲۰۵	۱۵۴,۱۵۶
مجموع ابزارها	۱۱,۸۱۸,۲۱۷	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۴۱۲

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در شهریور ۱۴۰۵، ۴۱۲ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۱۸/۰۱ واحدی (۴/۵۷ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می باشد. در شهریور ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با افزایش ۷/۷۷ درصدی از ۳۴۹ تراکنش در مرداد ۱۴۰۵ به ۳۷۶ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) ۱۲۷,۲۵۱ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۲۷,۰۶۵/۹۴ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۱۶/۴۸ واحد افزایش نسبت به مرداد ۱۴۰۵ به ۴۰۱ عدد در شهریور ماه رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۵۴,۱۵۶ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۱۵,۹۴۳/۸۲واحدی همراه بوده است. در ادامه طی جدول ۲–۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲–۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی – شهریور ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۷۴۸,۳۹۱	۱۰,۹۴۵,۵۵۹,۵۰۵	۱۴,۶۲۵/۴۶
کدهای دستوری (USSD)	۶۱۴	۳۷,۷۶۶,۴۶۰	۶۱,۵۰۸/۸۹
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۰۶۸,۷۰۳	۳۲,۹۳۹,۳۰۶,۹۸۸	۲,۹۷۵/۹۰
موبایلی	۵۰۹	۱۷۸,۹۵۹,۸۹۹	۳۵۱,۵۹۱/۱۶
مجموع ابزارها	۱۱,۸۱۸,۲۱۷	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲	۳,۷۳۱/۶۶

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در شهریور ۱۴۰۵ با افزایش ۳,۷۵۵/۵۵ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۴,۶۲۵/۴۶ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با افزایش ۱۲,۸۶۵/۶۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۶۱,۵۰۸/۸۹ میلیون ریال به ازای هر ابزار در شهریور ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۷۷,۵۴۰/۰۴ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳۵۱,۵۹۱/۱۶ میلیون ریال به ازای هر ابزار رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با توجه به جدول ۲–۸ برابر با ۲,۹۷۵/۹۰ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۴۵۲/۹۲ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۲–۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار[۱] پرداخته شده است.

[۱] به واژه نامه رجوع شود

جدول ۲–۹ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار – شهریور ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۱۴۷,۷۰۹	۱۰,۹۴۵,۵۵۹,۵۰۵	۷۴,۱۰۲/۲
کدهای دستوری (USSD)	۱۵۳	۳۷,۷۶۶,۴۶۰	۲۴۶,۸۳۹/۶
کارتخوان فروشگاهی	۹,۰۷۵,۱۶۶	۳۲,۹۳۹,۳۰۶,۹۸۸	۳,۶۲۹/۶
موبایلی	۲۰۰	۱۷۸,۹۵۹,۸۹۹	۸۹۴,۷۹۹/۵
مجموع ابزارها	۹,۲۲۳,۲۲۸	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲	۴,۷۸۱/۵۸

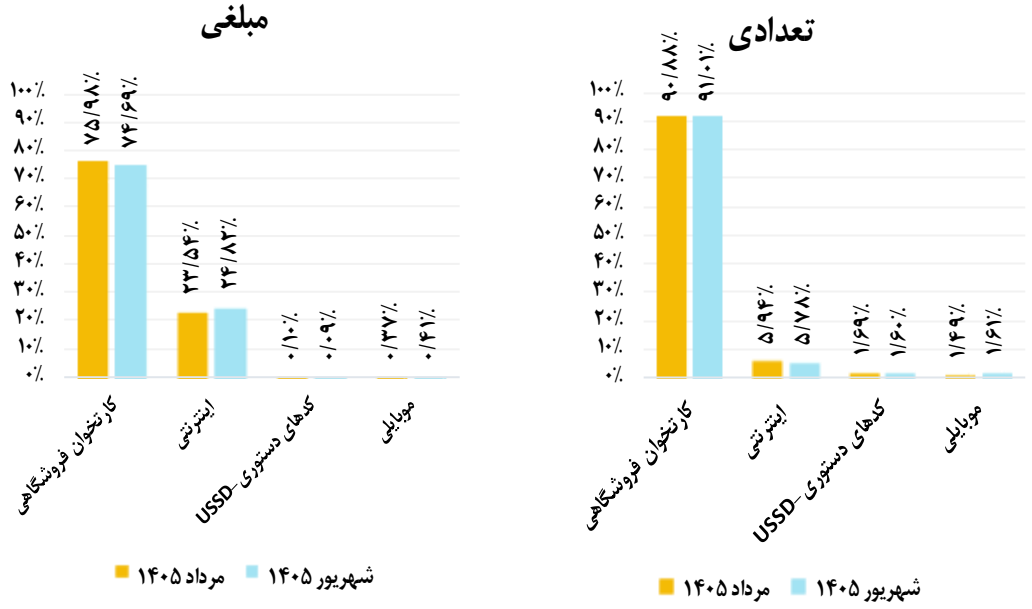
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در شهریور ماه ۱۴۰۵ با افزایش ۱۶,۳۹۷/۹۰ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۷۴,۱۰۲/۲ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) تراکنش‌دار با کاهش ۱,۴۳۰/۶۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۲۴۶,۸۳۹/۶ میلیون ریال به ازای هر ابزار در شهریور ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار در شهریور ماه ۱۴۰۵ با افزایش ۷۹,۱۷۱/۱۷ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۸۹۴,۷۹۹/۵ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۲–۹ برابر با ۳,۶۲۹/۶ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۵۱۵/۰۴ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۲–۱۰ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD)به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۲–۱۰ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" –شهریور ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار(میلیون ریال)
اینترنتی	۲۷۷,۷۴۲,۶۷۱	۱۰,۹۴۵,۵۵۹,۵۰۵	۳۹/۴۱
کدهای دستوری (USSD)	۷۸,۱۳۱,۸۴۵	۳۷,۷۶۶,۴۶۰	۰/۴۸
کارتخوان فروشگاهی	۴,۲۲۶,۷۶۴,۹۰۶	۳۲,۹۳۹,۳۰۶,۹۸۸	۷/۷۹
موبایلی	۶۶,۳۴۶,۶۵۱	۱۷۸,۹۵۹,۸۹۹	۲/۷۰
مجموع ابزارها	۴,۶۴۸,۹۸۶,۰۷۳	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲	۹/۴۹

اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در شکل ۴–۲ ترسیم شده است.

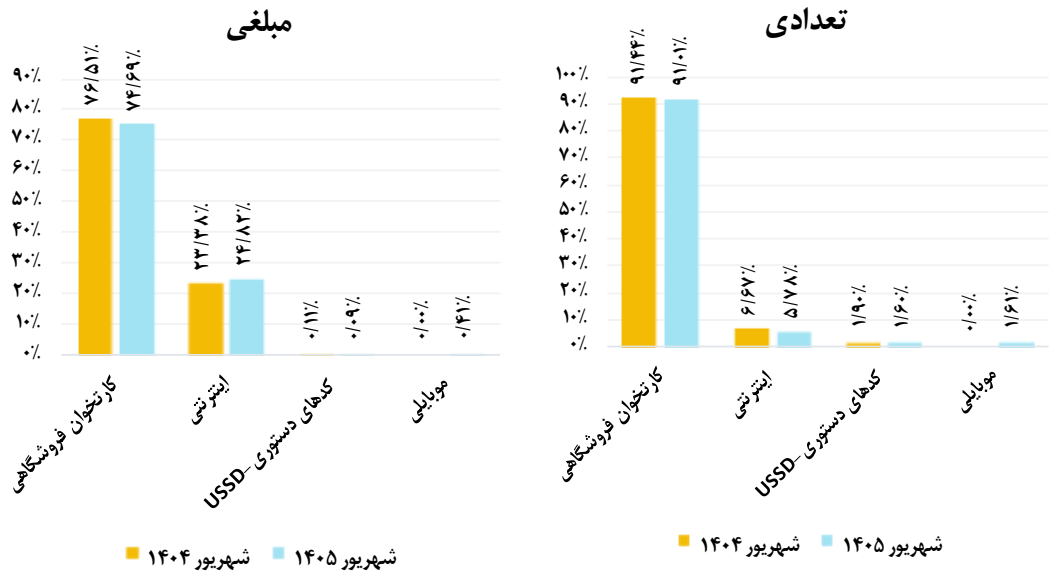

شکل ۴–۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش– مرداد و شهریور ۱۴۰۵

همانگونه که در شکل ۴–۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش و کاهش ۰/۱۳ و ۱/۲۹ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش و افزایش ۰/۱۶ و ۱/۲۸ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای

دستوری(USSD) نیز به ترتیب کاهش ۰/۰۹ و ۰/۰۱۹ درصدی مشهود می‌باشد. سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۱۲ و ۰/۰۳۱ درصدی داشته است.

شکل ۵-۲ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای شهریور ۱۴۰۵ و مقایسه آن با شهریور ۱۴۰۴ را نشان می‌دهند.

شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵ و ۱۴۰۴

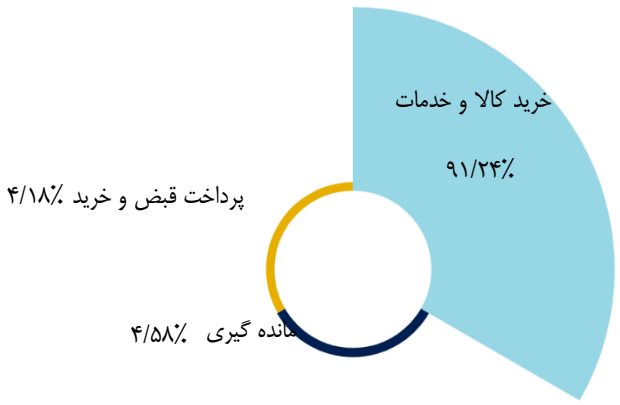
همانگونه که در شکل ۵-۲ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی در شهریور ماه ۱۴۰۵ نسبت ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۴۳ و ۱/۸۲ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب کاهش و افزایش ۰/۸۹ و ۱/۴۴ درصدی را تجربه نموده است. در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به ترتیب با کاهش ۰/۲۹ و ۰/۰۲ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب افزایش ۱/۶۱ و ۰/۴۱ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و"مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۶-۲ و شکل ۷-۲ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۶-۲ مبین آن است که در شهریور ۱۴۰۵، ۹۱/۲۴ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۸-۲ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۰/۲۳۴ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" با ۴/۱۸ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

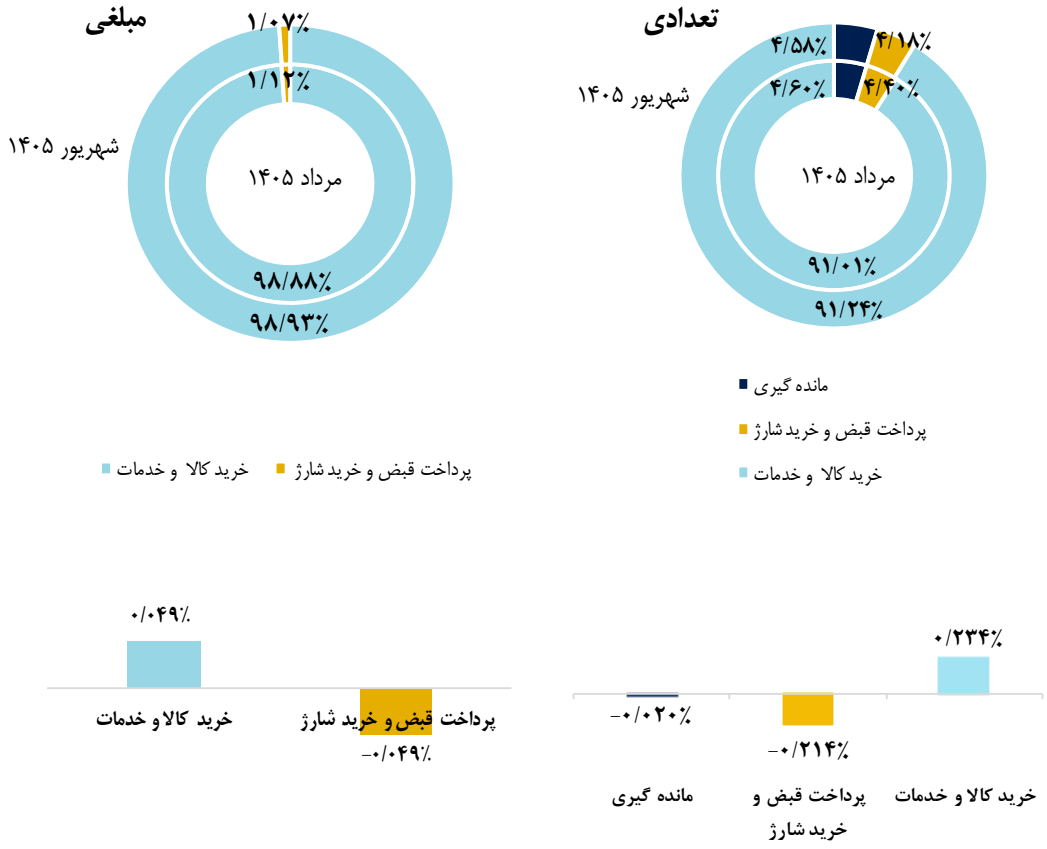
شکل ۶-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک – شهریور ۱۴۰۵

شکل ۷-۲ نشان می‌دهد که ۹۸/۹۳ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه شهریور ۱۴۰۵ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - شهریور ۱۴۰۵

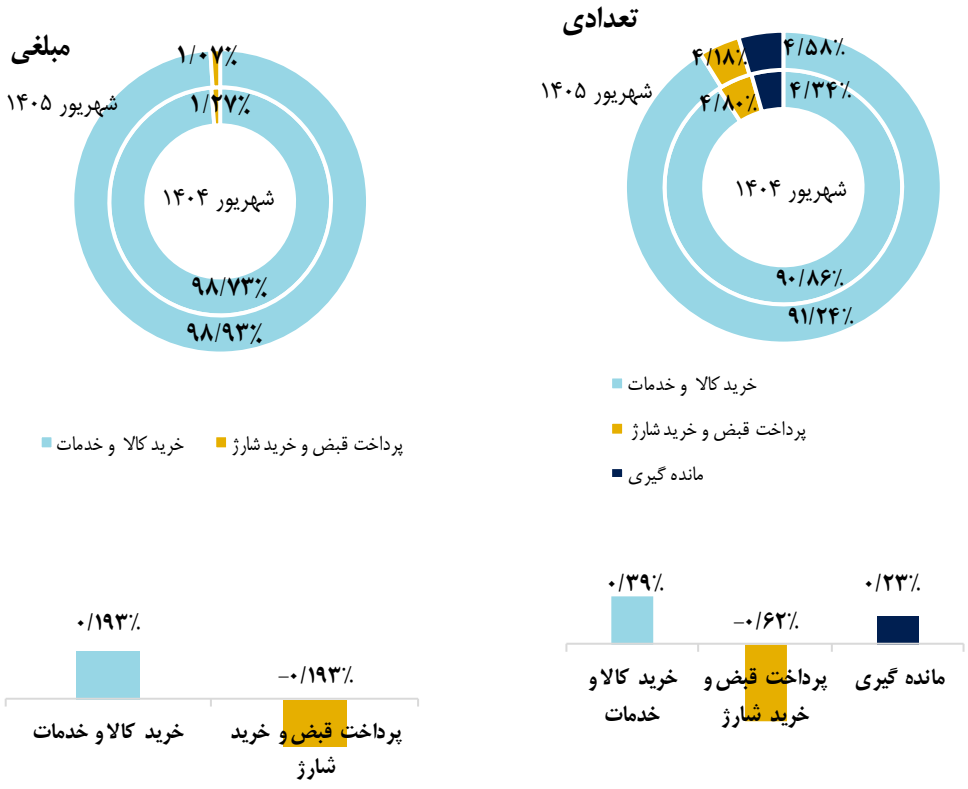
برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۸-۲ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات –مرداد و شهریور ۱۴۰۵

در شکل ۸-۲ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" کاهش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۲۳۴ درصدی،"پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۰/۲۱۴ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده گیری" با کاهش ۰/۰۲۰ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در شهریور ماه با افزایش ۰/۰۴۹ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۹-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی شهریور ۱۴۰۴ بررسی شده است.

شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات – شهریور ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵

بر اساس شکل ۹-۲ ملاحظه می‌شود همزمان با افزایش ۰/۳۹ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به شهریور ماه ۱۴۰۴، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۱۹۳ درصد افزایش

داشته است. تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۶۲ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز افزایش ۰/۲۳ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال[۱] مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲—۱۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در شهریور ماه، ۱,۹۱۱/۶۶ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاهی با تعداد ۱,۷۹۰/۴۲ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفا ۰/۰۸ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور ۱۲۱/۰۶ ابزار پذیرش اینترنتی و ۰/۱۰ ابزار پذیرش کدهای دستوری نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاهی، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی که نیازمند حضور فیزیک کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

---

[۱] آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

جدول ۲–۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال – شهریور ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر
اینترنتی	۷۴۸,۳۹۱	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	**۱۲۱/۰۶**
کدهای دستوری (USSD)	۶۱۴		**۰/۱۰**
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۰۶۸,۷۰۳		**۱,۷۹۰/۴۲**
موبایلی	۵۰۹		**۰/۰۸**
کل ابزارها	۱۱,۸۱۸,۲۱۷		**۱,۹۱۱/۶۶**

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در شهریور ماه سال جاری در جدول ۲–۱۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲–۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور– شهریور ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
اینترنتی	۲۸۱,۵۳۵,۴۴۶	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	**۴/۵۵**
کدهای دستوری (USSD)	۷۸,۱۳۱,۸۴۵		**۱/۲۶**
کارتخوان فروشگاهی	۴,۴۳۳,۷۹۷,۹۵۷		**۷۱/۷۲**
موبایلی	۷۸,۴۶۵,۲۰۵		**۱/۲۷**
کل ابزارها	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳		**۷۸/۸۱**

همانطور که در جدول ۲–۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در شهریور ماه سال جاری ۷۸/۸۱ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاهی با ۷۱/۷۲ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان

در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاهی، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) لزوما به منطقه و یا استان خاصی

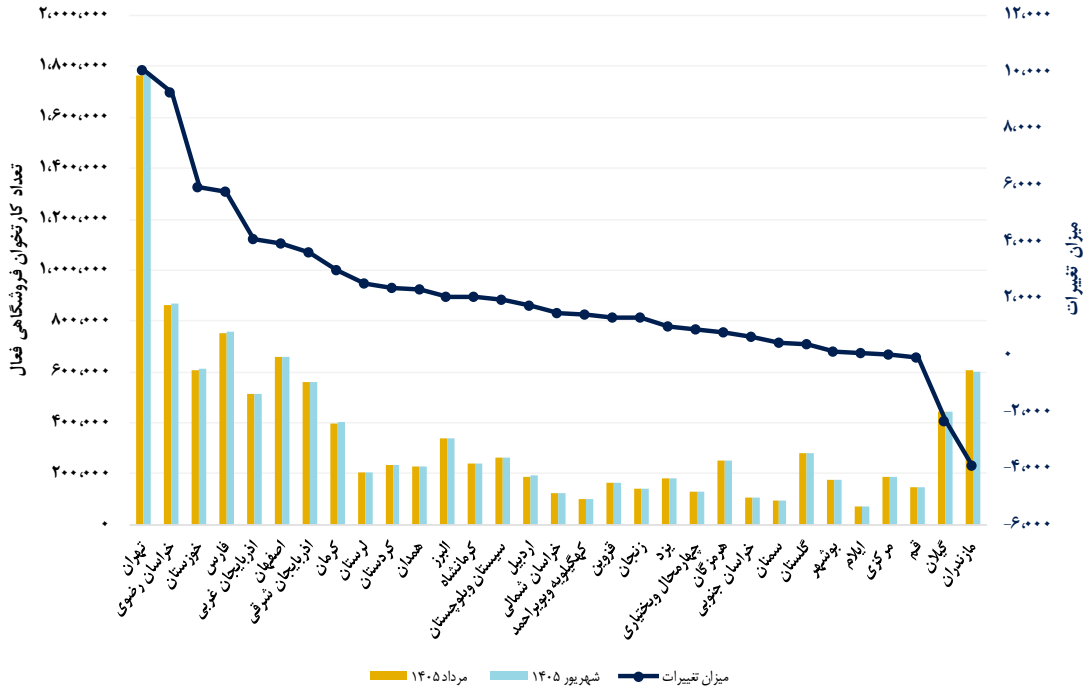
تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفا تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال و تغییرات آن در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲–۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲–۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی – مرداد و شهریور ۱۴۰۵

نام استان	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	تغییر	نرخ رشد
تهران	۱,۷۶۷,۰۲۴	۱,۷۷۷,۰۷۱	۱۰,۰۴۷	۰/۵۷٪
خراسان رضوی	۸۶۲,۱۵۱	۸۷۱,۴۳۴	۹,۲۸۳	۱/۰۸٪
فارس	۷۵۳,۴۶۱	۷۵۹,۲۳۲	۵,۷۷۱	۰/۷۷٪
اصفهان	۶۵۶,۵۴۲	۶۶۰,۴۸۵	۳,۹۴۳	۰/۶۰٪
خوزستان	۶۰۵,۹۸۴	۶۱۱,۸۹۶	۵,۹۱۲	۰/۹۸٪

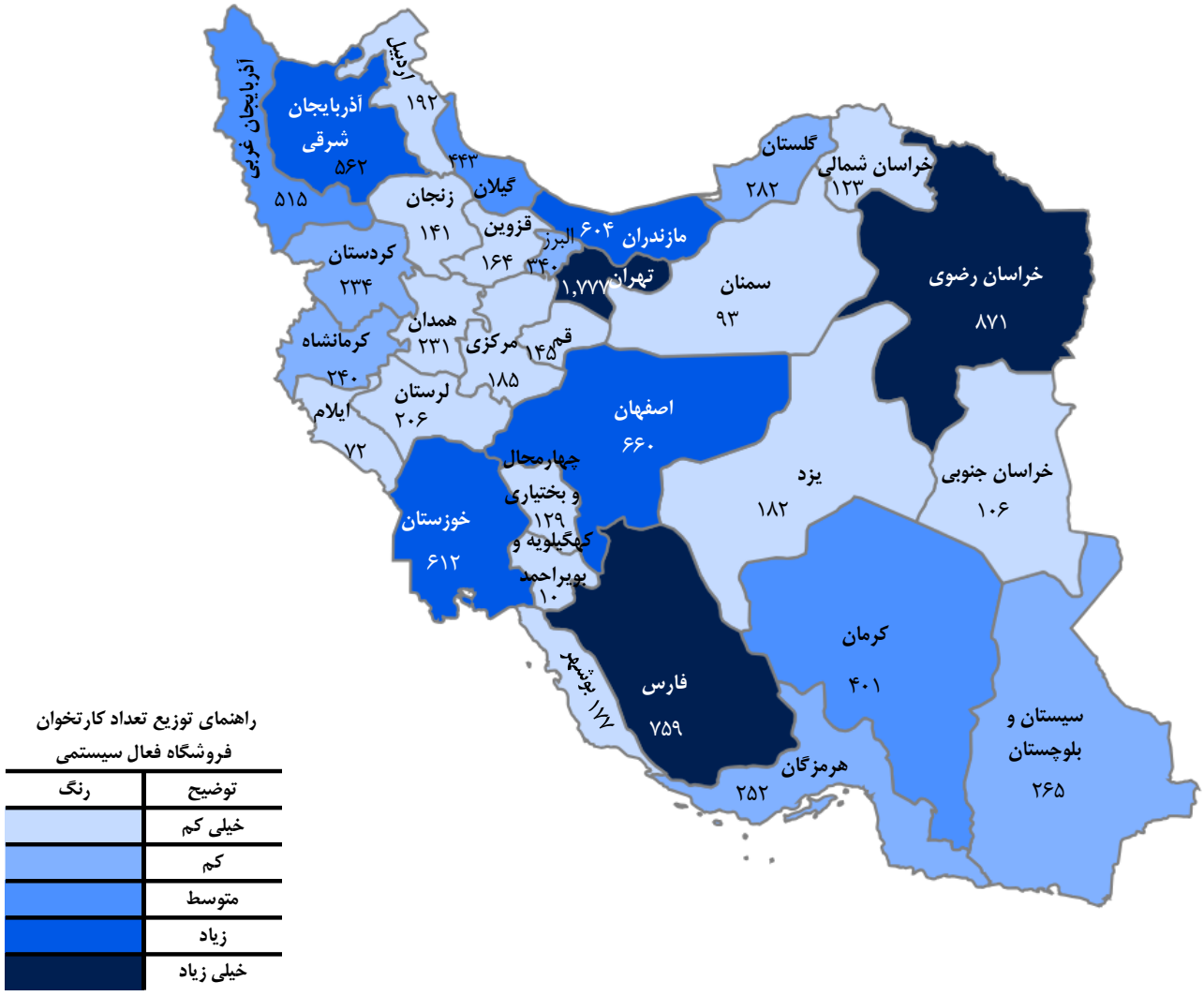
همانگونه که در جدول ۲–۱۳ مشاهده می‌شود، استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال در شهریور ۱۴۰۵ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۲–۱۳، شکل ۱۰–۲ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به مرداد ماه نشان می‌دهد.

شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان – شهریور نسبت به مرداد ۱۴۰۵

در شهریور ۱۴۰۵ بیشترین افزایش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۱۰،۰۴۷ افزایش متعلق به استان تهران می‌باشد. شکل ۱۱-۲ پراکندگی تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۱۱-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی(هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان – شهریور ۱۴۰۵

در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۴ ارائه شده است.

جدول ۲–۱۴ سرانه استانی کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مرداد و شهریور ماه ۱۴۰۵

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
کهگیلویه وبویراحمد	۰/۱۹۲	۰/۱۹۵	۱/۳۸٪
لرستان	۰/۱۵۰	۰/۱۵۲	۱/۲۳٪
خراسان شمالی	۰/۱۹۰	۰/۱۹۲	۱/۲۲٪
خراسان رضوی	۰/۱۸۰	۰/۱۸۲	۱/۰۸٪
کردستان	۰/۱۸۷	۰/۱۸۹	۱/۰۳٪
همدان	۰/۱۶۷	۰/۱۶۹	۱/۰۱٪
خوزستان	۰/۱۷۳	۰/۱۷۵	۰/۹۸٪
زنجان	۰/۱۷۱	۰/۱۷۲	۰/۹۳٪
اردبیل	۰/۱۹۳	۰/۱۹۴	۰/۹۲٪
کرمانشاه	۰/۱۵۴	۰/۱۵۵	۰/۸۶٪
قزوین	۰/۱۶۴	۰/۱۶۵	۰/۸۰٪
آذربایجان غربی	۰/۲۰۶	۰/۲۰۸	۰/۸۰٪
فارس	۰/۱۹۸	۰/۲۰۰	۰/۷۷٪
کرمان	۰/۱۶۹	۰/۱۷۰	۰/۷۵٪
سیستان وبلوچستان	۰/۱۴۹	۰/۱۵۰	۰/۷۴٪
چهارمحال وبختیاری	۰/۱۸۰	۰/۱۸۱	۰/۶۸٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۳	۰/۶۵٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۷	۰/۱۸۸	۰/۶۳٪
البرز	۰/۱۵۶	۰/۱۵۷	۰/۶۱٪
اصفهان	۰/۱۶۱	۰/۱۶۲	۰/۶۰٪
تهران	۰/۱۶۴	۰/۱۶۵	۰/۵۷٪
یزد	۰/۲۱۴	۰/۲۱۵	۰/۵۶٪
سمنان	۰/۱۶۵	۰/۱۶۵	۰/۴۶٪
هرمزگان	۰/۱۹۷	۰/۱۹۸	۰/۳۲٪
گلستان	۰/۲۰۲	۰/۲۰۳	۰/۱۴٪
ایلام	۰/۱۵۹	۰/۱۵۹	۰/۱۰٪
بوشهر	۰/۲۰۳	۰/۲۰۳	۰/۰۷٪
مرکزی	۰/۱۶۳	۰/۱۶۳	۰/۰۲٪
قم	۰/۱۴۹	۰/۱۴۹	-۰/۰۶٪
گیلان	۰/۲۱۱	۰/۲۱۰	-۰/۵۳٪
مازندران	۰/۲۲۶	۰/۲۲۵	-۰/۶۵٪

در شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

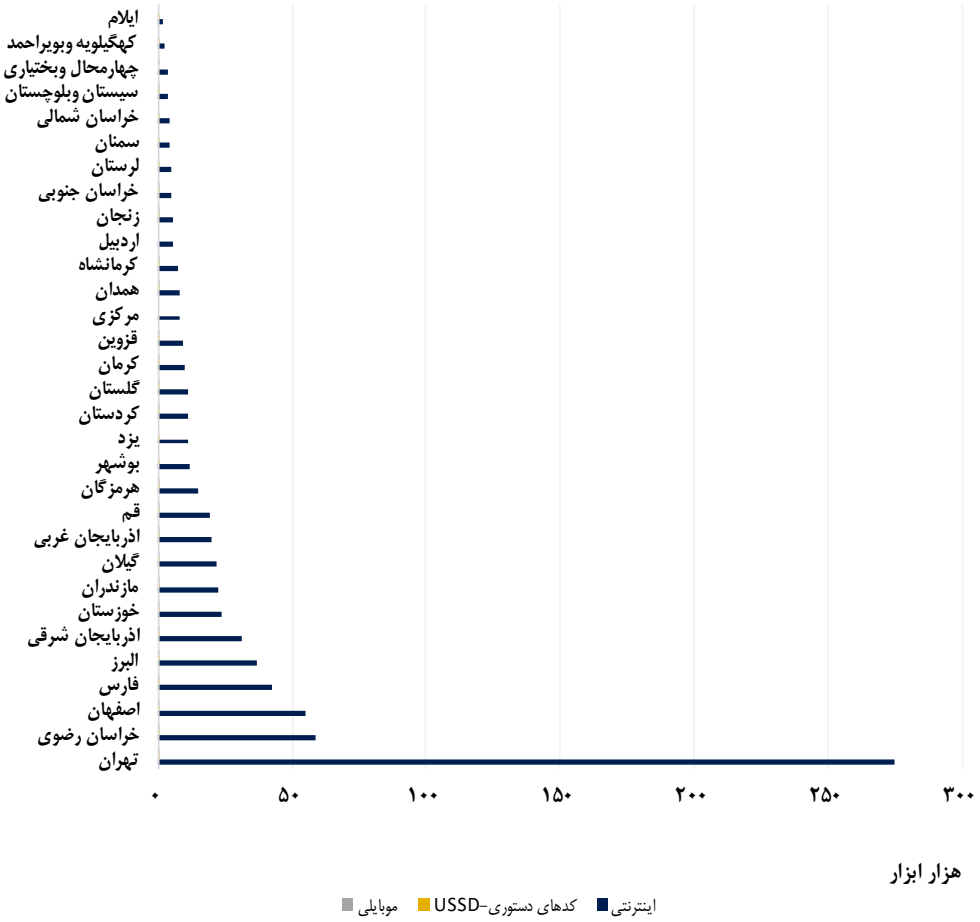
شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال – شهریور ۱۴۰۵

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های مازندران، یزد و گیلان و کمترین آن به ترتیب به استان‌های قم، سیستان وبلوچستان و لرستان تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در شهریور ۱۴۰۵، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۷۹۰ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱,۷۹۰ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-٤- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی

همانطور که قبلا ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوما به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) ،ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سوییچ شاپرک، در شکل ۱۳-۲ ترسیم شده است.

شکل ۱۳–۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور – شهریور ۱۴۰۵

شکل ۱۳–۲ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، خراسان رضوی و اصفهان می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲–۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه مرداد و شهریور ۱۴۰۵ ذکر گردیده است. همچنین نرخ رشد برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

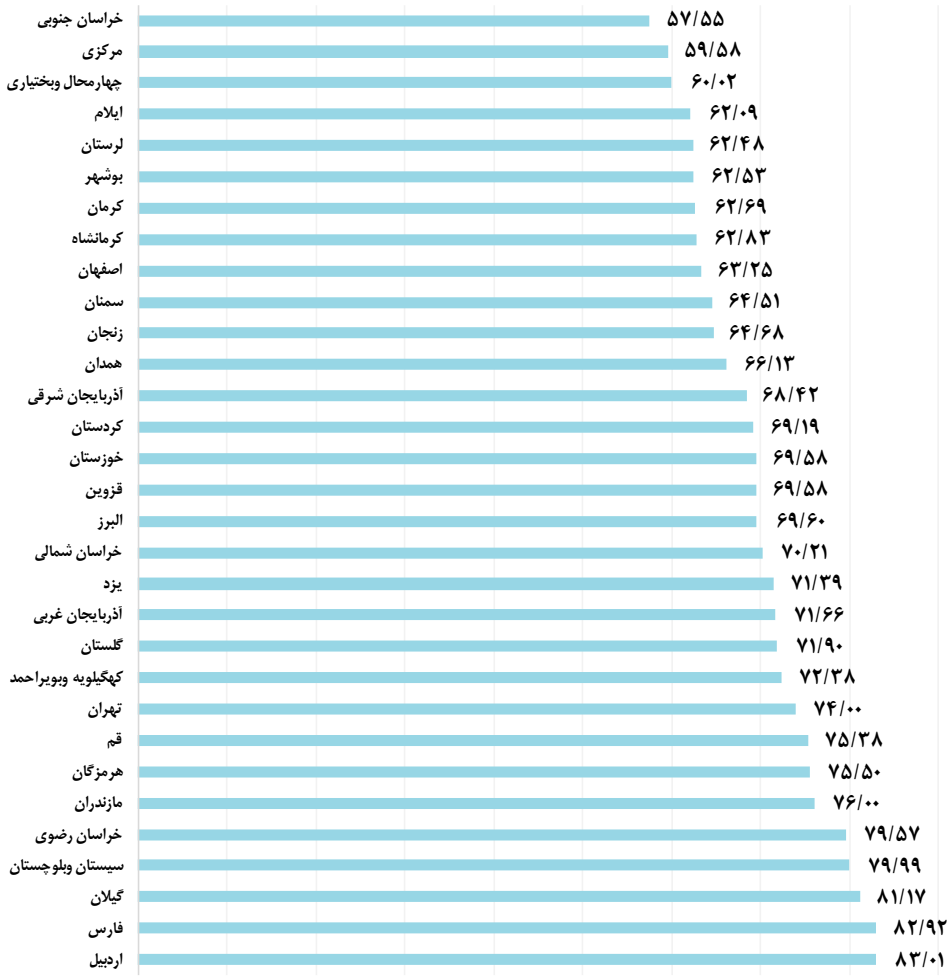
جدول ۲–۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور– شهریور ۱۴۰۵

استان	تعداد تراکنش			مبلغ تراکنش(میلیون ریال)		
	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	تغییر	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	تغییر
اذربایجان شرقی	۲۰۳,۴۷۷,۸۳۵	۲۱۱,۵۰۴,۲۵۵	۳/۹۴٪	۱,۳۰۰,۷۰۷,۸۹۰	۱,۵۷۶,۹۱۱,۶۴۵	۲۱/۲۳٪
اذربایجان غربی	۱۷۳,۹۱۵,۳۱۳	۱۷۸,۰۸۳,۱۰۰	۲/۴۰٪	۱,۱۲۱,۴۰۳,۲۶۲	۱,۳۶۹,۰۹۰,۲۸۳	۲۲/۰۹٪
اردبیل	۸۰,۰۲۴,۹۲۳	۸۲,۳۳۴,۵۹۵	۲/۸۹٪	۴۷۱,۳۸۴,۱۸۹	۵۵۶,۰۵۲,۰۰۲	۱۷/۹۶٪
اصفهان	۲۴۷,۱۴۸,۳۹۱	۲۶۰,۶۷۸,۸۵۷	۵/۴۷٪	۱,۷۳۵,۱۱۸,۷۴۳	۲,۰۳۷,۶۱۰,۷۴۱	۱۷/۴۳٪
البرز	۱۴۶,۷۸۵,۸۰۳	۱۵۱,۴۶۵,۹۸۲	۳/۱۹٪	۹۹۷,۶۱۹,۰۴۴	۱,۱۶۷,۷۶۵,۴۰۸	۱۷/۰۶٪
ایلام	۲۸,۹۳۴,۲۲۷	۲۸,۱۹۲,۰۹۲	-۲/۵۶٪	۱۶۵,۷۳۱,۶۹۰	۱۶۷,۶۹۳,۳۰۶	۱/۱۸٪
بوشهر	۵۳,۲۵۴,۸۹۴	۵۴,۸۷۱,۲۹۶	۳/۰۴٪	۳۶۹,۸۵۹,۷۲۸	۴۰۹,۳۷۲,۶۷۸	۱۰/۶۸٪
تهران	۱,۱۳۵,۷۰۱,۳۴۸	۱,۱۸۱,۳۶۹,۰۵۷	۴/۰۲٪	۱۴,۲۷۹,۸۱۱,۵۵۲	۱۷,۴۷۳,۴۱۰,۶۰۶	۲۲/۳۶٪
چهارمحال وبختیاری	۴۱,۸۵۴,۷۸۳	۴۲,۹۸۷,۲۴۱	۲/۷۱٪	۲۴۲,۵۰۱,۹۹۵	۲۷۷,۷۶۲,۵۸۸	۱۴/۵۴٪
خراسان جنوبی	۳۰,۰۰۰,۸۸۸	۳۲,۵۴۶,۴۰۷	۸/۴۸٪	۱۵۴,۸۸۱,۴۷۳	۱۸۸,۴۶۹,۰۳۲	۲۱/۶۹٪
خراسان رضوی	۳۵۷,۶۰۰,۴۱۰	۳۸۵,۲۴۹,۴۱۶	۷/۷۳٪	۲,۱۳۷,۶۳۳,۷۱۳	۲,۶۵۰,۸۱۴,۳۲۵	۲۴/۰۱٪
خراسان شمالی	۴۱,۷۶۰,۹۷۳	۴۵,۰۳۰,۸۴۶	۷/۸۳٪	۱۸۵,۲۲۵,۶۰۱	۲۲۷,۵۰۹,۹۴۰	۲۲/۸۳٪
خوزستان	۲۳۲,۶۴۹,۰۵۴	۲۴۳,۷۵۷,۷۶۵	۴/۷۷٪	۱,۴۷۱,۱۸۶,۱۱۹	۱,۶۴۲,۵۴۹,۲۰۹	۱۱/۶۵٪
زنجان	۵۱,۶۱۳,۳۴۲	۵۳,۷۴۷,۷۷۳	۴/۱۴٪	۲۸۷,۷۳۹,۴۰۱	۳۵۵,۷۷۷,۹۷۴	۲۳/۶۵٪
سمنان	۳۳,۹۵۲,۶۷۸	۳۶,۳۴۷,۷۲۴	۷/۰۵٪	۱۸۹,۱۴۰,۶۸۰	۲۳۱,۲۰۹,۲۱۷	۲۲/۲۴٪
سیستان وبلوچستان	۱۳۶,۹۶۹,۵۶۲	۱۴۱,۲۵۰,۱۱۰	۳/۱۳٪	۶۹۷,۱۳۱,۲۵۵	۷۹۱,۶۶۸,۰۰۵	۱۳/۵۶٪
فارس	۳۰۳,۰۴۶,۹۸۳	۳۱۸,۳۷۶,۸۰۷	۵/۰۶٪	۲,۰۴۴,۴۷۴,۴۱۶	۲,۳۹۸,۹۰۸,۳۱۲	۱۷/۳۴٪
قزوین	۶۶,۸۶۹,۹۰۰	۶۹,۸۵۴,۹۳۶	۴/۴۶٪	۳۷۶,۴۷۳,۵۰۶	۴۴۷,۳۵۱,۹۸۲	۱۸/۸۳٪
قم	۶۹,۶۶۸,۵۵۲	۷۵,۶۷۱,۹۵۰	۸/۶۲٪	۴۴۱,۵۴۶,۸۵۷	۶۲۰,۷۱۹,۵۴۳	۴۰/۵۸٪
کردستان	۸۴,۲۲۲,۵۰۰	۸۶,۰۴۶,۹۹۱	۲/۱۷٪	۴۵۹,۷۶۰,۲۳۹	۵۵۰,۰۰۵,۱۹۰	۱۹/۶۳٪
کرمان	۱۳۸,۰۱۶,۴۷۶	۱۴۸,۰۴۰,۷۲۳	۷/۲۶٪	۹۶۵,۹۷۱,۲۸۰	۱,۱۲۱,۴۰۱,۳۰۰	۱۶/۰۹٪
کرمانشاه	۹۶,۹۸۳,۳۱۷	۹۷,۷۵۳,۸۸۱	۰/۷۹٪	۵۷۵,۵۲۴,۶۱۸	۶۵۰,۰۴۱,۲۰۴	۱۲/۹۵٪
کهگیلویه وبویراحمد	۳۷,۲۴۷,۴۴۱	۳۸,۳۷۹,۳۹۲	۳/۰۴٪	۱۷۴,۸۱۳,۳۱۸	۲۰۰,۱۳۷,۳۳۶	۱۴/۴۹٪
گلستان	۹۵,۱۶۵,۹۸۳	۱۰۰,۶۳۶,۵۰۶	۵/۷۵٪	۵۷۹,۲۶۱,۴۴۰	۶۸۰,۸۸۶,۷۴۹	۱۷/۵۴٪
گیلان	۱۵۸,۴۴۵,۸۶۰	۱۷۲,۳۴۵,۰۹۹	۸/۷۷٪	۱,۰۲۶,۰۲۹,۵۴۹	۱,۳۲۴,۴۵۵,۴۴۱	۲۹/۰۹٪
لرستان	۸۱,۴۱۸,۰۶۴	۸۴,۷۰۳,۴۶۵	۴/۰۴٪	۴۳۵,۴۶۱,۶۳۰	۵۱۳,۵۹۷,۶۱۳	۱۷/۹۴٪
مازندران	۱۹۱,۷۳۲,۸۰۴	۲۰۵,۴۱۸,۹۸۵	۷/۱۴٪	۱,۶۴۱,۷۷۲,۶۲۴	۲,۰۶۸,۲۴۷,۸۰۱	۲۵/۹۸٪
مرکزی	۶۵,۸۰۵,۲۸۳	۶۷,۹۵۰,۷۹۶	۳/۲۶٪	۳۹۰,۳۵۴,۳۵۰	۴۵۴,۳۰۰,۸۱۹	۱۶/۳۸٪
هرمزگان	۱۲۱,۴۶۵,۲۷۹	۱۲۵,۳۴۱,۱۳۴	۳/۱۹٪	۶۸۹,۰۲۲,۶۵۹	۷۹۲,۸۸۳,۱۹۸	۱۵/۰۷٪
همدان	۸۷,۷۴۹,۰۷۳	۹۰,۶۳۹,۷۳۹	۳/۲۹٪	۴۷۹,۴۳۳,۰۴۳	۵۸۵,۷۰۵,۷۰۷	۲۲/۱۷٪
یزد	۵۷,۲۶۴,۳۷۵	۶۱,۳۳۴,۵۴۶	۷/۱۱٪	۴۵۳,۷۹۱,۵۰۹	۵۶۹,۲۸۳,۶۹۸	۲۵/۴۵٪

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD)) بر خلاف کارتخوان فروشگاهی لزوما به منطقه

و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفا برای ابزار کارتخوان فروشگاهی (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای شهریور ۱۴۰۵ ترسیم شده است.

شکل ۱۴-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان – شهریور ۱۴۰۵

همانطور در شکل ۱۴-۲ ملاحظه می‌شود استان‌های اردبیل، فارس و گیلان در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و خراسان جنوبی، مرکزی و چهارمحال وبختیاری کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در شهریور ۱۴۰۵ داشته‌اند.

۲-۳- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

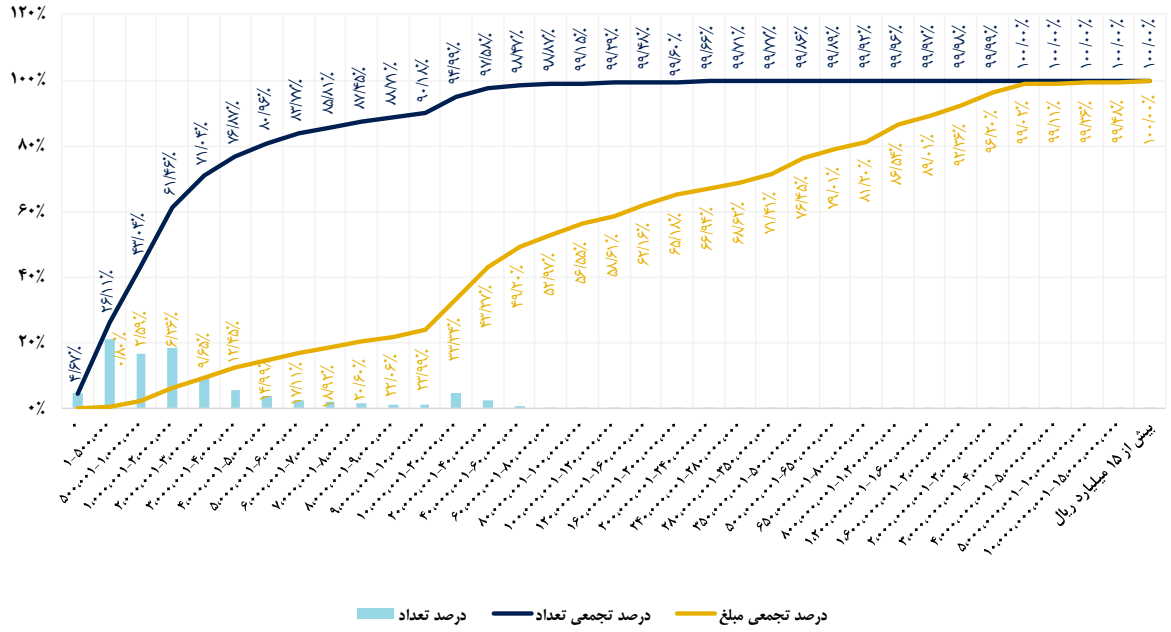
در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر چهار ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاهی"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" و "ابزار موبایلی" در شهریور ۱۴۰۵ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بر اساس شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بین ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بیش از ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی ۴/۶۷ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱۵-۲ مشخص است در شهریور ۱۴۰۵:

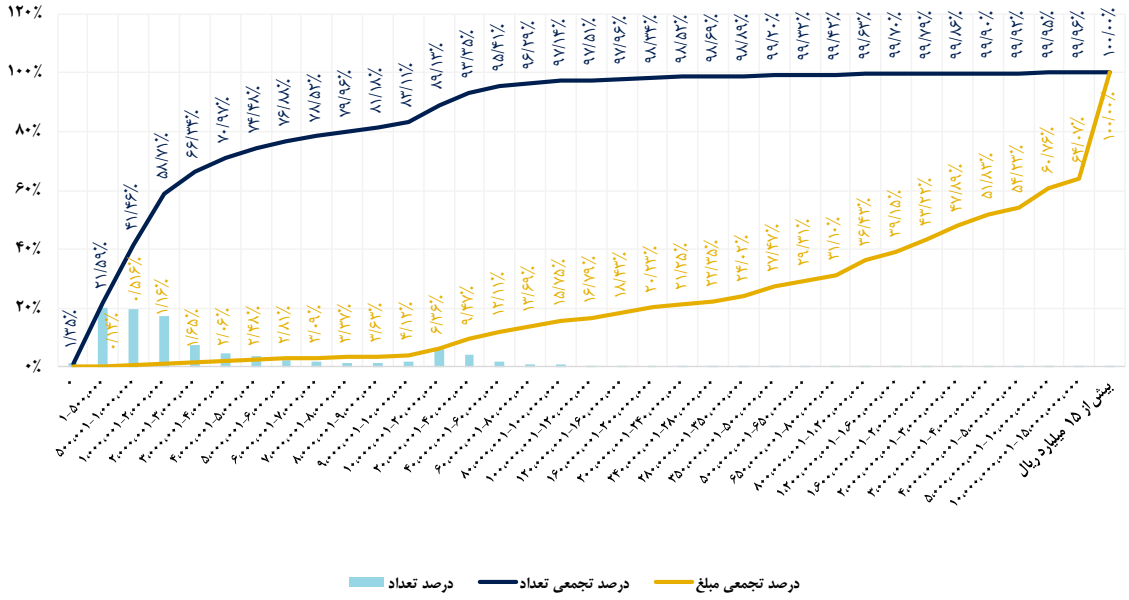
- ۷۹/۱۰ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
- ۱۵/۹۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی،در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
- ۰/۲۱ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی،در بازه مبلغی ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
- ۰/۰۸ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) – شهریور ۱۴۰۵

در شهریور ماه ۱۴۰۵، تعداد تراکنش‌های با مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاهی برابر با ۳,۵۰۷,۰۲۸,۵۸۳ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و تراکنش‌های با مبلغ بین ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به ترتیب برابر با ۷۰۶,۸۱۵,۱۰۸ و ۹,۱۹۷,۱۵۳ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۳,۷۲۴,۰۶۶ عدد تراکنش می‌باشد.

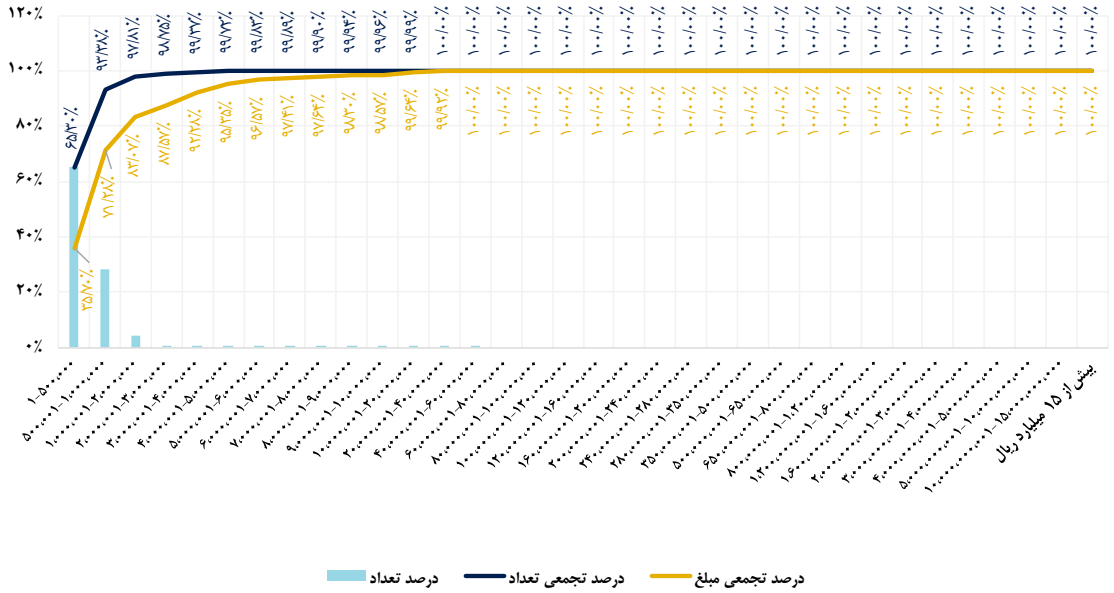
شکل ۱۶-۲ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی ۱/۳۵ درصد می‌باشد.

شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) – شهریور ۱۴۰۵

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۷۵/۵۳ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۲۱/۸۱، ۰/۷۳و۰/۵۸ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

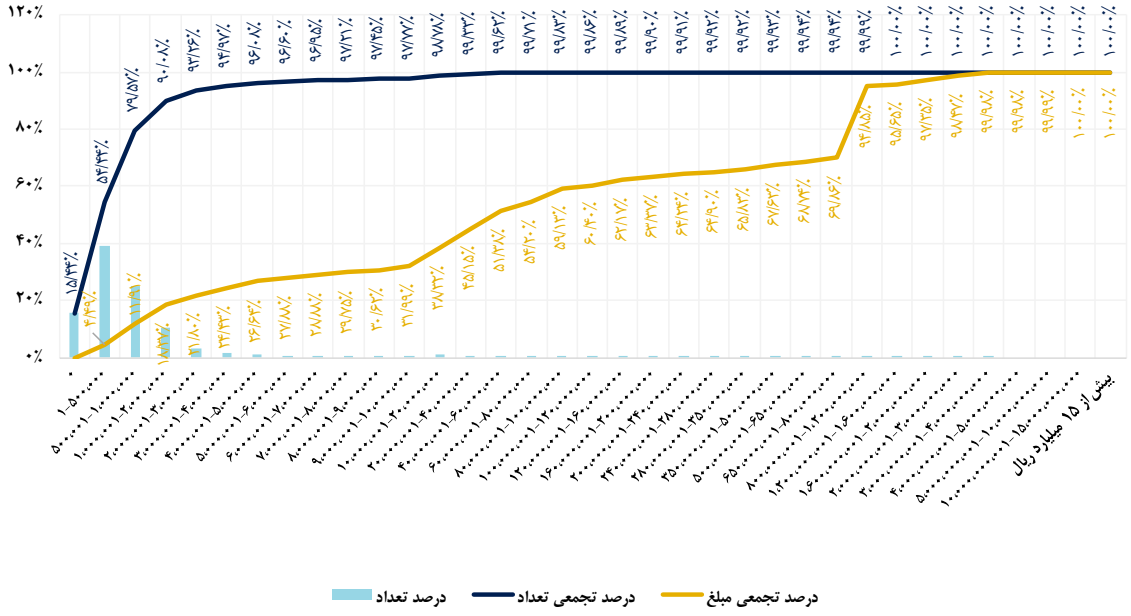
شکل ۱۷-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) را نمایش می‌دهد.

شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) (بر حسب ریال) -شهریور ۱۴۰۵

در بررسی شکل ۱۷-۲ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) می‌باشد، شرایط کاملا متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۶۵/۳۰درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۱ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ ۵۰ و ۱۰۰، ۲۰۰، ۲۵۰ و ۵۰۰ هزار ریالی و همچنین استفاده فراوان ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های کدهای دستوری(USSD) در دامنه مبلغی بین ۱ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا. ، شکل فوق صرفا نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۵۰ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۱۷-۲ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار موبایلی ۱۵/۴۴ درصد می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) -شهریور ۱۴۰۵

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش موبایلی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۱/۱۶ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۳/۳۱ ، ۰/۰۲۴و ۰/۰۶۰ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

در این بخش شاخص نسبت دهکی[۱] به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپرک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه

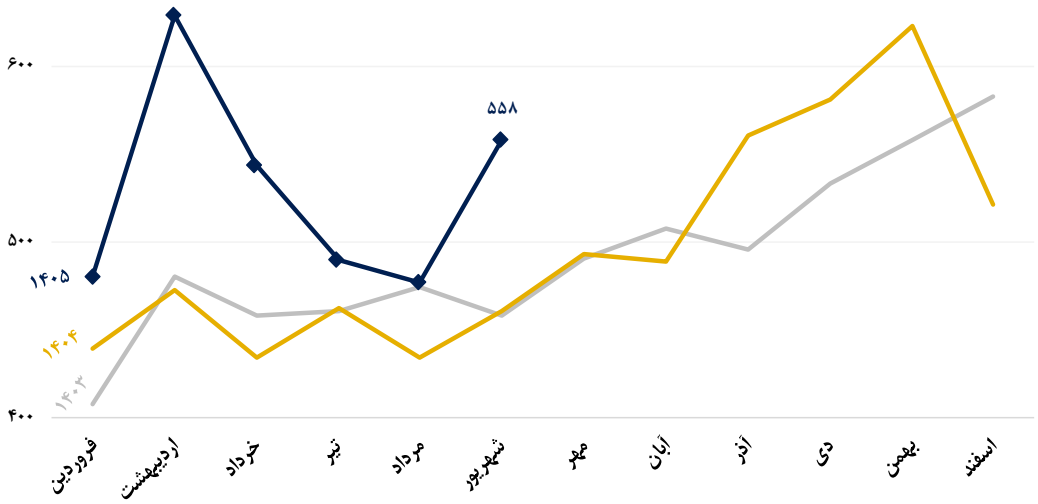
[۱] به واژه نامه رجوع شود.

با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲–۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در شهریور ماه ۱۴۰۵ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۴ ارائه نموده است.

جدول ۲–۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

محاسبه نسبت دهکی	مقایسه ماهانه			مقایسه نقطه به نقطه		
	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد	شهریور ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)	۶۴,۸۰۰,۵۳۶	۷۵,۷۶۰,۴۴۰	۱۶/۹۱٪	۳۷,۹۰۷,۶۳۰	۷۵,۷۶۰,۴۴۰	۹۹/۸۶٪
میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)	۱۳۶,۰۴۰	۱۳۵,۸۸۱	-۰/۱۲٪	۸۲,۳۷۲	۱۳۵,۸۸۱	۶۴/۹۶٪
نسبت دهکی	۴۷۶/۳۳	۵۵۷/۵۵	۱۷/۰۵٪	۴۶۰/۲۰	۵۵۷/۵۵	۲۱/۱۵٪

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۲۱/۱۵ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۱۷/۰۵ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۱۶/۹۱ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۰/۱۲- درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۱۷/۰۵ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

شکل ۱۹–۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۳

با توجه به شکل ۱۹–۲، نسبت دهکی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به مرداد رشد ۸۱/۲۲ واحدی را تجربه نموده و برابر با ۵۵۸ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

جدول ۲–۱۷ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

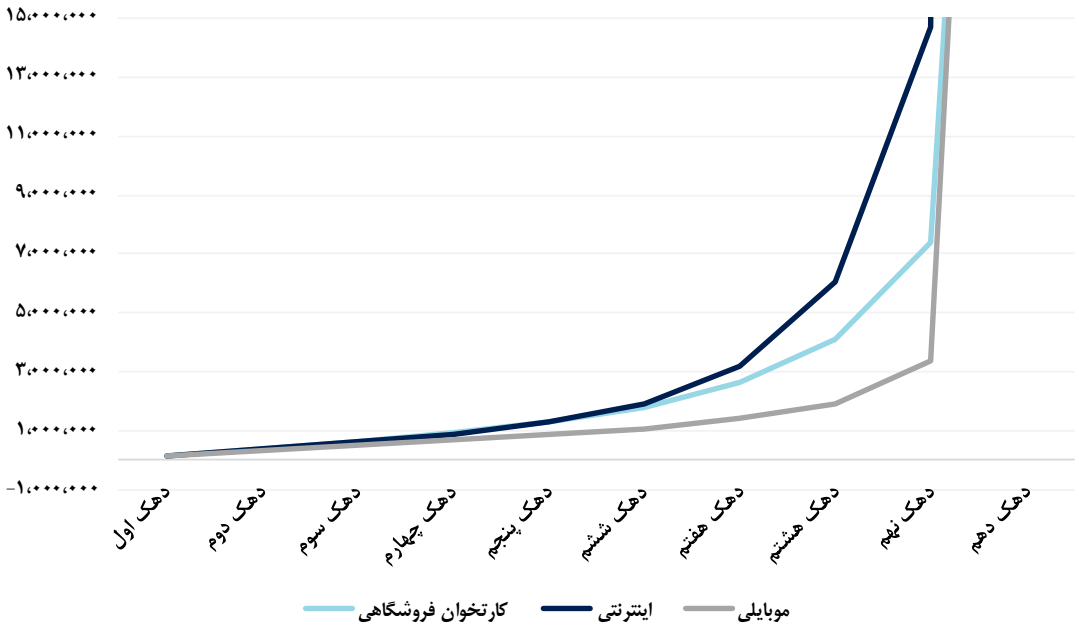
جدول ۲–۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		
	کارتخوان فروشگاهی	اینترنتی	موبایلی
دهک اول	۱۳۵,۳۴۱/۱۹	۱۶۵,۷۵۲/۴۳	۱۲۲,۱۶۲/۲۵
دهک دوم	۳۶۸,۳۷۰/۵۹	۴۱۲,۳۰۴/۷۲	۳۴۱,۰۳۶/۲۴
دهک سوم	۶۰۶,۰۸۳/۴۰	۶۱۹,۶۹۲/۳۹	۵۱۳,۷۰۷/۴۲
دهک چهارم	۹۰۹,۵۵۸/۱۶	۹۰۶,۸۹۴/۰۰	۶۷۳,۴۸۶/۰۸
دهک پنجم	۱,۲۸۷,۹۱۳/۶۵	۱,۲۸۹,۴۸۶/۳۰	۸۶۸,۵۴۱/۲۷
دهک ششم	۱,۸۱۵,۴۹۷/۵۵	۱,۹۰۹,۳۴۹/۵۰	۱,۰۷۳,۵۶۶/۹۹
دهک هفتم	۲,۶۲۶,۶۳۴/۲۸	۳,۱۶۷,۱۱۶/۱۲	۱,۳۹۵,۷۵۸/۸۶
دهک هشتم	۴,۰۷۴,۷۸۵/۵۹	۶,۰۴۳,۱۵۵/۱۷	۱,۹۱۰,۴۵۴/۵۵
دهک نهم	۷,۳۹۳,۵۱۸/۵۳	۱۴,۶۷۲,۲۵۸/۶۷	۳,۳۴۳,۵۷۷/۱۰
دهک دهم	۵۹,۰۸۲,۲۳۳/۳۷	۳۹۰,۰۵۶,۰۱۸/۵۲	۶۴,۲۴۲,۶۹۰/۶۳

** ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) ممنوع و متوقف شده است.*

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی و ابزار موبایلی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۴۰ درصد (۴ دهک) تراکنش‌ها در ابزارهای کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی و ۵۰ درصد (۵ دهک) تراکنش‌ها در ابزار موبایلی مربوط به "خرید کالا و خدمت" با مبلغ کمتر از ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۲–۱۷ در شکل ۲–۲۰ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲۰–۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات – شهریور ۱۴۰۵

در شکل ۲۰–۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۳۹۰,۰۵۶,۰۱۸/۵۲ ریال بوده است.

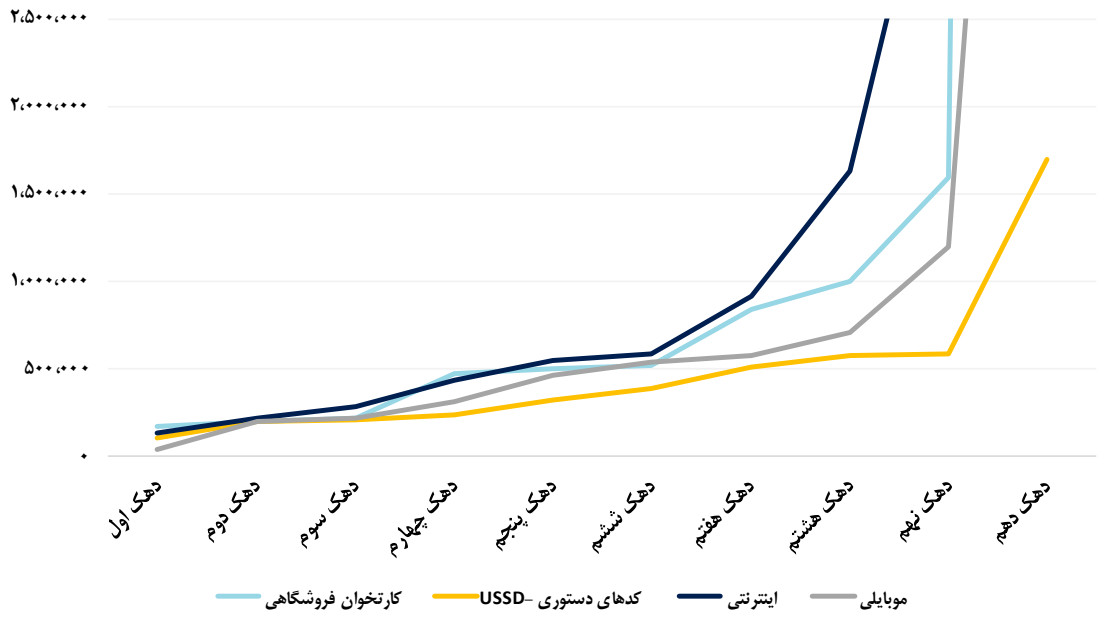
جدول ۲–۱۸ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲–۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			
	کارتخوان فروشگاهی	کدهای دستوری USSD–	اینترنتی	موبایلی
دهک اول	۱۷۴,۰۶۳/۰۸	۱۰۳,۳۲۲/۴۷	۱۳۴,۷۱۷/۵۳	۴۱,۵۲۵/۶۸
دهک دوم	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	۱۹۷,۵۶۹/۳۶	۲۱۷,۵۱۳/۵۵	۱۹۷,۶۸۸/۲۰
دهک سوم	۲۱۹,۸۴۴/۴۳	۲۱۱,۷۶۷/۸۹	۲۸۷,۵۰۲/۰۰	۲۱۷,۵۷۰/۶۴
دهک چهارم	۴۷۰,۹۱۱/۹۷	۲۳۶,۲۵۰/۶۰	۴۳۹,۸۸۹/۵۰	۳۱۵,۰۴۲/۱۱
دهک پنجم	۵۰۰,۰۰۰/۰۰	۳۲۵,۹۰۱/۴۹	۵۴۶,۰۰۰/۶۲	۴۷۰,۲۳۰/۵۵
دهک ششم	۵۱۷,۸۵۰/۶۰	۳۸۷,۱۲۸/۳۸	۵۸۶,۶۶۵/۶۳	۵۴۱,۳۵۲/۴۰
دهک هفتم	۸۴۴,۷۰۱/۱۵	۵۱۰,۹۴۵/۷۹	۹۱۴,۵۰۵/۶۷	۵۷۶,۲۹۰/۰۰
دهک هشتم	۱,۰۰۰,۴۶۹/۱۸	۵۷۴,۱۶۵/۵۲	۱,۶۳۰,۶۵۵/۶۰	۷۱۰,۲۶۷/۳۷
دهک نهم	۱,۵۹۴,۱۲۷/۸۶	۵۸۸,۸۸۰/۸۰	۳,۹۴۸,۹۸۶/۶۲	۱,۲۰۲,۸۶۱/۰۶
دهک دهم	۴۴,۶۷۶,۱۲۲/۶۸	۱,۶۹۷,۷۵۱/۲۳	۳۹,۶۸۱,۴۸۷/۷۶	۸,۶۳۰,۵۴۹/۳۴

با توجه به اطلاعات جدول ۲–۱۸ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاهی و نیز ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاهی، خرید کارت شارژ ۲۰۰هزار و ۵۰۰ هزار ریالی بوده است که به طور متوسط ۲۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۲۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است.

شکل ۲۱–۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲۱–۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ –شهریور ۱۴۰۵

در شکل ۲۱–۲ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۳۹,۶۸۱,۴۸۷/۷۶ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۴۴,۶۷۶,۱۲۲/۶۸ ریال همچنین متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار موبایلی در حدود ۸,۶۳۰,۵۴۹/۳۴ ریال بوده است. این در حالی است که در

ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۱٫۶۹۷٫۷۵۱/۲۳ ریال بوده است که نسبت به سه ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است..

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می‌باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در چهار گروه[۱] "خطای صادرکنندگی"، "خطای پذیرندگی"، "خطای شاپرکی" و "خطای کاربری" طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳–۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۲/۳۶ درصدی تراکنش‌های موفق و۷/۶۴ درصدی خطاهای رخداده در شهریور ۱۴۰۵ دارد.

جدول ۳–۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها – شهریور ۱۴۰۵

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۹۲/۳۶٪
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۴۰۳,۰۱۱,۳۸۵	۷/۶۴٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۵,۲۷۴,۹۴۱,۸۳۸	۱۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

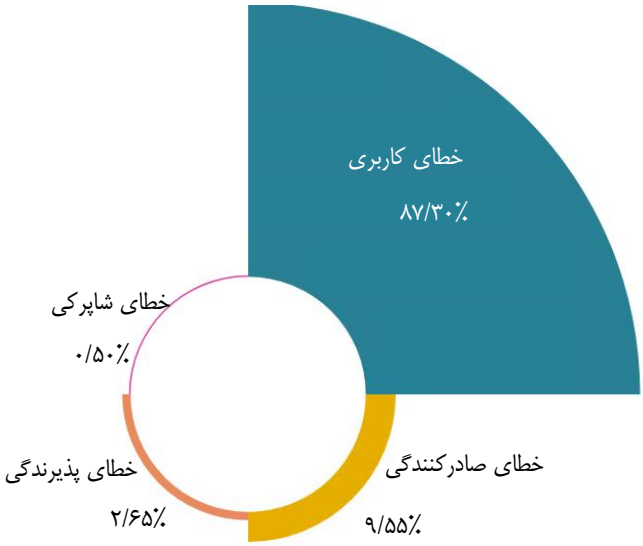
همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در شهریور ۱۴۰۵ و ماه گذشته در جدول ۳–۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

[۱] برای تعاریف انواع خطا به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۳–۲ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها – شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا		مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
ناموفق	خطای پذیرندگی	۹,۳۷۴,۳۷۶	۱۰,۶۶۷,۴۱۲	۱۳/۷۹٪
	خطای کاربری	۳۳۸,۶۳۰,۰۹۶	۳۵۱,۸۴۱,۱۱۴	۳/۹۰٪
	خطای صادرکنندگی	۳۹,۷۵۲,۱۱۴	۳۸,۴۶۹,۲۹۱	-۳/۲۳٪
	خطای شاپرکی	۱,۴۳۵,۴۱۴	۲,۰۳۳,۵۶۸	۴۱/۶۷٪
	تعداد کل تراکنش های ناموفق	۳۸۹,۱۹۲,۰۰۰	۴۰۳,۰۱۱,۳۸۵	۳/۵۵٪
تعداد کل تراکنش های موفق		۴,۶۵۰,۷۶۴,۱۵۸	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۴/۷۶٪
تعداد کل تراکنش‌ها		۵,۰۳۹,۹۵۶,۱۵۸	۵,۲۷۴,۹۴۱,۸۳۸	۴/۶۶٪

نرخ رشد تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳–۲ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول در مجموع تعداد تراکنش‌های ناموفق نسبت به ماه گذشته، ۳/۵۵ درصد افزایش یافته است. همچنین تعداد تراکنش تمام گروه‌های خطایی به جز خطای صادرکنندگی نسبت به ماه گذشته افزایش یافته‌اند.

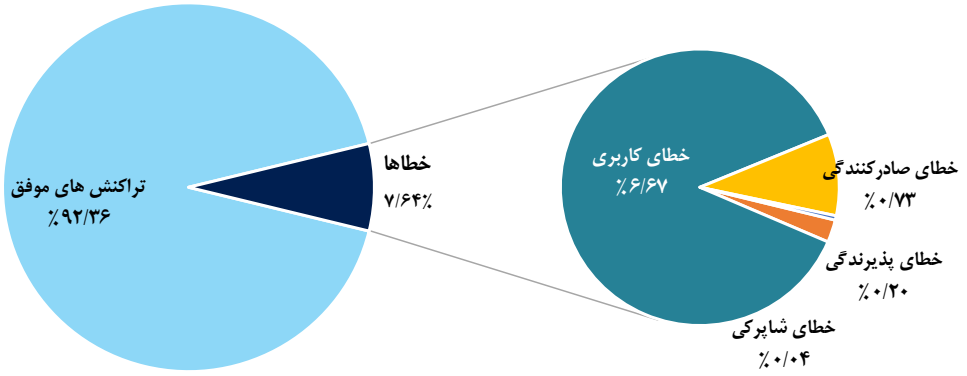
شکل ۳–۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق – شهریور ۱۴۰۵

همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۳–۱ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۷/۳۰ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳–۳ آنالیز خطاهای رخداده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - شهریور ۱۴۰۵

نوع تراکنش و انواع خطا		تعداد	سهم
موفق	تراکنش های موفق	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	**۹۲/۳۶٪**
ناموفق	خطای پذیرندگی	۱۰,۶۶۷,۴۱۲	۰/۲۰٪
	خطای کاربری	۳۵۱,۸۴۱,۱۱۴	۶/۶۷٪
	خطای صادرکنندگی	۳۸,۴۶۹,۲۹۱	۰/۷۳٪
	خطای شاپرکی	۲,۰۳۳,۵۶۸	۰/۰۳۹٪
تعداد کل تراکنش‌ها		۵,۲۷۴,۹۴۱,۸۳۸	۱۰۰/۰۰٪

در ادامه اطلاعات جدول ۳–۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۳–۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها – شهریور ۱۴۰۵

همانگونه که در شکل ۳–۲ ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۳۹ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۵۰ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۳–۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳–۴ ارائه شده است.

جدول ۳–۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا –شهریور ۱۴۰۵ و ماه گذشته

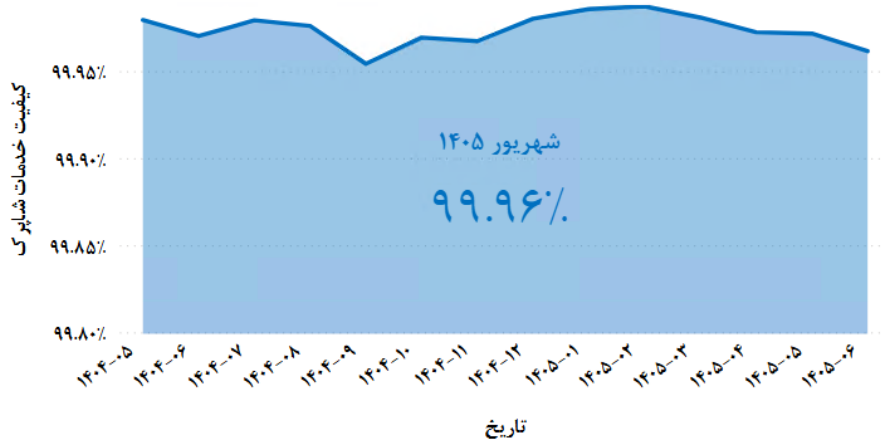
نوع تراکنش و انواع خطا		سهم از کل تراکنش‌ها		
		مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	تغییر
ناموفق	خطای پذیرندگی	۰/۱۹٪	۰/۲۰٪	۰/۰۱۶٪
	خطای کاربری	۶/۷۲٪	۶/۶۷٪	-۰/۰۵٪
	خطای صادرکنندگی	۰/۷۹٪	۰/۷۳٪	-۰/۰۶٪
	خطای شاپرکی	۰/۰۲۸٪	۰/۰۳۹٪	۰/۰۱۰٪
	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۷/۷۲٪	۷/۶۴٪	-۰/۰۸٪
موفق	تعداد کل تراکنش‌های موفق	۹۲/۲۸٪	۹۲/۳۶٪	۰/۰۸٪
تعداد کل تراکنش‌ها		۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	-

اطلاعات جدول ۳–۴ مبین کاهش سهم دو گروه خطایی کاربری و صادرکنندگی و افزایش سهم خطای پذیرندگی و شاپرکی در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به مرداد می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

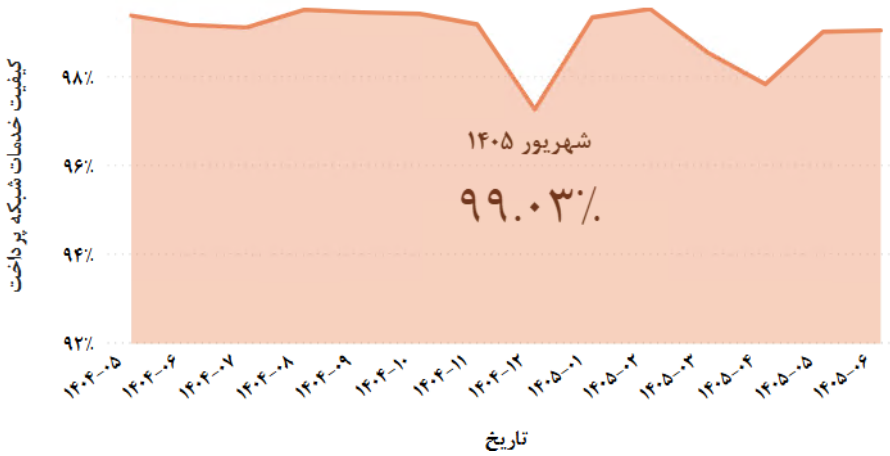
یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند.

در نمودارهای شکل ۳–۳ و شکل ۳–۴ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرک و کل شبکه پرداخت در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵ قابل مشاهده است.

شکل ۳–۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵

با توجه به شکل ۳–۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های آذر ۱۴۰۴ و اردیبهشت ۱۴۰۵ رخ داده است.

شکل ۳–۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۴ ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۵

همچنین با توجه به شکل ۳–۴ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۴ و اردیبهشت ۱۴۰۵ مشاهده می‌شود.

۳-٤- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخداده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام[1]رخداده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳–۵ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳–۵ درصد تراکنش‌های ناتمام رخداده در شبکه پرداخت شاپرک – مرداد و شهریور ۱۴۰۵

وضعیت تراکنش	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	نرخ رشد
تعداد تراکنش‌های مغایرتی	۴۶۰,۶۳۹	۳۸۹,۵۵۴	-۱۵/۴۳٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴,۶۵۰,۷۶۴,۱۵۸	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۴/۷۶٪
نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق	۰/۰۱۰٪	۰/۰۰۸٪	-۰/۰۰۲٪

همانطور که در جدول ۳–۵ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام(مغایرتی) شهریور ماه نسبت به مرداد ماه با کاهش ۱۵/۴۳ درصدی همراه بوده است. با افزایش ۴/۷۶ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به مرداد، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با کاهش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۲ درصدی را تجربه نموده است.

[1] به واژه نامه رجوع شود.

فصل ٤

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص‌های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

٤- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

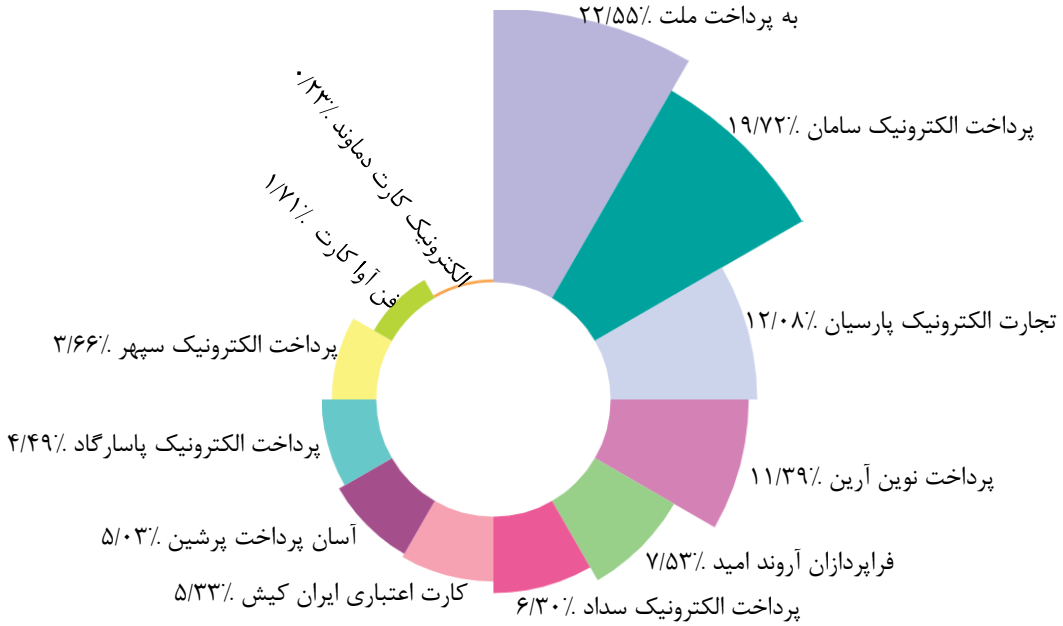
در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

٤-١- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

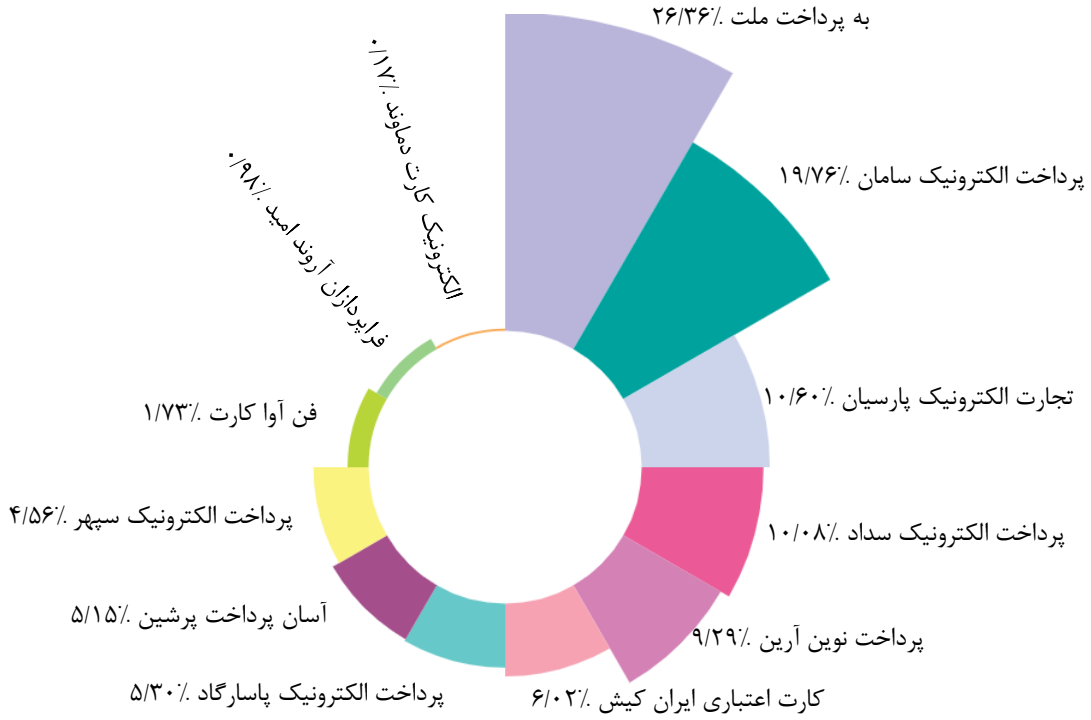
به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

٤-١-١- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارتی، در دو شکل ۴–۱ و ۴–۲ ترسیم شده است.

شکل ۴–۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - شهریور ۱۴۰۵

شکل ۴–۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها – شهریور ۱۴۰۵

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، شرکت "به پرداخت ملت"به ترتیب با سهم ۲۲/۵۵ و ۲۶/۳۶ درصدی جایگاه اول را به خود اختصاص داده است. در این ماه اختلاف سهم تعدادی و مبلغی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" –دومین شرکت بازار– با شرکت به پرداخت ملت به ترتیب حدود ۲/۸۴ و ۶/۶۰ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش مرداد ماه حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم مبلغ تراکنش‌ها جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

٤-١-٢- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی مرداد و شهریور ۱۴۰۵ در جدول ۴–۱ ارائه شده است.

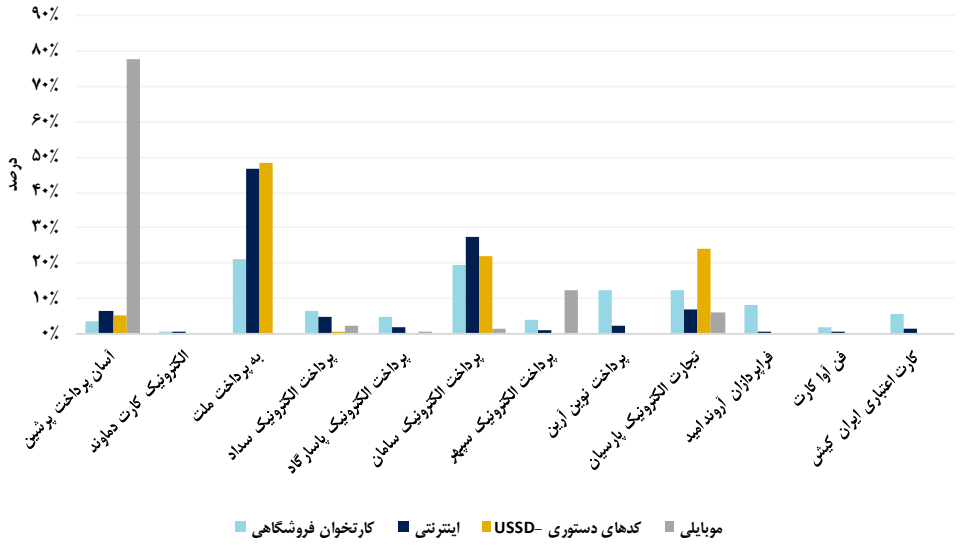
شرکت "به پرداخت ملت" در شهریور ماه با پوشش ۲۰/۹۵ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کسب ۴۶/۹۳ و ۴۸/۳۷ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۷۷/۶۲ درصد از بازار تراکنش‌های موبایلی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

جدول ۴–۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش– مرداد و شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد تراکنش‌های اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های کدهای دستوری USSD-			سهم از تعداد تراکنش‌های موبایلی		
	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۹٪	۳/۶۵٪	-۰/۰۵٪	۶/۴۲٪	۶/۵۲٪	۰/۱۰٪	۵/۳۱٪	۵/۲۳٪	-۰/۰۸٪	**۸۷/۸۲٪**	**۷۷/۶۲٪**	-۱۰/۱۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۳٪	۰/۲۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۵٪	۰/۱۴٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	**۲۱/۲۳٪**	**۲۰/۹۵٪**	-۰/۲۸٪	**۴۷/۹۹٪**	**۴۶/۹۳٪**	-۱/۰۵٪	**۴۸/۳۴٪**	**۴۸/۳۷٪**	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۲۱٪	۶/۵۶٪	**۰/۳۵٪**	۵/۱۶٪	۴/۹۲٪	-۰/۲۴٪	۰/۲۲٪	۰/۲۳٪	۰/۰۱٪	۲/۴۴٪	۲/۱۴٪	-۰/۳۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۸۰٪	۴/۷۹٪	۰/۰۰٪	۲/۰۰٪	۲/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۶۳٪	۰/۵۳٪	-۰/۱۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۷۹٪	۱۹/۵۱٪	-۰/۲۹٪	۲۶/۱۴٪	۲۷/۴۶٪	**۱/۳۲٪**	۲۴/۷۹٪	۲۱/۹۷٪	-۲/۸۳٪	۱/۵۴٪	۱/۴۵٪	-۰/۰۹٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۸٪	۳/۷۳٪	۰/۱۶٪	۱/۴۷٪	۱/۱۵٪	-۰/۳۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱/۹۲٪	۱۲/۳۱٪	**۱۰/۳۸٪**
پرداخت نوین آرین	۱۲/۲۰٪	۱۲/۳۶٪	۰/۱۶٪	۲/۶۲٪	۲/۴۲٪	-۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۳۶٪	۱۲/۳۱٪	-۰/۰۵٪	۶/۰۷٪	۶/۷۴٪	۰/۶۶٪	۲۱/۳۴٪	**۲۴/۲۰٪**	**۲/۸۶٪**	۵/۶۴٪	۵/۹۴٪	۰/۲۹٪
فرایردازان آروند امید	۸/۲۷٪	۸/۲۷٪	-۰/۱۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۹۲٪	۱/۸۵٪	-۰/۰۷٪	۰/۳۹٪	۰/۴۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۶۲٪	۵/۷۸٪	۰/۱۶٪	۱/۶۵٪	۱/۲۳٪	-۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی با ۰/۳۵ درصد افزایش به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۱/۳۲ درصد افزایش به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقم ۲/۸۶ درصد افزایش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز می‌باشد. شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با رقم ۱۰/۳۸ درصد افزایش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشند.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۴–۳ نمایش داده شده است.

شکل ۴–۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش ها، الکترونیک کارت دماوند در ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاهی و کدهای دستوری (USSD) و شرکت "فراپردازان آروند امید" در ابزار پذیرش اینترنتی کمترین سهم از کل تعداد ، شرکت "به پرداخت ملت" در هر سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاهی، اینترنتی و کدهای دستوری) و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در ابزار پذیرش موبایلی بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند.

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌هایPSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی مرداد و شهریور ۱۴۰۵ در جدول ۴–۲ نمایش داده شده است.

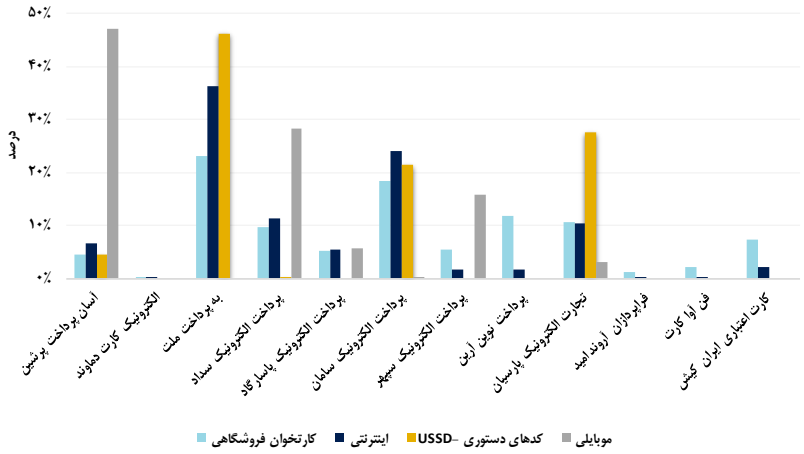
در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" در سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کدهای دستوری(USSD) و اینترنتی به ترتیب با پوشش ۲۳/۲۰ ، ۴۶/۲۶ و ۳۶/۲۲ درصدی از مبالغ بازار دارای بالاترین سهم می‌باشد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۴۷/۱۵ درصدی بالاترین سهم از مبالغ بازار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴–۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش – مرداد و شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از مبلغ تراکنش‌های اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های کدهای دستوری USSD-			سهم از مبلغ تراکنش‌های موبایلی		
	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۶۲٪	۴/۴۶٪	-۰/۱۶٪	۵/۹۱٪	۶/۵۳٪	۰/۶۲٪	۴/۴۹٪	۴/۴۸٪	-۰/۰۱٪	**۶۳/۷۸٪**	**۴۷/۱۵٪**	**-۱۶/۶۳٪**
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۱٪	۰/۲۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	**۲۳/۵۶٪**	**۲۳/۲۰٪**	-۰/۳۶٪	**۳۵/۶۶٪**	**۳۶/۲۲٪**	۰/۵۶٪	**۴۵/۸۴٪**	**۴۶/۲۶٪**	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۵۴٪	۹/۵۵٪	۱/۰۱٪	۱۲/۹۸٪	۱۱/۴۰٪	**-۱/۵۸٪**	۰/۱۵٪	۰/۱۸٪	۰/۰۳٪	۱۹/۵۹٪	۲۸/۳۰٪	۸/۷۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۲۳٪	۵/۲۴٪	۰/۰۱٪	۵/۷۰٪	۵/۵۱٪	-۰/۱۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۷/۸۴٪	۵/۵۸٪	-۲/۲۶٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۲۱٪	۱۸/۴۳٪	-۰/۷۸٪	۲۳/۹۰٪	۲۴/۰۶٪	۰/۱۶٪	۲۵/۳۹٪	۲۱/۴۰٪	**-۳/۹۹٪**	۰/۲۸٪	۰/۲۶٪	-۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۱۵٪	۵/۴۶٪	۰/۳۱٪	۱/۹۱٪	۱/۶۶٪	-۰/۲۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۶/۹۱٪	۱۵/۶۸٪	۸/۷۷٪
پرداخت نوین آرین	۱۱/۸۶٪	۱۱/۸۸٪	۰/۰۲٪	۱/۷۶٪	۱/۶۷٪	-۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۹۳٪	۱۰/۷۱٪	-۰/۲۲٪	۸/۹۷٪	۱۰/۳۴٪	۱/۳۷٪	۲۴/۱۴٪	۲۷/۶۹٪	۳/۵۵٪	۱/۶۰٪	۳/۰۲٪	۱/۴۲٪
فراپردازان آروند امید	۱/۳۰٪	۱/۲۵٪	-۰/۰۵٪	۰/۱۷٪	۰/۲۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۲/۲۴٪	۲/۲۲٪	-۰/۰۳٪	۰/۳۶٪	۰/۳۱٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۱۵٪	۷/۳۷٪	۰/۲۲٪	۲/۶۶٪	۲/۰۸٪	-۰/۵۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی نسبت به ماه گذشته با افزایش ۱/۰۱ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق دارد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در ابزار پذیرش اینترنتی با کاهش ۱/۵۸ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت"آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۱۶/۶۳ درصدی بالاترین اختلاف ماهانه در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را کسب کرده اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۳/۹۹ درصد کاهش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) می‌باشد.

شکل ۴–۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در شهریور ۱۴۰۵ نمایش می‌دهد.

شکل ۴–۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاهی، اینترنتی و کدهای دستوری) کمترین سهم از کل مبلغ، شرکت "به پرداخت ملت" در هر سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاهی، اینترنتی و کدهای دستوری) بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین بیشترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی متعلق به شرکت "آسان پرداخت پرشین" می باشد.

٤-١-٣- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی مرداد و شهریور ۱۴۰۵ در جدول ۴–۳ ارائه شده است.

شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۲/۴۸ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "به پرداخت ملت"همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۷/۳۱ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب ۲۹/۷۶ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

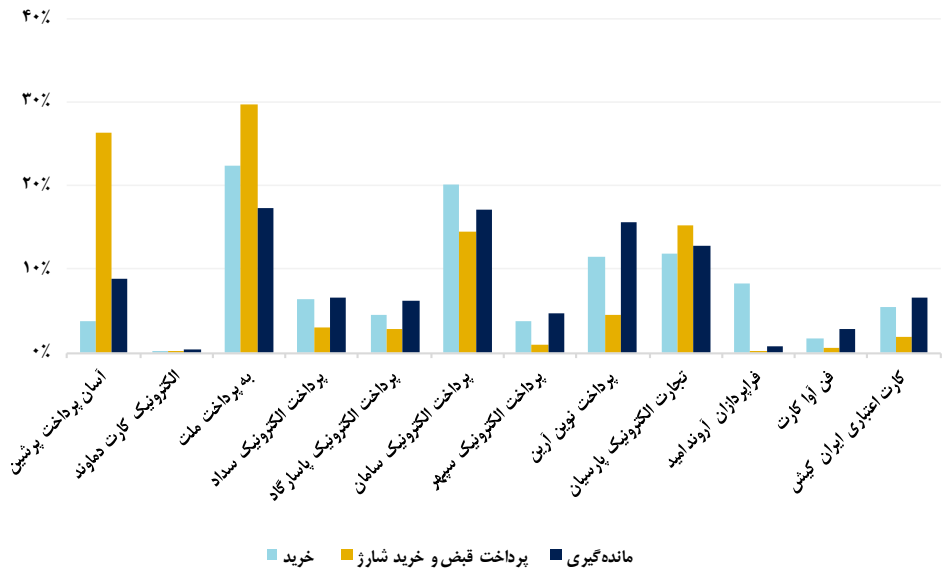
جدول ۴–۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– مرداد و شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های ماندگیری		
	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۹۲٪	۳/۸۶٪	-۰/۰۶٪	۲۶/۲۱٪	۲۶/۳۵٪	۰/۱۵٪	۹/۰۹٪	۸/۸۷٪	-۰/۲۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۲٪	۰/۲۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۲۹٪	۰/۳۰٪	۰/۰۲٪
به پرداخت ملت	**۲۲/۹۲٪**	**۲۲/۴۸٪**	**-۰/۴۴٪**	**۲۹/۷۲٪**	**۲۹/۷۶٪**	۰/۰۴٪	**۱۷/۳۷٪**	**۱۷/۳۱٪**	-۰/۰۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۱۲٪	۶/۴۳٪	۰/۳۱٪	۲/۸۷٪	۲/۹۶٪	۰/۰۹٪	۶/۴۵٪	۶/۵۹٪	۰/۱۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۴۸٪	۴/۴۸٪	۰/۰۰٪	۲/۸۲٪	۲/۷۷٪	-۰/۰۵٪	۶/۲۴٪	۶/۱۷٪	-۰/۰۷٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۳۲٪	۲۰/۰۸٪	-۰/۲۴٪	۱۵/۷۸٪	۱۴/۵۷٪	-۱/۲۱٪	۱۷/۳۶٪	۱۷/۱۳٪	**-۰/۲۴٪**
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۴۱٪	۳/۷۲٪	۰/۳۲٪	۱/۱۴٪	۱/۰۴٪	-۰/۱۰٪	۴/۶۶٪	۴/۷۹٪	۰/۱۳٪
پرداخت نوین آرین	۱۱/۳۶٪	۱۱/۴۹٪	۰/۱۳٪	۴/۴۶٪	۴/۵۱٪	۰/۰۵٪	۱۵/۴۴٪	۱۵/۶۳٪	۰/۱۹٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۱/۹۰٪	۱۱/۸۹٪	-۰/۰۲٪	۱۳/۹۴٪	۱۵/۲۹٪	**۱/۳۵٪**	۱۲/۸۹٪	۱۲/۹۰٪	۰/۰۱٪
فراپردازان آروند امید	۸/۳۱٪	۸/۲۱٪	-۰/۱۱٪	۰/۱۹٪	۰/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۸۲٪	۰/۸۵٪	۰/۰۳٪
فن آوا کارت	۱/۷۶٪	۱/۷۰٪	-۰/۰۶٪	۰/۶۳٪	۰/۵۷٪	-۰/۰۶٪	۲/۹۲٪	۲/۸۷٪	-۰/۰۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۲۸٪	۵/۴۲٪	۰/۱۴٪	۲/۱۸٪	۱/۹۴٪	-۰/۲۴٪	۶/۴۷٪	۶/۵۸٪	۰/۱۱٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه شهریور نسبت به مرداد با کاهش ۰/۴۴ درصدی به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با افزایش ۱/۳۵ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های ماندگیری نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کاهش ۰/۲۴ درصدی دارای می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴–۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۸,۳۹۶ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت " و ۱۰,۵۹۱ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "فن آوا کارت"، "الکترونیک کارت دماوند"، "پرداخت الکترونیک سپهر"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" و "تجارت الکترونیک پارسیان" ثبت شده است.

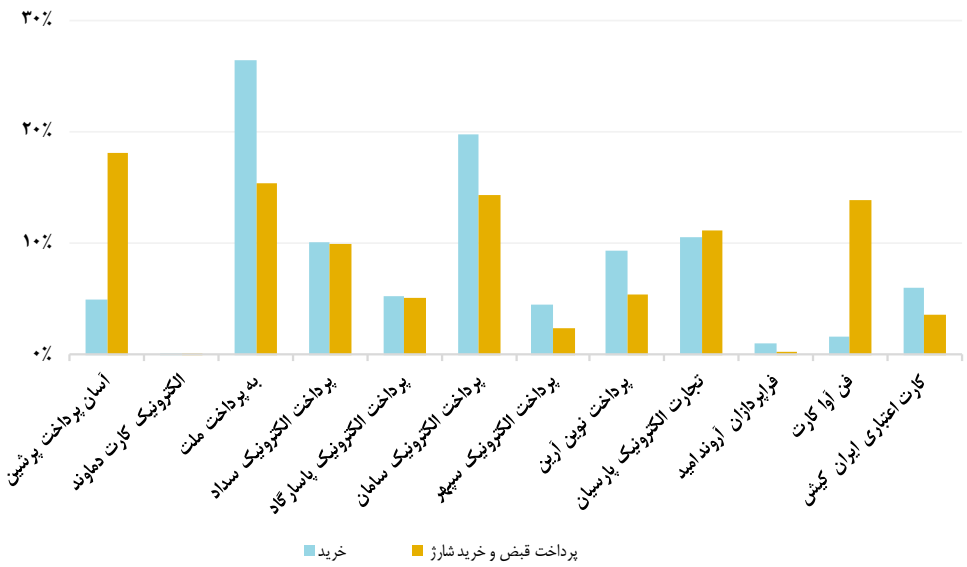
شکل ۴–۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس – شهریور ۱۴۰۵

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی مرداد و شهریور ۱۴۰۵ در جدول ۴–۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در شهریور ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۶/۴۸ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ شهریور ماه با سهم مبلغی ۱۸/۱۲ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴–۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– مرداد و شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۹۹٪	۵/۰۱٪	۰/۰۲٪	**۱۸/۸۴٪**	**۱۸/۱۲٪**	−۰/۷۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۶٪	۰/۱۷٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	**۲۶/۴۶٪**	**۲۶/۴۸٪**	۰/۰۲٪	۱۶/۶۳٪	۱۵/۳۷٪	−۱/۲۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۹/۶۲٪	۱۰/۰۸٪	۰/۴۶٪	۹/۴۵٪	۹/۹۹٪	۰/۵۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۳۴٪	۵/۳۱٪	−۰/۰۴٪	۵/۴۰٪	۵/۱۷٪	−۰/۲۲٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۳۰٪	۱۹/۸۱٪	**−۰/۴۹٪**	۱۵/۲۰٪	۱۴/۳۶٪	−۰/۸۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۴/۴۰٪	۴/۵۸٪	۰/۱۸٪	۳/۱۷٪	۲/۴۱٪	−۰/۷۶٪
پرداخت نوین آرین	۹/۴۷٪	۹/۳۳٪	−۰/۱۴٪	۵/۴۱٪	۵/۴۹٪	۰/۰۸٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۴۶٪	۱۰/۵۹٪	۰/۱۴٪	۹/۶۲٪	۱۱/۲۴٪	**۱/۶۲٪**
فراپردازان آروند امید	۱/۰۴٪	۰/۹۹٪	−۰/۰۵٪	۰/۲۳٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۶۶٪	۱/۶۰٪	−۰/۰۶٪	۱۲/۹۷٪	۱۳/۹۸٪	۱/۰۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۶/۰۹٪	۶/۰۵٪	−۰/۰۴٪	۳/۰۶٪	۳/۶۰٪	۰/۵۴٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و مرداد ماه با ۰/۴۹ درصد کاهش در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با افزایش ۱/۶۲ درصدی، در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" مشاهده می‌شود.

شکل ۴–۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– شهریور ۱۴۰۵

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است.

٤-١-٤- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴–۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی مرداد و شهریور ۱۴۰۵ را منعکس نموده است

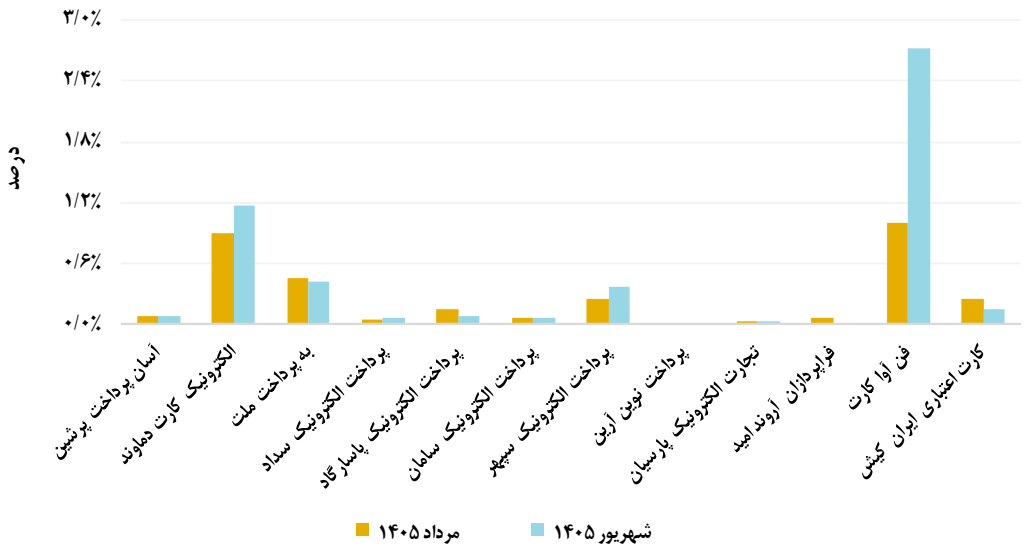
جدول ۴–۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP –مرداد و شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		
	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۸۷٪	۰/۰۸۷٪	-۰/۰۰۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۸۹۶٪	۱/۱۷۵٪	۰/۲۷۹٪
به پرداخت ملت	۰/۴۵۹٪	۰/۴۲۸٪	-۰/۰۳۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۵۹٪	۰/۰۶۲٪	۰/۰۰۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۱۴۶٪	۰/۰۸۱٪	-۰/۰۶۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۶۱٪	۰/۰۶۷٪	۰/۰۰۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۲۵۲٪	۰/۳۸۱٪	۰/۱۳۰٪
پرداخت نوین آرین	**۰/۰۲۰٪**	۰/۰۲۱٪	۰/۰۰۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۳۲٪	۰/۰۲۹٪	-۰/۰۰۳٪
فراپردازان آروند امید	۰/۰۷۲٪	**۰/۰۲۰٪**	-۰/۰۵۱٪
فن آوا کارت	**۱/۰۰۲٪**	**۲/۷۲۶٪**	**۱/۷۲۴٪**
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۲۴۷٪	۰/۱۵۱٪	**-۰/۰۹۶٪**

*هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت Bold نمایش داده شده است.

در ماه شهریور شرکت "فراپردازان آروند امید"، با رقمی برابر با ۰/۰۲۰ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته‌است. در مقابل شرکت "فن آوا کارت" با کسب رقم قابل توجه ۲/۷۲۶ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به‌ویژه شرکت "فن آوا کارت" به‌گونه‌ای بوده که سبب افزایش قابل توجه ۱۳/۷۹ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴–۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴–۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها – مرداد و شهریور ۱۴۰۵

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۰۹۶ درصد در شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" رخ داده است. همچنین شرکت "فن آوا کارت" با رقم ۱/۷۲۴ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

٤-١-٥- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن[1] به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود[2]. شاخص هرفیندال–هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم وکاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری‌که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال– هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴–۶ ارائه شده است.

جدول ۴–۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال–هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال– هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به‌کار گرفت.

در جدول ۴–۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای شهریور ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های

[1] Herfindahl-Hirshman Index

[2] به واژه نامه رجوع شود.

بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال- هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- شهریور ۱۴۰۵

شاخص H-H و شرکت PSP	کارتخوان فروشگاهی		اینترنتی		کدهای دستوری -USSD		موبایلی	
	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۳	۷	۴۳	۵	۲۷	۷۸	۶,۰۲۵
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۲۱	۴۳۹	۴۷	۲,۲۰۳	۴۸	۲,۳۴۰	۰	۰
پرداخت الکترونیک سداد	۷	۴۳	۵	۲۴	۰	۰	۲	۵
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵	۲۳	۲	۴	۰	۰	۱	۰
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰	۳۸۱	۲۷	۷۵۴	۲۲	۴۸۳	۱	۲
پرداخت الکترونیک سپهر	۴	۱۴	۱	۱	۰	۰	۱۲	۱۵۱
پرداخت نوین آرین	۱۲	۱۵۳	۲	۶	۰	۰	۰	۰
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲	۱۵۲	۷	۴۵	۲۴	۵۸۶	۶	۳۵
فراپردازان آروند امید	۸	۶۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰
فن آوا کارت	۲	۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کارت اعتباری ایران کیش	۶	۳۳	۱	۲	۰	۰	۰	۰
جمع	-	۱,۳۲۲	-	۳,۰۸۲		۳,۴۳۵	-	۶,۲۱۹

در شهریور ماه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۳۲۲ به‌دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۳,۰۸۲ ، ۳,۴۳۵، ۶,۲۱۹ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان"و "پرداخت الکترونیک سامان در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری(USSD) تاثیرگذار هستند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" تنها شرکت تاثیرگذار در بازار تراکنش‌های موبایلی بوده است. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در شهریور ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴–۸مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP – مرداد و شهریور ۱۴۰۵

HHI	کارتخوان فروشگاهی			اینترنتی			کدهای دستوری USSD-			موبایلی		
	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر
شاخص H-H	۱,۳۳۷	۱,۳۲۲	-۱۵	۳,۱۰۷	۳,۰۸۲	-۲۵	۳,۴۳۵	۳,۴۳۵	۰	۷,۷۵۶	۶,۲۱۹	-۱,۵۳۷

در ماه شهریور شاخص هرفیندال–هیرشمن نسبت به ماه گذشته در سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی و موبایلی کاهش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیر بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

٤-١-٦- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴–۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای شهریور ۱۴۰۵ محاسبه شده‌است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال– هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴–۹ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس– شهریور ۱۴۰۵

شاخص H-H و شرکت PSP	خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده‌گیری	
	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۵	۲۶	۶۹۴	۹	۷۹
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۲۲	۵۰۶	۳۰	۸۸۶	۱۷	۳۰۰
پرداخت الکترونیک سداد	۶	۴۱	۳	۹	۷	۴۳
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴	۲۰	۳	۸	۶	۳۸
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰	۴۰۳	۱۵	۲۱۲	۱۷	۲۹۳
پرداخت الکترونیک سپهر	۴	۱۴	۱	۱	۵	۲۳
پرداخت نوین آرین	۱۱	۱۳۲	۵	۲۰	۱۶	۲۴۴
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲	۱۴۱	۱۵	۲۳۴	۱۳	۱۶۶
فراپردازان آروند امید	۸	۶۷	۰	۰	۱	۱
فن آوا کارت	۲	۳	۱	۰	۳	۸
کارت اعتباری ایران کیش	۵	۲۹	۲	۴	۷	۴۳
جمع	–	۱,۳۷۲	–	۲,۰۶۸	–	۱,۲۳۹

در شهریور ماه شاخص هرفیندال– هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۳۷۲، ۲,۰۶۸ و ۱,۲۳۹ به‌دست آمده است که نشان دهنده تمرکز ملایم در سرویس های خرید, مانده‌گیری و تمرکز بالا در سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ می باشد. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های قبض وشارژ تاثیرگذار هستند. اختلاف میزان شاخص هرفیندال–هیرشمن در ماه شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴–۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴–۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در مرداد و شهریور ۱۴۰۵

HHI	خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری		
	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر
شاخص H-H	۱,۳۹۳	۱,۳۷۲	-۲۱	۲,۰۵۶	۲,۰۶۸	۱۲	۱,۲۴۴	۱,۲۳۹	-۵

در ماه شهریور شاخص هرفیندال–هیرشمن در یک سرویس "پرداخت قبض و خرید شارژ" افزایش و دو سرویس "خرید" و "مانده‌گیری" کاهش داشته است. این تغییرات در هیچ‌یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

٤-٢- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت‌های کدهای دستوری(USSD) و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتخوان‌های فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه مرداد و شهریور ۱۴۰۵ درجدول ۴—۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت نوین آرین" با کسب سهم بازار ۱۶/۸۸ درصدی همانند ماه قبل به عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می‌گردد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با سهم بازار ۲۹/۵۸ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف بعضی از کارتخوان‌های فروشگاهی خود به‌عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار کدهای دستوری(USSD) خود و بر بستر اینترنت می‌نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۴۶/۲۵ درصد در اختیار دارد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با سهم بازار ۲۷/۵۰ درصد همانند ماه قبل از بیشترین تعداد ابزار پذیرش موبایلی فعال پشتیبانی می‌کند.

جدول ۴–۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی– مرداد و شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد اینترنتی			سهم از تعداد کدهای دستوری – USSD			سهم از تعداد موبایلی		
	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۴٪	۴/۰۹٪	-۰/۰۶٪	۱۰/۹۷٪	۸/۲۶٪	-۲/۷۱٪	۴/۰۷٪	۵/۳۷٪	۱/۳۰٪	۲۳/۸۰٪	۲۳/۵۸٪	-۰/۲۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۶۵٪	۰/۷۱٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۵٪	۰/۳۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۴/۱۲٪	۱۴/۱۲٪	۰/۰۰٪	۲۲/۵۹٪	۲۵/۵۳٪	۲/۹۴٪	**۵۰/۵۱٪**	۳۶/۴۸٪	**-۱۴/۰۳٪**	۰/۶۰٪	۰/۵۹٪	-۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۹۰٪	۷/۰۱٪	۰/۱۱٪	۱/۸۱٪	۱/۴۶٪	-۰/۳۵٪	۲/۸۰٪	۳/۵۸٪	۰/۷۸٪	۶/۲۰٪	۶/۲۹٪	۰/۰۹٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۰/۰۱٪	۹/۵۲٪	**-۰/۴۸٪**	۴/۶۱٪	۴/۶۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۶۰٪	۰/۳۹٪	-۰/۲۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۳/۳۶٪	۱۳/۲۹٪	-۰/۰۷٪	**۲۸/۶۶٪**	**۲۹/۵۸٪**	۰/۹۲٪	۳۶/۳۹٪	**۴۶/۲۵٪**	۹/۸۷٪	**۲۸/۲۰٪**	**۲۷/۵۰٪**	-۰/۷۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۶۲٪	۶/۶۵٪	۰/۰۳٪	۲۰/۰۵٪	۱۸/۸۰٪	-۱/۲۵٪	۰/۱۳٪	۰/۱۶٪	۰/۰۴٪	۲۱/۰۰٪	۲۱/۰۲٪	۰/۰۲٪
پرداخت نوین آرین	**۱۶/۵۵٪**	**۱۶/۸۸٪**	۰/۳۳٪	۰/۱۵٪	۰/۱۶٪	۰/۰۱٪	۱/۴۰٪	۱/۹۵٪	۰/۵۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۸/۷۷٪	۸/۶۹٪	-۰/۰۸٪	۰/۹۴٪	۱/۰۱٪	۰/۰۷٪	۳/۱۸٪	۴/۰۷٪	۰/۸۹٪	۱۵/۴۰٪	۱۶/۳۱٪	**۰/۹۱٪**
فراپردازان آروند امید	۲/۴۷٪	۲/۴۶٪	-۰/۰۱٪	۰/۲۴٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰٪	۱/۱۵٪	۱/۴۷٪	۰/۳۲٪	۴/۰۰٪	۳/۹۳٪	-۰/۰۷٪
فن آوا کارت	۷/۵۰٪	۷/۶۴٪	۰/۱۴٪	۰/۲۶٪	۰/۳۰٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۲۰٪	۰/۲۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۹۱٪	۸/۹۴٪	۰/۰۳٪	۹/۷۱٪	۱۰/۰۳٪	۰/۳۲٪	۰/۱۳٪	۰/۱۶٪	۰/۰۴٪	۰/۲۰٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪

در سهم تعداد ابزار فعال کارتخوان‌های فروشگاهی، بیشترین اختلاف با ۰/۴۸ درصد کاهش به شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" اختصاص دارد. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "به پرداخت ملت" با افزایش ۲/۹۴ درصدی مشاهده می‌شود. در سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) شرکت "به پرداخت ملت" با کاهش ۱۴/۰۳ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. در ابزار پذیرش موبایلی بالاترین تغییر سهم در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با افزایش ۰/۹۱ درصدی مشاهده می‌شود.

سهم هریک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی، اینترنتی، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی تراکنش‌دار[۱] در دو ماه متوالی مرداد و شهریور ۱۴۰۵ در جدول ۴–۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "پرداخت نوین آرین" در ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار با کسب ۱۶/۹۸درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب سهم ۴۱/۱۴ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۵۸/۸۲ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار کدهای دستوری(USSD) را نیز در دست دارد. در این ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب سهم ۳۶/۰۰ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

[۱] به واژه نامه رجوع شود

جدول ۴–۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار –مرداد و شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد اینترنتی			سهم از تعداد کدهای دستوری – USSD			سهم از تعداد موبایلی		
	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۰۳٪	۴/۰۵٪	۰/۰۲٪	۲/۶۵٪	۱/۴۴٪	-۱/۲۰٪	۸/۴۴٪	۸/۵۰٪	۰/۰۶٪	۴۴/۶۴٪	۳۶/۰۰٪	-۸/۶۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۹٪	۰/۵۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۶/۰۱٪	۱۶/۰۰٪	-۰/۰۱٪	۳۹/۵۸٪	۴۱/۱۴٪	۱/۵۶٪	۲۰/۱۳٪	۱۸/۳۰٪	-۱/۸۳٪	۰/۶۰٪	۰/۵۰٪	-۰/۱۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۳۲٪	۷/۳۰٪	-۰/۰۱٪	۲/۵۸٪	۲/۶۲٪	۰/۰۴٪	۲/۶۰٪	۲/۶۱٪	۰/۰۲٪	۱۰/۷۱٪	۱۰/۰۰٪	-۰/۷۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۹/۹۹٪	۹/۷۶٪	-۰/۲۳٪	۲/۰۸٪	۲/۰۰٪	-۰/۰۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱/۷۹٪	۱/۵۰٪	-۰/۲۹٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۳/۶۴٪	۱۳/۵۸٪	-۰/۰۶٪	۴۰/۶۵٪	۴۰/۵۳٪	-۰/۱۲٪	۵۵/۸۴٪	۵۸/۸۲٪	۲/۹۸٪	۷/۷۴٪	۷/۰۰٪	-۰/۷۴٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۳۷٪	۶/۳۱٪	-۰/۰۵٪	۷/۴۷٪	۷/۳۱٪	-۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۷/۲۶٪	۲۷/۰۰٪	۹/۷۴٪
پرداخت نوین آرین	۱۶/۷۷٪	۱۶/۹۸٪	۰/۲۱٪	۰/۳۷٪	۰/۴۳٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۱۹٪	۹/۰۳٪	-۰/۱۵٪	۲/۵۸٪	۲/۶۹٪	۰/۱۱٪	۱۲/۹۹٪	۱۱/۷۶٪	-۱/۲۲٪	۱۷/۲۶٪	۱۷/۵۰٪	۰/۲۴٪
فراپردازان آروند امید	۲/۴۱٪	۲/۳۷٪	-۰/۰۴٪	۰/۱۲٪	۰/۱۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۵/۱۷٪	۵/۲۴٪	۰/۰۷٪	۰/۶۱٪	۰/۶۵٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۵۰٪	۰/۵۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۶۲٪	۸/۸۵٪	۰/۲۲٪	۱/۳۱٪	۱/۰۷٪	-۰/۲۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

در سهم تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کاهش ۰/۲۳ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار شرکت "به پرداخت ملت" با افزایش ۱/۵۶ بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۲/۹۸ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. همچنین در سهم بازار ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با افزایش ۹/۷۴ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ[۱] تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی

[۱] سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در شهریور ماه نزدیک به ۹۱ درصد بوده که حدود ۷۵ درصد مبالغ تراکنش های این شبکه را جابجا می نماید.

آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

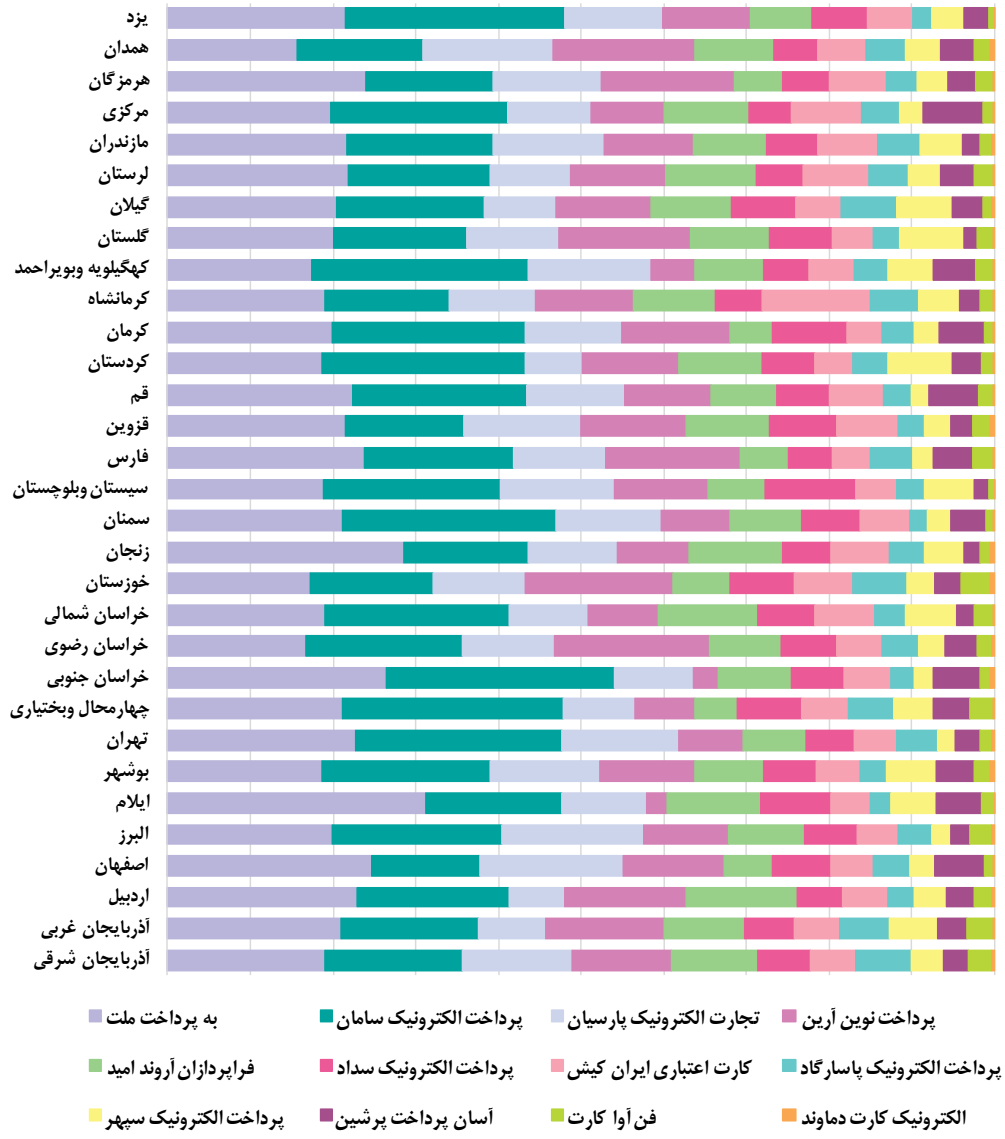
٤-٣-١- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور در شهریور ماه در جدول ۴–۱۳ ارائه شده‌است. در مجموع شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" تقریبا در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نمایند.

جدول ۴–۱۳ سهم بازار هر شرکتPSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان –شهریور ۱۴۰۵

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	فرابرداز آروند امید	فن اوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۳/۰۴٪	۰/۳۶٪	**۱۹/۰۸٪**	۶/۴۷٪	۶/۷۲٪	۱۶/۶۳٪	۳/۹۳٪	۱۲/۱۲٪	۱۳/۱۶٪	۱۰/۳۷٪	۲/۷۳٪	۵/۳۹٪
آذربایجان غربی	۳/۵۲٪	۰/۱۳٪	**۲۰/۹۲٪**	۵/۹۹٪	۶/۰۱٪	۱۶/۷۴٪	۵/۸۱٪	۱۴/۴۶٪	۸/۰۳٪	۹/۷۳٪	۳/۲۶٪	۵/۴۰٪
اردبیل	۳/۲۹٪	۰/۲۹٪	**۲۲/۸۳٪**	۵/۴۹٪	۳/۱۸٪	۱۸/۵۳٪	۳/۸۷٪	۱۴/۷۰٪	۶/۶۱٪	۱۳/۵۵٪	۲/۲۱٪	۵/۴۵٪
اصفهان	۵/۹۲٪	۰/۱۲٪	**۲۴/۶۰٪**	۷/۰۸٪	۴/۴۱٪	۱۳/۲۶٪	۳/۰۶٪	۱۲/۲۸٪	۱۷/۲۲٪	۵/۸۸٪	۱/۱۰٪	۵/۰۶٪
البرز	۲/۲۷٪	۰/۳۹٪	۱۹/۸۶٪	۶/۲۸٪	۳/۹۲٪	**۲۰/۵۵٪**	۲/۳۷٪	۱۰/۳۰٪	۱۷/۱۵٪	۹/۲۶٪	۲/۶۱٪	۵/۰۶٪
ایلام	۵/۳۶٪	۰/۰۰٪	**۳۱/۲۵٪**	۸/۵۲٪	۲/۵۶٪	۱۶/۳۸٪	۵/۵۰٪	۲/۴۳٪	۱۰/۳۷٪	۱۱/۳۲٪	۱/۶۰٪	۴/۷۲٪
بوشهر	۴/۵۹٪	۰/۴۹٪	۱۸/۷۰٪	۶/۴۴٪	۳/۰۵٪	**۲۰/۳۶٪**	۶/۰۲٪	۱۱/۴۵٪	۱۳/۲۹٪	۸/۳۰٪	۲/۰۲٪	۵/۲۹٪
تهران	۳/۰۹٪	۰/۳۰٪	۲۲/۶۷٪	۵/۷۶٪	۵/۰۲٪	**۲۵/۰۸٪**	۱/۹۵٪	۷/۸۴٪	۱۴/۱۱٪	۷/۶۰٪	۱/۴۳٪	۵/۱۵٪
چهارمحال وبختیاری	۴/۳۶٪	۰/۰۸٪	۲۱/۲۲٪	۷/۷۸٪	۵/۴۶٪	**۲۶/۶۰٪**	۴/۷۸٪	۷/۲۹٪	۸/۶۶٪	۵/۲۲٪	۲/۸۹٪	۵/۶۷٪
خراسان جنوبی	۵/۶۸٪	۰/۴۳٪	۲۶/۵۳٪	۶/۵۰٪	۲/۹۳٪	**۲۷/۵۶٪**	۲/۳۳٪	۳/۰۱٪	۹/۴۳٪	۸/۸۴٪	۱/۲۱٪	۵/۵۳٪
خراسان رضوی	۳/۹۹٪	۰/۳۴٪	۱۶/۸۰٪	۶/۶۲٪	۴/۵۸٪	**۱۸/۷۹٪**	۳/۰۷٪	۱۸/۷۴٪	۱۱/۲۵٪	۸/۶۸٪	۱/۶۷٪	۵/۴۸٪
خراسان شمالی	۲/۱۴٪	۰/۲۱٪	۱۹/۰۸٪	۶/۸۳٪	۳/۸۰٪	**۲۲/۳۲٪**	۶/۱۹٪	۸/۴۹٪	۹/۴۳٪	۱۲/۱۰٪	۲/۱۵٪	۷/۲۶٪
خوزستان	۳/۱۲٪	۰/۴۹٪	۱۷/۲۰٪	۷/۸۳٪	۶/۶۵٪	۱۴/۹۸٪	۳/۴۰٪	**۱۷/۹۱٪**	۱۱/۰۷٪	۶/۸۶٪	۳/۵۴٪	۶/۹۴٪
زنجان	۲/۱۰٪	۰/۵۵٪	**۲۸/۴۹٪**	۵/۸۹٪	۴/۲۵٪	۱۵/۱۷٪	۴/۶۸٪	۸/۶۴٪	۱۰/۷۷٪	۱۱/۳۴٪	۱/۰۹٪	۷/۰۳٪
سمنان	۴/۳۲٪	۰/۰۸٪	۲۱/۱۷٪	۷/۰۴٪	۲/۲۳٪	**۲۵/۷۵٪**	۲/۶۷٪	۸/۴۶٪	۱۲/۷۲٪	۸/۵۷٪	۰/۹۴٪	۶/۰۵٪
سیستان وبلوچستان	۱/۷۸٪	۰/۰۳٪	۱۸/۹۳٪	۱۰/۹۵٪	۳/۴۴٪	**۲۱/۳۵٪**	۵/۹۴٪	۱۱/۲۸٪	۱۳/۷۹٪	۶/۸۸٪	۰/۶۱٪	۵/۰۳٪
فارس	۴/۷۴٪	۰/۰۵٪	**۲۳/۸۷٪**	۵/۲۶٪	۵/۰۷٪	۱۷/۹۹٪	۲/۵۴٪	۱۶/۳۰٪	۱۱/۱۵٪	۵/۸۱٪	۲/۵۲٪	۴/۷۰٪
قزوین	۲/۶۵٪	۰/۴۹٪	**۲۱/۴۷٪**	۸/۱۱٪	۳/۱۵٪	۱۴/۲۷٪	۳/۱۹٪	۱۲/۶۸٪	۱۴/۲۴٪	۱۰/۱۳٪	۲/۰۸٪	۷/۵۴٪
قم	۶/۱۰٪	۰/۱۷٪	**۲۲/۳۶٪**	۶/۳۲٪	۳/۳۲٪	۲۱/۰۴٪	۲/۱۳٪	۱۰/۴۳٪	۱۱/۸۲٪	۸/۱۳٪	۱/۶۶٪	۶/۵۲٪
کردستان	۳/۵۶٪	۰/۰۹٪	۱۸/۶۱٪	۶/۲۶٪	۴/۱۶٪	**۲۴/۶۵٪**	۷/۸۴٪	۱۱/۶۸٪	۶/۸۷٪	۱۰/۱۷٪	۱/۳۹٪	۴/۷۲٪
کرمان	۵/۳۹٪	۰/۱۳٪	۱۹/۸۶٪	۸/۹۳٪	۳/۹۳٪	**۲۳/۴۰٪**	۳/۰۳٪	۱۳/۰۱٪	۱۱/۷۲٪	۵/۲۱٪	۱/۱۳٪	۴/۲۷٪
کرمانشاه	۲/۳۷٪	۰/۱۰٪	**۱۸/۹۷٪**	۵/۶۶٪	۵/۹۵٪	۱۵/۰۷٪	۴/۹۳٪	۱۲/۰۱٪	۱۰/۳۷٪	۹/۷۸٪	۱/۷۰٪	۱۳/۰۸٪
کهگیلویه وبویراحمد	۵/۱۳٪	۰/۱۵٪	۱۷/۴۸٪	۵/۳۷٪	۳/۹۹٪	**۲۶/۱۰٪**	۵/۴۷٪	۵/۲۲٪	۱۴/۹۰٪	۸/۴۴٪	۲/۱۲٪	۵/۶۴٪
گلستان	۱/۶۸٪	۰/۱۰٪	**۲۰/۰۰٪**	۷/۵۶٪	۳/۲۶٪	۱۶/۱۷٪	۷/۷۲٪	۱۵/۹۲٪	۱۱/۱۳٪	۹/۶۲٪	۱/۹۰٪	۴/۹۵٪
گیلان	۳/۶۸٪	۰/۲۸٪	**۲۰/۴۰٪**	۷/۸۱٪	۶/۷۴٪	۱۷/۹۰٪	۶/۷۵٪	۱۱/۴۹٪	۸/۶۴٪	۹/۸۳٪	۱/۱۶٪	۵/۳۳٪
لرستان	۴/۱۹٪	۰/۱۷٪	**۲۱/۸۴٪**	۵/۷۵٪	۴/۷۷٪	۱۷/۲۳٪	۳/۸۳٪	۱۱/۴۴٪	۹/۶۹٪	۱۰/۹۷٪	۲/۲۱٪	۷/۹۲٪
مازندران	۲/۲۶٪	۰/۲۳٪	**۲۱/۷۱٪**	۶/۰۹٪	۵/۱۳٪	۱۷/۶۱٪	۵/۱۱٪	۱۰/۸۹٪	۱۳/۴۳٪	۸/۹۰٪	۱/۴۲٪	۷/۲۲٪
مرکزی	۷/۲۷٪	۰/۰۶٪	۱۹/۸۱٪	۵/۰۷٪	۴/۶۰٪	**۲۱/۳۹٪**	۲/۸۴٪	۸/۸۹٪	۹/۹۶٪	۱۰/۲۸٪	۱/۳۰٪	۸/۵۲٪
هرمزگان	۳/۳۵٪	۰/۱۲٪	**۲۴/۰۵٪**	۵/۶۴٪	۳/۷۷٪	۱۵/۲۸٪	۳/۷۷٪	۱۶/۰۴٪	۱۳/۱۶٪	۵/۹۵٪	۲/۰۹٪	۶/۷۹٪
همدان	۴/۰۵٪	۰/۴۶٪	۱۵/۷۳٪	۵/۲۷٪	۴/۸۲٪	۱۵/۱۱٪	۴/۱۰٪	**۱۷/۰۲٪**	۱۵/۸۴٪	۹/۵۹٪	۲/۰۵٪	۵/۹۵٪
یزد	۳/۰۸٪	۰/۰۴٪	۲۱/۴۲٪	۶/۶۹٪	۲/۱۹٪	**۲۶/۶۰٪**	۳/۸۹٪	۱۰/۷۳٪	۱۱/۸۲٪	۷/۳۶٪	۰/۶۴٪	۵/۵۵٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور برای شهریور ماه ۱۴۰۵ در شکل ۴–۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴–۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌ها– شهریور ۱۴۰۵

٤-٣-٢- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴–۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP

از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای شهریور ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت نوین آرین"، "به پرداخت ملت" ، "پرداخت الکترونیک سامان" و "کارت اعتباری ایران کیش" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴–۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان– شهریور ۱۴۰۵

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	فراپردازان اروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۴/۰۵٪	۰/۷۸٪	۱۱/۵۴٪	۶/۲۵٪	۱۲/۱۲٪	۱۰/۸۰٪	۶/۰۰٪	**۱۸/۰۶٪**	۸/۹۲٪	۴/۳۰٪	۹/۵۲٪	۷/۶۷٪
آذربایجان غربی	۳/۸۴٪	۰/۳۸٪	۱۲/۵۱٪	۵/۵۴٪	۱۲/۱۷٪	۱۰/۰۸٪	۶/۹۹٪	**۲۰/۴۰٪**	۵/۶۵٪	۲/۴۴٪	۱۲/۶۴٪	۷/۳۷٪
اردبیل	۵/۵۲٪	۰/۸۵٪	۱۶/۹۶٪	۶/۷۲٪	۶/۷۷٪	۱۱/۲۵٪	۶/۷۵٪	**۱۷/۰۵٪**	۷/۷۱٪	۵/۰۹٪	۷/۶۶٪	۷/۶۷٪
اصفهان	۴/۵۴٪	۰/۵۴٪	۱۵/۲۱٪	۷/۴۱٪	۸/۲۵٪	۱۰/۸۷٪	۷/۱۵٪	**۱۸/۳۳٪**	۱۱/۱۲٪	۱/۸۲٪	۵/۸۴٪	۸/۹۳٪
البرز	۳/۲۸٪	۱/۱۵٪	۱۳/۵۰٪	۷/۳۲٪	۸/۴۷٪	۱۲/۷۲٪	۵/۰۲٪	**۱۴/۱۰٪**	۱۰/۱۵٪	۱/۹۸٪	۱۲/۱۶٪	۹/۱۶٪
ایلام	۷/۷۹٪	۰/۰۶٪	**۲۲/۶۴٪**	۹/۵۱٪	۴/۵۷٪	۱۲/۵۶٪	۸/۶۲٪	۵/۶۸٪	۹/۲۴٪	۳/۴۸٪	۴/۵۰٪	۹/۳۷٪
بوشهر	۵/۰۷٪	۱/۹۴٪	۱۲/۵۹٪	۶/۳۹٪	۷/۷۲٪	**۱۴/۰۱٪**	۹/۹۱٪	۱۳/۷۱٪	۸/۹۵٪	۲/۳۲٪	۸/۳۱٪	۹/۱۱٪
تهران	۳/۶۹٪	۰/۶۶٪	**۱۷/۵۹٪**	۹/۳۴٪	۹/۲۷٪	۱۶/۴۴٪	۴/۶۳٪	۱۰/۵۷٪	۱۰/۷۹٪	۲/۱۱٪	۵/۷۳٪	۹/۱۹٪
چهارمحال وبختیاری	۵/۲۶٪	۰/۳۵٪	۱۳/۸۵٪	۶/۹۷٪	۹/۹۵٪	**۱۶/۳۱٪**	۸/۱۰٪	۱۳/۲۱٪	۶/۸۹٪	۳/۱۳٪	۷/۷۸٪	۸/۱۹٪
خراسان جنوبی	۸/۲۰٪	۱/۹۰٪	۱۷/۷۸٪	۶/۴۶٪	۷/۰۷٪	**۲۰/۳۸٪**	۵/۸۰٪	۵/۵۷٪	۸/۰۸٪	۳/۵۸٪	۶/۶۶٪	۸/۵۱٪
خراسان رضوی	۴/۳۲٪	۰/۹۴٪	۱۱/۸۷٪	۶/۴۱٪	۹/۱۳٪	۱۲/۵۱٪	۵/۷۵٪	**۲۳/۴۰٪**	۷/۷۴٪	۲/۳۶٪	۷/۲۱٪	۸/۳۷٪
خراسان شمالی	۳/۵۵٪	۰/۶۷٪	۱۳/۲۳٪	۶/۴۸٪	۸/۱۱٪	**۱۴/۷۰٪**	۸/۸۴٪	۱۴/۲۱٪	۹/۰۵٪	۳/۷۸٪	۸/۱۲٪	۹/۲۷٪
خوزستان	۲/۷۷٪	۰/۹۸٪	۹/۸۸٪	۷/۰۶٪	۱۱/۴۸٪	۸/۹۳٪	۵/۳۱٪	**۲۰/۷۳٪**	۷/۳۷٪	۳/۲۶٪	۱۲/۸۵٪	۹/۳۸٪
زنجان	۳/۵۲٪	۲/۱۰٪	**۱۷/۸۱٪**	۷/۴۰٪	۸/۰۳٪	۱۲/۹۶٪	۸/۴۳٪	۱۳/۴۹٪	۷/۷۳٪	۲/۸۵٪	۴/۷۱٪	۱۰/۹۸٪
سمنان	۶/۰۷٪	۰/۳۵٪	۱۵/۹۸٪	۹/۰۶٪	۵/۰۵٪	**۱۸/۲۲٪**	۵/۵۰٪	۱۲/۷۳٪	۸/۳۴٪	۲/۸۳٪	۴/۸۹٪	۱۱/۰۰٪
سیستان وبلوچستان	۲/۷۰٪	۰/۱۳٪	۱۴/۷۹٪	۹/۸۵٪	۶/۷۶٪	**۱۶/۰۹٪**	۹/۳۳٪	۱۶/۰۷٪	۱۱/۷۹٪	۱/۹۲٪	۲/۹۱٪	۷/۶۸٪
فارس	۳/۹۲٪	۰/۳۹٪	۱۳/۸۲٪	۵/۳۷٪	۹/۸۴٪	۱۱/۷۴٪	۴/۸۹٪	**۲۲/۳۴٪**	۷/۶۰٪	۱/۷۹٪	۹/۷۲٪	۸/۵۸٪
قزوین	۵/۲۷٪	۱/۳۵٪	۱۳/۵۴٪	۶/۶۶٪	۷/۲۸٪	۱۲/۲۷٪	۵/۲۹٪	**۱۴/۸۱٪**	۹/۶۲٪	۴/۰۰٪	۸/۹۱٪	۱۱/۰۰٪
قم	۵/۵۱٪	۰/۴۱٪	۱۵/۰۰٪	۸/۱۰٪	۷/۹۰٪	۱۳/۳۰٪	۵/۶۱٪	**۱۵/۵۲٪**	۸/۹۲٪	۲/۴۱٪	۸/۴۵٪	۸/۸۸٪
کردستان	۳/۳۰٪	۰/۳۷٪	۱۴/۴۲٪	۵/۳۸٪	۸/۷۳٪	۱۷/۴۲٪	۱۰/۴۳٪	**۱۷/۹۱٪**	۵/۲۴٪	۲/۸۴٪	۶/۳۲٪	۷/۶۳٪
کرمان	۵/۳۷٪	۰/۳۴٪	۱۳/۶۴٪	۶/۹۰٪	۱۰/۷۵٪	**۱۷/۷۸٪**	۵/۹۷٪	۱۷/۷۴٪	۷/۳۲٪	۱/۶۲٪	۵/۶۰٪	۶/۹۷٪
کرمانشاه	۳/۱۰٪	۰/۲۵٪	۱۳/۳۱٪	۵/۰۶٪	۱۰/۲۰٪	۱۱/۶۹٪	۹/۱۱٪	**۱۵/۱۴٪**	۸/۱۶٪	۳/۰۲٪	۶/۲۷٪	۱۴/۶۹٪
کهگیلویه وبویراحمد	۴/۴۲٪	۰/۳۹٪	۱۱/۶۹٪	۵/۸۵٪	۸/۰۶٪	**۲۰/۶۶٪**	۸/۷۰٪	۱۰/۰۱٪	۹/۱۴٪	۲/۳۰٪	۹/۳۹٪	۹/۳۹٪
گلستان	۲/۷۳٪	۰/۴۷٪	۱۳/۰۵٪	۶/۱۹٪	۶/۶۲٪	۱۰/۹۱٪	۱۴/۲۰٪	**۲۰/۱۵٪**	۶/۸۱٪	۲/۰۹٪	۹/۵۲٪	۷/۲۷٪
گیلان	۳/۷۶٪	۰/۸۲٪	۱۴/۲۵٪	۷/۰۴٪	۱۳/۳۴٪	۱۲/۱۲٪	۱۰/۰۱٪	**۱۵/۶۴٪**	۷/۲۸٪	۲/۳۳٪	۵/۶۴٪	۷/۷۷٪
لرستان	۴/۱۳٪	۰/۴۹٪	۱۴/۷۵٪	۵/۸۹٪	۸/۳۵٪	۱۱/۶۳٪	۶/۱۶٪	**۱۶/۹۷٪**	۶/۸۳٪	۲/۹۲٪	۱۰/۲۹٪	۱۱/۵۹٪
مازندران	۳/۷۹٪	۰/۹۹٪	۱۳/۲۹٪	۵/۵۶٪	۱۱/۱۲٪	۱۱/۹۹٪	۷/۹۷٪	**۱۸/۶۱٪**	۸/۳۳٪	۱/۷۲٪	۶/۷۲٪	۹/۹۰٪
مرکزی	۷/۰۱٪	۰/۲۲٪	۱۴/۱۲٪	۶/۴۴٪	۹/۱۸٪	۱۴/۷۶٪	۵/۸۱٪	**۱۵/۳۸٪**	۷/۷۲٪	۲/۳۰٪	۶/۳۵٪	۱۰/۷۰٪
هرمزگان	۴/۴۹٪	۰/۶۱٪	۱۵/۶۵٪	۷/۹۰٪	۸/۳۱٪	۱۲/۶۰٪	۵/۸۹٪	**۱۶/۵۵٪**	۱۰/۸۸٪	۱/۶۵٪	۵/۸۸٪	۹/۵۸٪
همدان	۴/۲۸٪	۱/۲۹٪	۱۰/۷۵٪	۵/۵۴٪	۹/۳۲٪	۹/۸۵٪	۵/۵۴٪	**۲۵/۰۰٪**	۹/۷۰٪	۲/۷۵٪	۶/۵۱٪	۹/۴۸٪
یزد	۴/۵۵٪	۰/۲۶٪	۱۳/۸۸٪	۶/۹۸٪	۸/۲۳٪	**۱۹/۶۸٪**	۷/۹۱٪	۱۱/۹۷٪	۹/۷۳٪	۲/۲۱٪	۴/۲۰٪	۱۰/۴۰٪

شکل ۴–۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره شهریور ۱۴۰۵ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴–۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان– شهریور ۱۴۰۵

٤-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاهی است[1]. عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقا به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کاراتر بودن توزیع، می‌بایست با جایابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴–۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در شهریور ماه محاسبه شده است.

[1] به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۴–۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت –مرداد و شهریور ۱۴۰۵

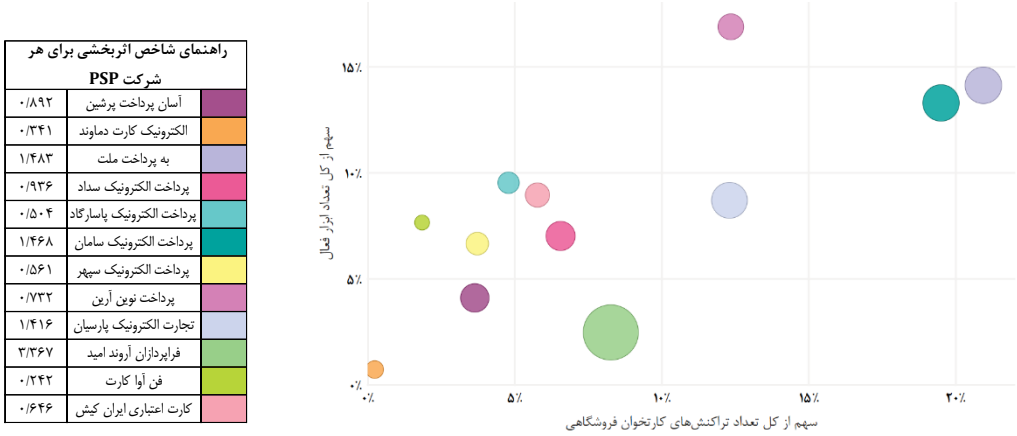
شرکت	کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی		اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی		
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۵٪	۴/۰۹٪	۰/۸۹۱	۰/۸۹۲	۰/۰۰۱
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۷۱٪	۰/۳۵۶	۰/۳۴۱	-۰/۰۱۵
به پرداخت ملت	**۲۰/۹۵٪**	۱۴/۱۲٪	**۱/۵۰۳**	**۱/۴۸۳**	-۰/۰۲۰
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۵۶٪	۷/۰۱٪	۰/۹۰۰	۰/۹۳۶	**۰/۰۳۶**
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۷۹٪	۹/۵۲٪	۰/۴۸۰	۰/۵۰۴	۰/۰۲۴
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۵۱٪	۱۳/۲۹٪	**۱/۴۸۲**	**۱/۴۶۸**	-۰/۰۱۴
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۳٪	۶/۶۵٪	۰/۵۴۰	۰/۵۶۱	۰/۰۲۱
پرداخت نوین آرین	۱۲/۳۶٪	**۱۶/۸۸٪**	۰/۷۳۷	۰/۷۳۲	-۰/۰۰۵
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۳۱٪	۸/۶۹٪	**۱/۴۰۹**	**۱/۴۱۶**	۰/۰۰۷
فراپردازان آروند امید	۸/۲۷٪	۲/۴۶٪	**۳/۳۹۱**	**۳/۳۶۷**	-۰/۰۲۴
فن آوا کارت	۱/۸۵٪	۷/۶۴٪	۰/۲۵۶	۰/۲۴۲	-۰/۰۱۳
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۷۸٪	۸/۹۴٪	۰/۶۳۰	۰/۶۴۶	۰/۰۱۶

در شهریور ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی در شهریور ماه ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با ۰/۰۳۶ واحد افزایش گزارش می‌شود. این امر به دلیل افزایش سهم تعداد تراکنش‌های آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتخوان فروشگاهی آن‌ها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴–۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره شهریور ۱۴۰۵ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاهی فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

شکل ۴–۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP– شهریور ۱۴۰۵

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاهی در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار[1] در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقا به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است.

[1] به واژه نامه رجوع شود.

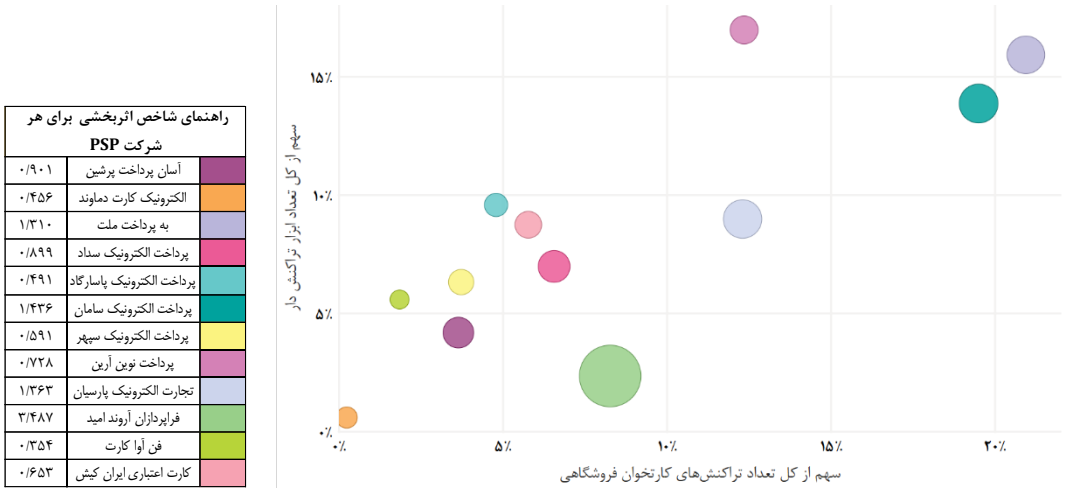
جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار در شهریور ماه محاسبه و ارائه می‌نماید.

جدول ۴–۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت – مرداد و شهریور ۱۴۰۵

شرکت	کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار		اثربخشی کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار		
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	مرداد	شهریور	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۵٪	۴/۰۵٪	۰/۹۱۷	۰/۹۰۱	-۰/۰۱۶
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۵۳٪	۰/۴۷۴	۰/۴۵۶	-۰/۰۱۹
به پرداخت ملت	**۲۰/۹۵٪**	۱۶/۰۰٪	**۱/۳۲۶**	**۱/۳۱۰**	-۰/۰۱۷
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۵۶٪	۷/۳۰٪	۰/۸۴۹	۰/۸۹۹	۰/۰۵۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۷۹٪	۹/۷۶٪	۰/۴۸۰	۰/۴۹۱	۰/۰۱۱
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۵۱٪	۱۳/۵۸٪	**۱/۴۵۱**	**۱/۴۳۶**	-۰/۰۱۴
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۳٪	۶/۳۱٪	۰/۵۶۲	۰/۵۹۱	۰/۰۲۹
پرداخت نوین آرین	۱۲/۳۶٪	**۱۶/۹۸٪**	۰/۷۲۷	۰/۷۲۸	۰/۰۰۰
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۳۱٪	۹/۰۳٪	**۱/۳۴۵**	**۱/۳۶۳**	۰/۰۱۸
فراپردازان آروند امید	۸/۲۷٪	۲/۳۷٪	**۳/۴۷۰**	**۳/۴۸۷**	۰/۰۱۷
فن آوا کارت	۱/۸۵٪	۵/۲۴٪	۰/۳۷۱	۰/۳۵۴	-۰/۰۱۷
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۷۸٪	۸/۸۵٪	۰/۶۵۱	۰/۶۵۳	۰/۰۰۲

در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار همانند ماه گذشته شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "به پرداخت ملت" به عددی بالاتر از یک دست یافته‌اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با افزایش ۰/۰۵۰ واحدی مشاهده می‌شود، چرا که سهم تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاهی افزایش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار، بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌های تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های تراکنش‌دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت‌های PSP در کسب سهم بازار تراکنش‌ها و کارتخوان‌های تراکنش‌دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضا با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

شکل ۴–۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت PSP– شهریور ۱۴۰۵

شکل ۴–۱۱ ، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره شهریور ۱۴۰۵ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

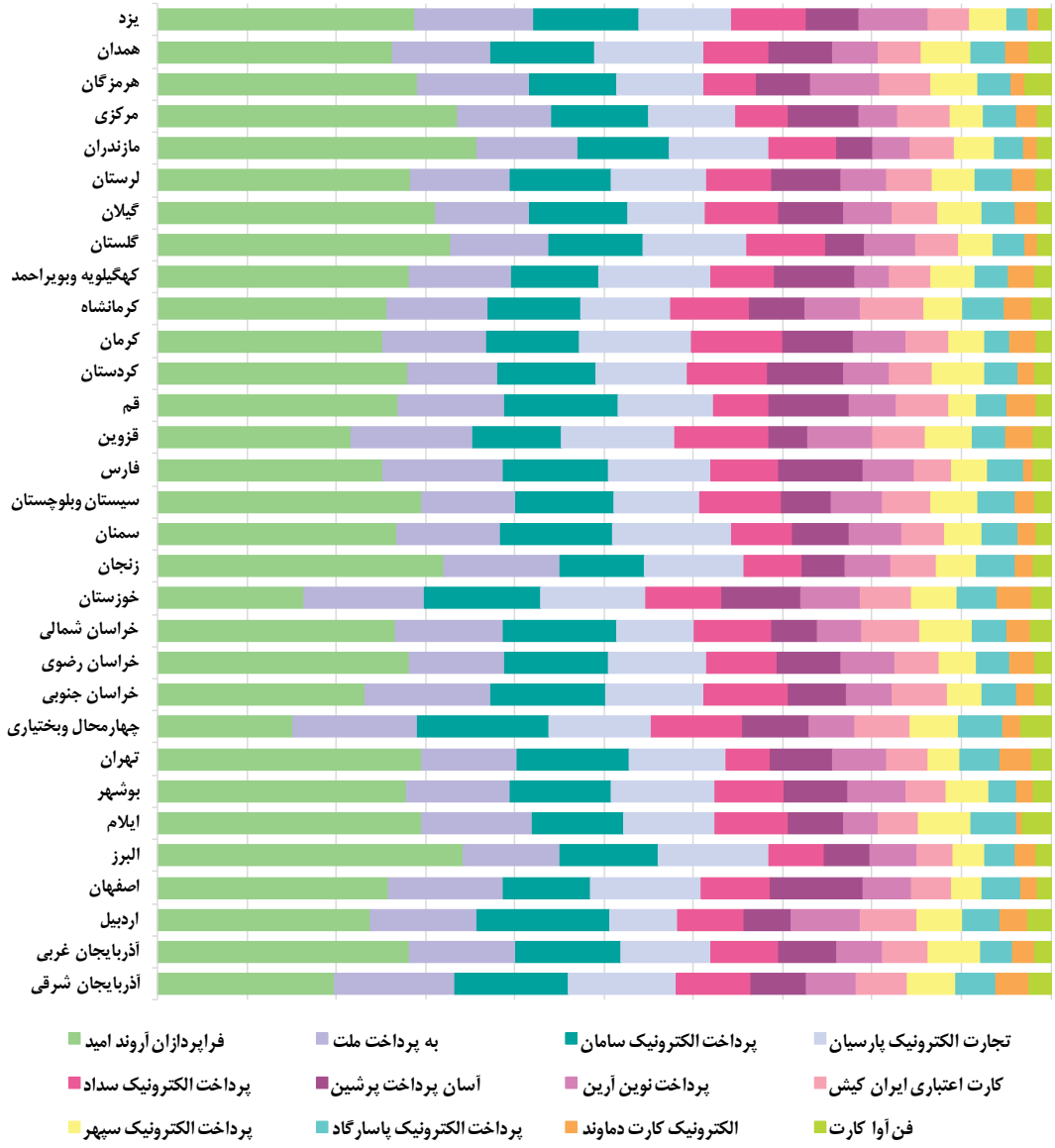
٤-٣-٤- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "فراپردازان آروند امید" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی بالاتر از یک هستند. در جدول ۴–۱۷ این شاخص در شهریور ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴–۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان – شهریور ۱۴۰۵

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	فرا پردازان آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۰/۷۵۲	۰/۴۶۳	۱/۶۵۴	۱/۰۳۶	۰/۵۵۵	۱/۵۴۰	۰/۶۵۵	۰/۶۷۱	۱/۴۷۵	**۲/۴۱۳**	۰/۲۸۷	۰/۷۰۲
آذربایجان غربی	۰/۹۱۶	۰/۳۴۸	۱/۶۷۲	۱/۰۸۱	۰/۴۹۴	۱/۶۶۱	۰/۸۳۱	۰/۷۰۹	۱/۴۲۲	**۳/۹۸۲**	۰/۲۵۸	۰/۷۳۳
اردبیل	۰/۵۹۶	۰/۳۴۰	۱/۳۴۶	۰/۸۱۷	۰/۴۷۰	۱/۶۴۷	۰/۵۷۴	۰/۸۶۲	۰/۸۵۸	**۲/۶۶۰**	۰/۲۸۸	۰/۷۱۰
اصفهان	۱/۳۰۵	۰/۲۳۰	۱/۶۱۸	۰/۹۵۵	۰/۵۳۵	۱/۲۲۰	۰/۴۲۸	۰/۶۷۰	۱/۵۴۹	**۳/۲۲۴**	۰/۱۸۸	۰/۵۶۷
البرز	۰/۶۹۱	۰/۳۳۵	۱/۴۷۱	۰/۸۵۸	۰/۴۶۳	۱/۴۹۸	۰/۴۷۱	۰/۷۳۰	۱/۶۹۰	**۴/۶۷۹**	۰/۲۱۴	۰/۵۵۲
ایلام	۰/۶۸۹	۰/۰۷۲	۱/۳۸۱	۰/۸۹۶	۰/۵۵۹	۱/۱۲۵	۰/۶۳۸	۰/۴۲۷	۱/۱۲۲	**۳/۲۵۵**	۰/۳۵۵	۰/۵۰۴
بوشهر	۰/۹۰۶	۰/۲۵۲	۱/۴۸۶	۱/۰۰۹	۰/۳۹۵	۱/۴۵۴	۰/۶۰۸	۰/۸۳۶	۱/۴۸۵	**۳/۵۸۵**	۰/۲۴۳	۰/۵۸۰
تهران	۰/۸۳۸	۰/۴۴۶	۱/۲۸۹	۰/۶۱۶	۰/۵۴۱	۱/۵۲۵	۰/۴۲۲	۰/۷۴۲	۱/۳۰۸	**۳/۶۰۲**	۰/۲۵۰	۰/۵۶۱
چهارمحال وبختیاری	۰/۸۲۹	۰/۲۱۶	۱/۵۳۱	۱/۱۱۶	۰/۵۴۹	۱/۶۳۱	۰/۵۹۰	۰/۵۵۲	۱/۲۵۶	**۱/۶۶۵**	۰/۳۷۲	۰/۶۹۲
خراسان جنوبی	۰/۶۹۳	۰/۲۲۴	۱/۴۹۲	۱/۰۰۶	۰/۴۱۵	۱/۳۵۲	۰/۴۰۲	۰/۵۴۱	۱/۱۶۸	**۲/۴۷۰**	۰/۱۸۲	۰/۶۵۰
خراسان رضوی	۰/۹۲۴	۰/۳۵۷	۱/۴۱۵	۱/۰۳۳	۰/۵۰۲	۱/۵۰۲	۰/۵۳۴	۰/۸۰۰	۱/۴۵۳	**۳/۶۸۶**	۰/۲۳۲	۰/۶۵۵
خراسان شمالی	۰/۶۰۳	۰/۳۲۱	۱/۴۴۲	۱/۰۵۳	۰/۴۶۹	۱/۵۱۹	۰/۷۰۰	۰/۵۹۷	۱/۰۴۲	**۳/۲۰۴**	۰/۲۶۴	۰/۷۸۴
خوزستان	۱/۱۲۷	۰/۴۹۷	۱/۷۴۱	۱/۱۱۰	۰/۵۷۹	۱/۶۷۷	۰/۶۴۱	۰/۸۶۴	۱/۵۰۱	**۲/۱۰۵**	۰/۲۷۶	۰/۷۴۱
زنجان	۰/۵۹۷	۰/۲۶۲	۱/۵۹۹	۰/۷۹۶	۰/۵۲۹	۱/۱۷۱	۰/۵۵۵	۰/۶۴۰	۱/۳۹۴	**۳/۹۸۰**	۰/۲۳۱	۰/۶۴۱
سمنان	۰/۷۱۲	۰/۲۲۸	۱/۳۲۵	۰/۷۷۷	۰/۴۴۳	۱/۴۱۳	۰/۴۸۵	۰/۶۶۴	۱/۵۲۶	**۳/۰۴۴**	۰/۱۹۲	۰/۵۵۰
سیستان وبلوچستان	۰/۶۶۰	۰/۲۷۳	۱/۲۸۰	۱/۱۱۲	۰/۵۱۰	۱/۳۲۷	۰/۶۳۷	۰/۷۰۲	۱/۱۶۹	**۳/۵۸۴**	۰/۲۰۹	۰/۶۵۴
فارس	۱/۲۱۱	۰/۱۳۰	۱/۷۲۷	۰/۹۷۹	۰/۵۱۵	۱/۵۳۲	۰/۵۱۸	۰/۷۳۰	۱/۴۶۷	**۳/۲۴۶**	۰/۲۵۹	۰/۵۴۷
قزوین	۰/۵۰۲	۰/۳۶۱	۱/۵۸۶	۱/۲۱۸	۰/۴۳۳	۱/۱۶۳	۰/۶۰۲	۰/۸۵۷	۱/۴۸۰	**۲/۵۳۰**	۰/۲۳۳	۰/۶۸۵
قم	۱/۱۰۸	۰/۴۱۵	۱/۴۹۱	۰/۷۸۱	۰/۴۲۰	۱/۵۸۲	۰/۳۸۰	۰/۶۷۲	۱/۳۲۵	**۳/۳۶۹**	۰/۱۹۷	۰/۷۳۴
کردستان	۱/۰۸۰	۰/۲۵۱	۱/۲۹۱	۱/۱۶۲	۰/۴۷۷	۱/۴۱۵	۰/۷۵۲	۰/۶۵۲	۱/۳۱۰	**۳/۵۸۴**	۰/۲۲۰	۰/۶۱۹
کرمان	۱/۰۰۳	۰/۳۷۳	۱/۴۵۶	۱/۲۹۴	۰/۳۶۶	۱/۳۱۶	۰/۵۰۷	۰/۷۳۳	۱/۶۰۱	**۳/۲۰۹**	۰/۲۰۱	۰/۶۱۲
کرمانشاه	۰/۷۶۵	۰/۳۸۳	۱/۴۲۵	۱/۱۱۸	۰/۵۸۴	۱/۲۸۹	۰/۵۴۲	۰/۷۹۳	۱/۲۷۱	**۳/۲۴۰**	۰/۲۷۲	۰/۸۹۱
کهگیلویه وبویراحمد	۱/۱۶۲	۰/۳۸۵	۱/۴۹۵	۰/۹۱۷	۰/۴۹۵	۱/۲۶۳	۰/۶۲۸	۰/۵۲۲	۱/۶۳۰	**۳/۶۶۱**	۰/۲۲۶	۰/۶۰۰
گلستان	۰/۶۱۷	۰/۲۱۱	۱/۵۳۲	۱/۲۲۲	۰/۴۹۳	۱/۴۸۲	۰/۵۴۳	۰/۷۹۰	۱/۶۳۳	**۴/۶۰۹**	۰/۱۹۹	۰/۶۸۰
گیلان	۰/۹۷۸	۰/۳۳۵	۱/۴۳۱	۱/۱۱۰	۰/۵۰۵	۱/۴۷۸	۰/۶۷۴	۰/۷۳۵	۱/۱۸۶	**۴/۲۱۹**	۰/۲۰۵	۰/۶۸۶
لرستان	۱/۰۱۶	۰/۳۴۰	۱/۴۸۰	۰/۹۷۶	۰/۵۷۱	۱/۴۸۱	۰/۶۲۲	۰/۶۷۴	۱/۴۱۹	**۳/۷۵۳**	۰/۲۱۵	۰/۶۸۳
مازندران	۰/۵۹۶	۰/۲۳۶	۱/۶۳۳	۱/۰۹۵	۰/۴۶۱	۱/۴۶۸	۰/۶۴۲	۰/۵۸۵	۱/۶۱۳	**۵/۱۶۲**	۰/۲۱۲	۰/۷۲۹
مرکزی	۱/۰۳۷	۰/۲۹۱	۱/۴۰۳	۰/۷۸۷	۰/۵۰۱	۱/۴۵۰	۰/۴۹۰	۰/۵۷۸	۱/۲۹۰	**۴/۴۶۳**	۰/۲۰۵	۰/۷۹۷
هرمزگان	۰/۷۴۵	۰/۱۹۶	۱/۵۳۷	۰/۷۱۳	۰/۴۵۴	۱/۲۱۲	۰/۶۴۱	۰/۹۶۹	۱/۲۱۰	**۳/۶۰۰**	۰/۳۵۵	۰/۷۰۹
همدان	۰/۹۴۶	۰/۳۵۶	۱/۴۶۴	۰/۹۵۲	۰/۵۱۷	۱/۵۳۴	۰/۷۴۰	۰/۶۸۱	۱/۶۳۳	**۳/۴۸۸**	۰/۳۱۶	۰/۶۲۷
یزد	۰/۶۷۵	۰/۱۴۵	۱/۵۴۳	۰/۹۵۷	۰/۲۶۶	۱/۳۵۲	۰/۴۹۲	۰/۸۹۷	۱/۲۱۵	**۳/۳۳۱**	۰/۱۵۴	۰/۵۳۴

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴–۱۲ آمده است.

شکل ۴–۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان –شهریور ۱۴۰۵

٤-٥-٣- عملکرد شرکت‌های PSPدر ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش

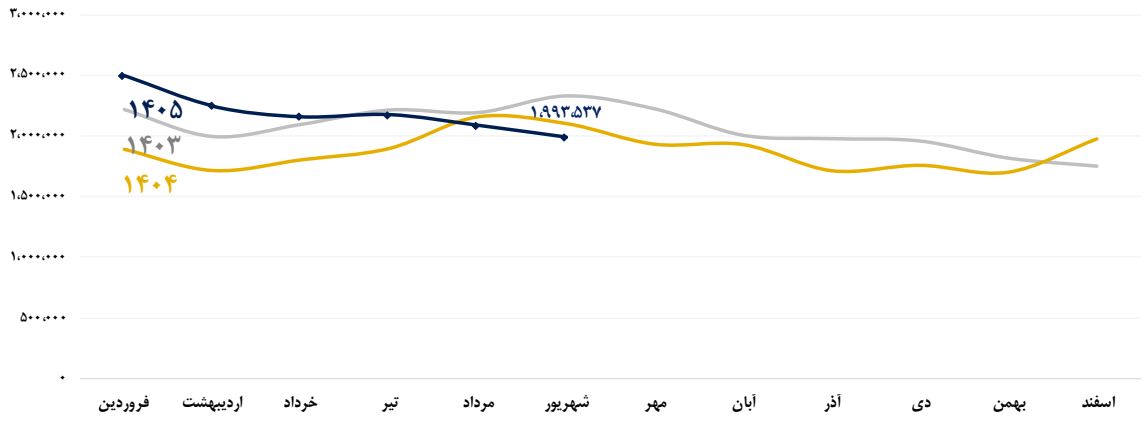
بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگه‌داری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار

بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان دراختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متاسفانه بی‌تفاوتی فروشنده و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاهی به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های فاقد تراکنش شده است.

در این بخش، به منظور سنجش و نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاهی، آمار مربوط به کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی برای هر شرکت PSP مورد بررسی قرار می‌گیرد. از خرداد ۱۴۰۵، مفهوم این دسته از کارتخوان‌ها به‌روزرسانی و بهینه شده و بر اساس تعریف جدید، «کارتخوان فاقد تراکنش» به پایانه‌ای اطلاق می‌شود که در ماه مورد بررسی، هیچ‌گونه تراکنش مالی ثبت نکرده باشد[۱].

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مالی، شکل ۴–۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا شهریور ۱۴۰۵ رسم شده است.

[۱] تعریف کارتخوان کم و فاقد تراکنش، از خرداد ۱۴۰۵تغییر کرده است. بر این اساس، مفهوم «کارتخوان کم‌تراکنش» عملاً حذف شده و تمامی پایانه‌های فعال صرفاً بر مبنای داشتن یا نداشتن تراکنش مالی در ماه مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

شکل ۴–۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۳ تاکنون

تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش در شهریور ماه با تعداد ۱,۹۹۳,۵۳۷ عدد با کاهش ۴/۶۳ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی، ۱۸/۰۱ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در مرداد ماه ۰/۹۸ درصد کاهش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

جدول ۴–۱۸ سهم تعدادکارتخوان‌های فاقد تراکنش هرشرکت ازکل کارتخوان های فعال سیستمی آن– شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		
	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۲۱/۲۵٪	۱۸/۸۲٪	-۲/۴۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۳۹/۲۹٪	۳۸/۶۲٪	-۰/۶۶٪
به پرداخت ملت	**۸/۲۰٪**	**۷/۱۳٪**	-۱/۰۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۴/۰۹٪	۱۴/۵۸٪	**۰/۴۹٪**
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۹/۱۲٪	۱۵/۹۴٪	**-۳/۱۸٪**
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۲۶٪	۱۶/۲۱٪	-۱/۰۵٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲۲/۱۱٪	۲۲/۱۵٪	۰/۰۴٪
پرداخت نوین آرین	۱۷/۸۹٪	۱۷/۵۲٪	-۰/۳۸٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۵/۱۵٪	۱۴/۸۰٪	-۰/۳۵٪
فراپردازان آروند امید	۲۰/۸۴٪	۲۰/۸۳٪	-۰/۰۱٪
فن آوا کارت	**۴۴/۲۰٪**	**۴۳/۸۴٪**	-۰/۳۶٪
کارت اعتباری ایران کیش	۲۱/۶۲٪	۱۸/۸۹٪	-۲/۷۳٪
مجموع	۱۸/۹۹٪	۱۸/۰۱٪	-۰/۹۸٪

هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت* **Bold *نمایش داده شده است.*

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتخوان‌های فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتخوان‌های فاقد تراکنش از کارتخوان‌های فعال سیستمی با کاهش ۳/۱۸ درصد، در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" رخ داده است. شرکت "فن آوا کارت" با عددی برابر با ۴۳/۸۴ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۷/۱۳ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت "به پرداخت ملت" را کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

٤-٤- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴–۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی – شهریور ۱۴۰۵

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	اینترنتی	کدهای دستوری – USSD	موبایلی	مجموع
به پرداخت ملت	۹۲/۸۷٪	۳۱/۸۰٪	۱۲/۵۰٪	۳۳/۳۳٪	۸۶/۲۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۸۵/۲۰٪	۵۲/۶۴٪	۷۲/۰۰٪	۴۲/۱۷٪	۸۴/۹۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۵/۴۲٪	۳۵/۴۰٪	۱۸/۱۸٪	۶۲/۵۰٪	۸۴/۷۲٪
پرداخت نوین آرین	۸۲/۴۸٪	۵۲/۸۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۸۲/۴۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸۴/۰۶٪	۸/۵۲٪	۰/۰۰٪	۱۵۰/۰۰٪	۸۱/۶۶٪
فراپردازان آروند امید	۷۹/۱۷٪	۱۰/۳۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۷۸/۷۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۳/۷۹٪	۲۷/۰۴٪	۳۱/۶۹٪	۱۰/۰۰٪	۷۶/۳۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸۱/۱۱٪	۲/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۷۵/۵۴٪
آسان پرداخت پرشین	۸۱/۱۸٪	۳/۴۵٪	۳۹/۳۹٪	۶۰/۰۰٪	۷۱/۸۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۷/۸۵٪	۷/۶۷٪	۰/۰۰٪	۵۰/۴۷٪	۶۶/۵۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۶۱/۳۸٪	۵۵/۱۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۶۱/۳۷٪
فن آوا کارت	۵۶/۱۶٪	۴۲/۹۱٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	۵۶/۱۳٪
شبکه پرداخت	**۸۱/۹۹٪**	**۱۹/۷۴٪**	**۲۴/۹۲٪**	**۳۹/۲۹٪**	**۷۸/۰۴٪**

شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در شهریور ماه ۱۴۰۵ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "به پرداخت ملت" در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "فن آوا کارت" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادر کننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادر کنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های[۱] پذیرنده[۲] و صادرکننده[۳] در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی پرداخته می‌شود. [۴]

---

[۱] به واژه نامه رجوع شود.

[۲] به واژه نامه رجوع شود.

[۳] به واژه نامه رجوع شود.

[۴] پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "بانک آینده" با "بانک ملی ایران"، از آبان ماه ۱۴۰۴ این ۲ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران " آورده شده است.

پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "موسسه اعتباری نور" با "بانک ملی ایران"، از بهمن ماه ۱۴۰۲ این ۲ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران " آورده شده است.

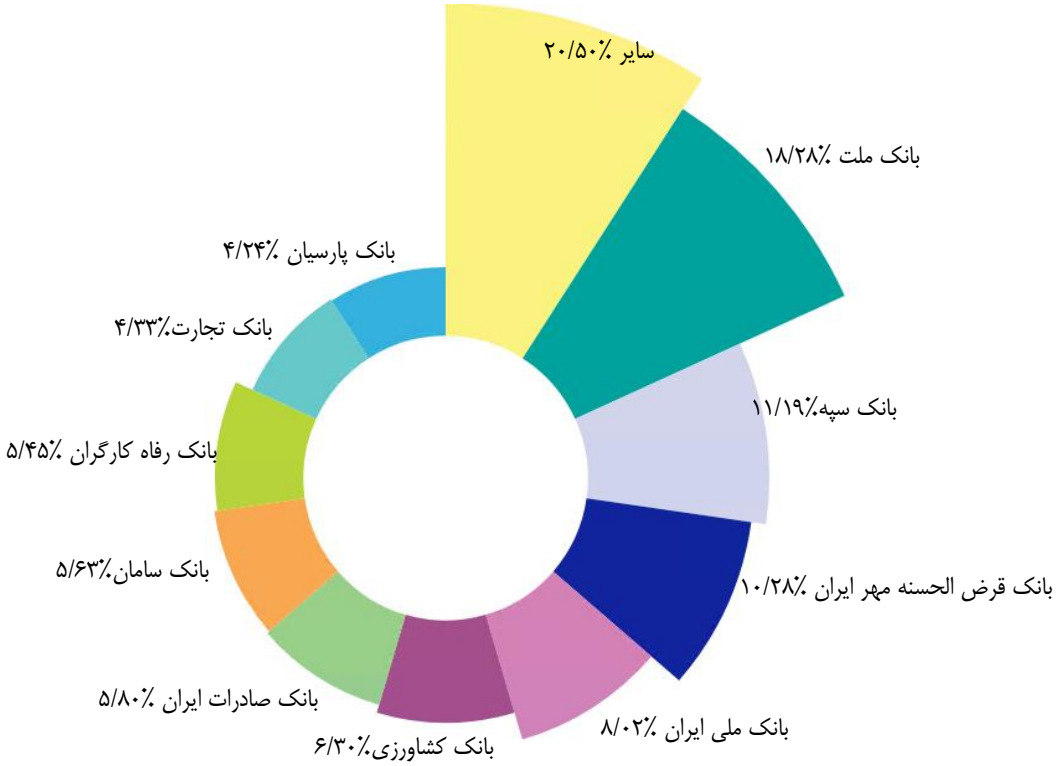
پیرو نامه های ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهراقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

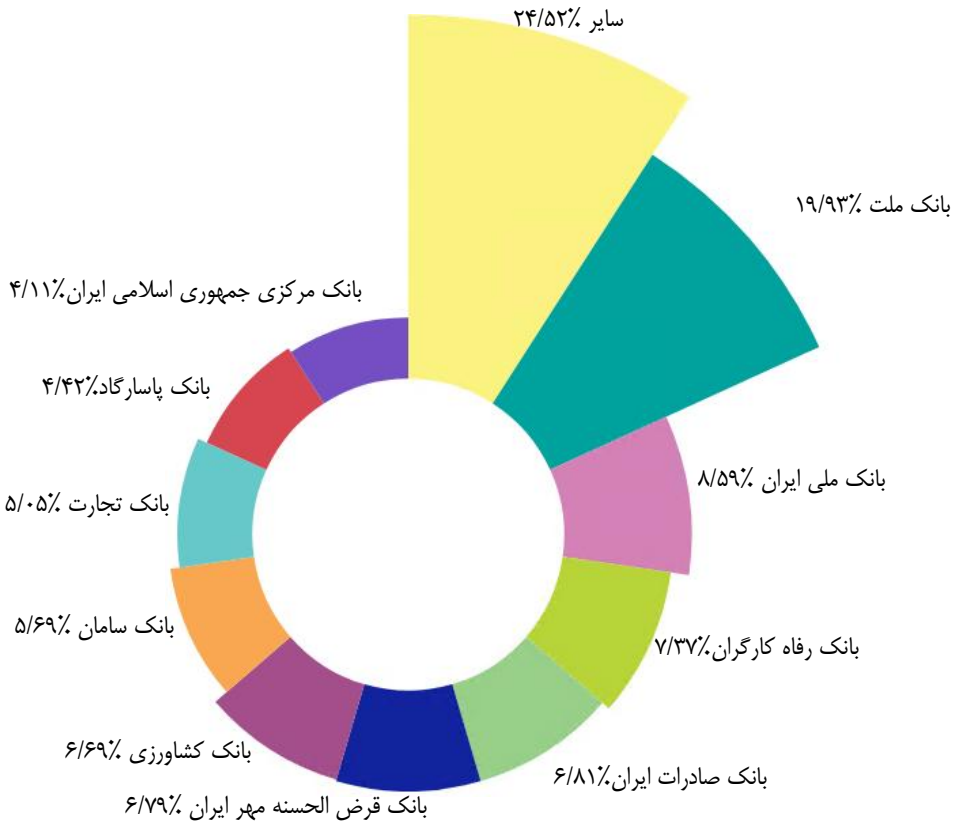
۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵–۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت – شهریور ۱۴۰۵

همچنین شکل ۵–۱ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در شهریور ۱۴۰۵ را نشان می‌دهد.

شکل ۵–۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت –شهریور ۱۴۰۵

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" به ترتیب با سهم ۱۸/۲۸ و ۱۹/۹۳ درصدی از تعداد و مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵-۱-۲- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی[1] نیز در نظر گرفته می‌شود.

[1] منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای شهریور ۱۴۰۵ در جدول ۵–۱ ارائه شده است.

جدول ۵–۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۴۹٪	۰/۵۴٪	۰/۰۱٪	۲/۳۳٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۴/۰۷٪	۶/۶۷٪	۱/۸۶٪	۶/۶۵٪
۴	بانک پاسارگاد	۳/۱۳٪	۲/۳۴٪	۰/۴۶٪	۵/۸۸٪
۵	بانک تجارت	۴/۶۹٪	۱/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۴٪
۶	بانک توسعه تعاون	۰/۹۹٪	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۷٪	۹/۷۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۹	بانک دی	۰/۳۴٪	۱/۷۷٪	۰/۱۴٪	۲/۱۱٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۵/۷۵٪	۲/۴۰٪	۵/۸۳٪	۰/۰۴٪
۱۱	بانک سامان	۵/۲۰٪	۱۴/۰۰٪	۱/۵۶٪	۰/۲۳٪
۱۲	بانک سپه	۱۲/۳۳٪	۰/۴۴٪	۰/۰۵٪	۰/۱۶٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۲۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۰/۸۶٪	۰/۷۳٪	۱/۳۲٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۱/۸۵٪	۹/۸۴٪	۲/۲۶٪	۴۱/۰۸٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۶/۰۰٪	۲/۶۵٪	۰/۰۰٪	۱۳/۵۵٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۹۸٪	۲/۳۸٪	۲۶/۶۰٪	۰/۰۷٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۱/۱۳٪	۱/۱۷٪	۷/۸۳٪	۰/۰۹٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۲۴٪	۰/۶۰٪	۰/۴۸٪	۰/۸۵٪
۲۱	بانک کشاورزی	۶/۸۷٪	۰/۷۵٪	۰/۰۱٪	۲/۰۰٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۵۲٪	۰/۸۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۱۲٪	۳/۸۷٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۱۱٪	۰/۰۷٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۶/۷۰٪	۳۱/۱۵٪	۵۱/۱۸٪	۲۲/۸۹٪
۲۷	بانک ملی ایران	۸/۳۹٪	۶/۱۶٪	۰/۳۴٪	۱/۹۴٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳/۰۵٪	۰/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵–۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به"بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک ملی ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به"بانک ملت"، "بانک سامان"، "بانک شهر" و "بانک خاورمیانه"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به"بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت" ،"بانک قرض الحسنه مهر ایران" و"بانک رفاه کارگران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به"بانک شهر"، "بانک ملت" ،"بانک صادرات ایران" و"بانک پارسیان"

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای شهریور ۱۴۰۵ در جدول ۵–۲ ارائه شده است.

جدول ۵–۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – شهریور ۱۴۰۵

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۶۲٪	۱/۱۲٪	۰/۰۲٪	۲/۱۶٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۷٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۳/۶۵٪	۴/۹۷٪	۵/۴۱٪	۲/۹۸٪
۴	بانک پاسارگاد	۲/۹۲٪	۸/۸۰٪	۰/۵۰٪	۱۳/۱۶٪
۵	بانک تجارت	۵/۷۸٪	۲/۹۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۱۰٪	۰/۵۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۷٪	۸/۵۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک دی	۰/۵۲٪	۰/۳۸٪	۰/۲۴٪	۱/۴۳٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۶/۱۷٪	۱۱/۱۱٪	۵/۱۵٪	۰/۰۰٪
۱۱	بانک سامان	۵/۲۳٪	۷/۱۸٪	۳/۱۶٪	۰/۱۸٪
۱۲	بانک سپه	۴/۸۶٪	۱/۰۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۷٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۲۸٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۱/۲۴٪	۰/۴۷٪	۱/۲۸٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۲/۰۱٪	۶/۸۴٪	۱/۸۲٪	۲۱/۸۴٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۸/۰۰٪	۳/۱۳٪	۰/۰۰٪	۱۴/۴۷٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۴۹٪	۰/۷۲٪	۲۵/۰۶٪	۰/۰۶٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۸/۸۴٪	۰/۷۴٪	۸/۸۸٪	۰/۰۳٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۲۹٪	۰/۳۷٪	۰/۳۶٪	۰/۰۱٪
۲۱	بانک کشاورزی	۸/۳۶٪	۱/۶۳٪	۰/۰۲٪	۱۰/۸۷٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۵۹٪	۱/۵۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲/۰۲٪	۱۰/۵۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۶٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۰۸٪	۰/۰۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۹/۲۳٪	۲۲/۲۰٪	۴۷/۶۵٪	۴/۸۶٪
۲۷	بانک ملی ایران	۹/۷۸٪	۴/۷۳٪	۰/۳۱٪	۲۷/۷۷٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۸۱٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۵٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک کشاورزی"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به"بانک ملت"، "بانک رفاه کارگران"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک پاسارگاد"

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به"بانک ملت" ، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک پارسیان" می‌باشد.
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به"بانک ملی ایران" ، "بانک شهر"، "بانک صادرات ایران" و "بانک پاسارگاد" می‌باشد.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارآیی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵–۳ سهم تعدادی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵–۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده – شهریور ۱۴۰۵

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۵/۰۹٪	۲/۴۷٪	۰/۰۲٪	۲/۴۲٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۳۴٪	۰/۶۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۸۶/۸۹٪	۱۰/۰۸٪	۰/۷۳٪	۲/۳۱٪
۴	بانک پاسارگاد	۹۲/۰۵٪	۴/۸۸٪	۰/۲۵٪	۲/۸۲٪
۵	بانک تجارت	۹۸/۰۴٪	۱/۹۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۶	بانک توسعه تعاون	۹۸/۹۶٪	۱/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۶۵/۴۹٪	۳۴/۵۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۸/۹۷٪	۹۱/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪
۹	بانک دی	۶۷/۷۵٪	۲۴/۹۱٪	۰/۵۱٪	۶/۸۳٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۹۵/۴۱٪	۲/۸۲٪	۱/۷۷٪	۰/۰۱٪
۱۱	بانک سامان	۸۳/۵۶٪	۱۵/۹۲٪	۰/۴۶٪	۰/۰۶٪
۱۲	بانک سپه	۹۹/۷۲٪	۰/۲۵٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱۳	بانک سرمایه	۹۹/۴۱٪	۰/۵۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۹۱/۸۴٪	۵/۵۸٪	۲/۵۸٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۵۶/۸۰٪	۲۱/۳۹٪	۱/۲۷٪	۲۰/۵۳٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۹۳/۶۳٪	۲/۹۳٪	۰/۰۰٪	۳/۴۴٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۹۲/۹۷٪	۷/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۸۱/۹۷٪	۴/۶۳٪	۱۳/۳۶٪	۰/۰۳٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۸/۰۰٪	۰/۷۳٪	۱/۲۶٪	۰/۰۱٪
۲۰	بانک کارآفرین	۷۸/۷۰٪	۱۳/۸۹٪	۲/۸۵٪	۴/۵۶٪
۲۱	بانک کشاورزی	۹۸/۷۷٪	۰/۷۶٪	۰/۰۰٪	۰/۴۷٪
۲۲	بانک گردشگری	۸۹/۹۵٪	۱۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۸۰/۲۸٪	۱۹/۶۹٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک مسکن	۹۹/۴۶٪	۰/۴۶٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۸۳/۹۹٪	۱۶/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۸۲/۶۲٪	۱۰/۹۱٪	۴/۶۳٪	۱/۸۴٪
۲۷	بانک ملی ایران	۹۴/۶۶٪	۴/۹۲٪	۰/۰۷٪	۰/۳۶٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۲۴٪	۰/۷۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۹۴٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) در شهریور ۱۴۰۵ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک کارآفرین" و "بانک سینا" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در شهریور ۱۴۰۵ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن،

بانک‌های"بانک توسعه صادرات ایران"، "بانک دی" و "بانک شهر" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در شهریور ۱۴۰۵ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک شهر" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های"بانک دی"، "بانک کارآفرین" و "بانک صادرات ایران" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

جدول ۵–۴ سهم مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵–۴ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده – شهریور ۱۴۰۵

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۸۰/۸۷٪	۱۸/۵۵٪	۰/۰۰٪	۰/۵۸٪
۲	بانک ایران زمین	۹۵/۱۲٪	۴/۸۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۶۸/۵۸٪	۳۱/۰۰٪	۰/۱۲٪	۰/۳۰٪
۴	بانک پاسارگاد	۴۹/۳۲٪	۴۹/۴۶٪	۰/۰۱٪	۱/۲۱٪
۵	بانک تجارت	۸۵/۴۳٪	۱۴/۵۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۶	بانک توسعه تعاون	۸۵/۳۱٪	۱۴/۶۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۶/۶۵٪	۹۳/۳۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۵/۶۵٪	۹۴/۳۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک دی	۷۹/۶۸٪	۱۹/۱۰٪	۰/۰۴٪	۱/۱۸٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۶۲/۵۳٪	۳۷/۴۱٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۱۱	بانک سامان	۶۸/۶۵٪	۳۱/۲۹٪	۰/۰۵٪	۰/۰۱٪
۱۲	بانک سپه	۹۳/۳۴٪	۶/۶۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۱۳	بانک سرمایه	۹۸/۲۹٪	۱/۷۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۸۸/۶۷٪	۱۱/۲۳٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۴۵/۵۷٪	۵۱/۶۹٪	۰/۰۵٪	۲/۷۰٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۸۷/۷۳٪	۱۱/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۸۶٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۴۳/۸۸٪	۵۶/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۹۰/۲۵٪	۸/۶۹٪	۱/۰۴٪	۰/۰۱٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۱۸٪	۲/۷۱٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪
۲۰	بانک کارآفرین	۷۰/۱۲٪	۲۹/۷۷٪	۰/۱۰٪	۰/۰۱٪
۲۱	بانک کشاورزی	۹۳/۲۹٪	۶/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۶۶٪
۲۲	بانک گردشگری	۵۳/۳۹٪	۴۶/۶۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۳۶/۶۳٪	۶۳/۳۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مسکن	۹۸/۵۰٪	۱/۵۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۸۲/۱۵٪	۱۷/۸۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۷۲/۰۵٪	۲۷/۶۵٪	۰/۲۰٪	۰/۱۰٪
۲۷	بانک ملی ایران	۸۵/۰۱٪	۱۳/۶۷٪	۰/۰۰٪	۱/۳۱٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۱۸٪	۰/۸۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۶۱٪	۰/۳۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاهی جذب هر بانک شده است.

۵-۱-٤- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها در انواع ابزار پذیرش، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها در انواع ابزار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵–۵ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر چهار ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵–۵ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش– شهریور ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۲	۱	۰	۰	۰	۲	۵
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک پارسیان	۴	۱۷	۷	۴۴	۲	۳	۷	۴۴
۴	بانک پاسارگاد	۳	۱۰	۲	۵	۰	۰	۶	۳۵
۵	بانک تجارت	۵	۲۲	۱	۲	۰	۰	۰	۰
۶	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	بانک خاورمیانه	۰	۰	۱۰	۹۶	۰	۰	۰	۰
۹	بانک دی	۰	۰	۲	۳	۰	۰	۲	۴
۱۰	بانک رفاه کارگران	۶	۳۳	۲	۶	۶	۳۴	۰	۰
۱۱	بانک سامان	۵	۲۷	۱۴	۱۹۶	۲	۲	۰	۰
۱۲	بانک سپه	۱۲	۱۵۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	بانک سینا	۱	۱	۱	۱	۱	۲	۰	۰
۱۵	بانک شهر	۲	۳	۱۰	۹۷	۲	۵	۴۱	۱,۶۸۸
۱۶	بانک صادرات ایران	۶	۳۶	۳	۷	۰	۰	۱۴	۱۸۴
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۲	۶	۲۷	۷۰۸	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۱	۱۲۴	۱	۱	۸	۶۱	۰	۰
۲۰	بانک کارآفرین	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱
۲۱	بانک کشاورزی	۷	۴۷	۱	۱	۰	۰	۲	۴
۲۲	بانک گردشگری	۱	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۴	۱۵	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک ملت	۱۷	۲۷۹	۳۱	۹۷۰	۵۱	۲,۶۱۹	۲۳	۵۲۴
۲۷	بانک ملی ایران	۸	۷۰	۶	۳۸	۰	۰	۲	۴
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال– هیرشمن	-	۸۴۶	-	۱,۴۸۹	-	۳,۴۳۶	-	۲,۴۹۲

ملاحظه می شود در شهریور ۱۴۰۵ شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای دو ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) و موبایلی به ترتیب ۳,۴۳۶، ۲,۴۹۲ (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۵-۵ همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار این دو ابزار است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی به ترتیب ۸۴۶ و ۱,۴۸۹ به‌دست آمده است که با توجه به اطلاعات جدول ۵-۵، این رقم مبین وجود رقابت در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و همچنین تمرکز ملایم در ابزار پذیرش اینترنتی بین بانک‌های پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به مرداد ۱۴۰۵ درجدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش-مرداد و شهریور ۱۴۰۵

HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)			ابزار پذیرش موبایلی		
	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	اختلاف	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	اختلاف	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	اختلاف	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	اختلاف
شاخص H-H	۸۵۵	۸۴۶	-۹/۱	۱,۵۷۴	۱,۴۸۹	-۸۵	۳,۴۲۴	۳,۴۳۶	۱۲	۳,۷۰۶	۲,۴۹۲	-۱,۲۱۴

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای هر سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی، اینترنتی و موبایلی کاهش و در ابزار پذیرش کدهای دستوری افزایش داشته است.

۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک[۱] ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)[۲]، کارت اعتباری[۳] و کارت پیش‌پرداخته[۴] یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در شهریور ۱۴۰۵، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوییچ شاپرک مجموعا ۱۷۱,۸۷۳,۵۰۴ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۶۳,۶۹۸,۳۹۱ عدد و سهم تعدادی ۹۵/۲۴ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۱,۹۵۵,۹۹۸ عدد و سهم ۱/۱۴ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵–۷ ارائه شده است.

---

۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوییچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۲ Debit card

۳ Credit card

۴ Prepaid

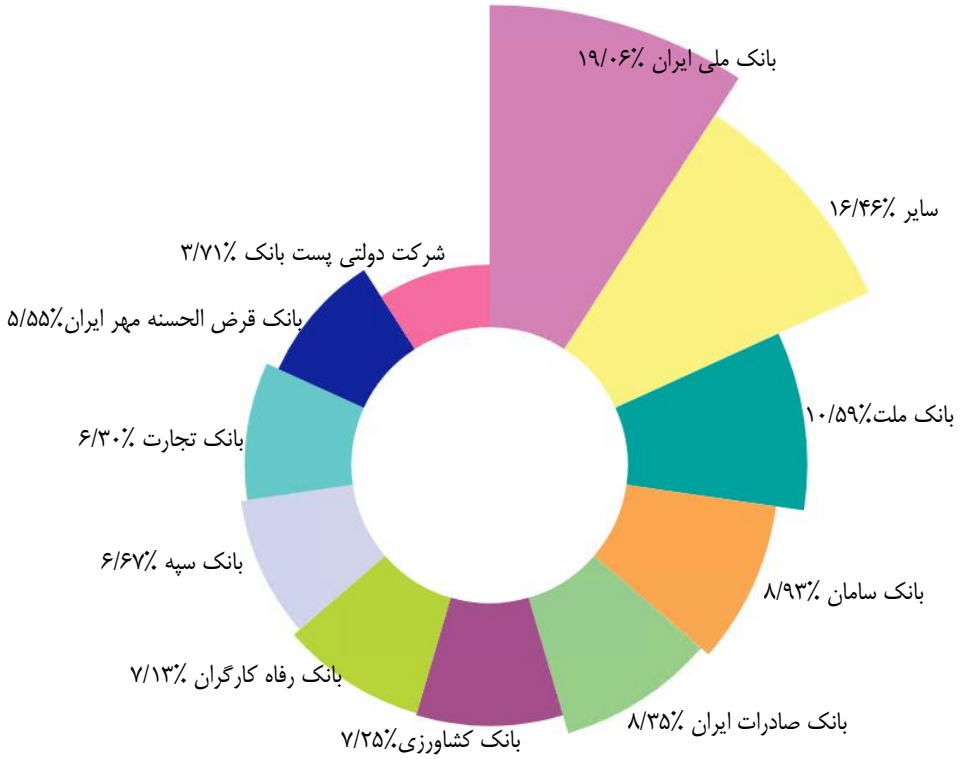
جدول ۵–۷ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار –شهریور ۱۴۰۵

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
مرداد ۱۴۰۵	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۵,۲۶۷,۵۳۹	۱,۹۱۸,۵۲۵	۱۶۰,۹۰۴,۲۱۹	۱۶۸,۰۹۰,۲۸۳
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۱۳٪	۱/۱۴٪	۹۵/۷۲٪	-
شهریور ۱۴۰۵	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶,۲۱۹,۱۱۵	۱,۹۵۵,۹۹۸	۱۶۳,۶۹۸,۳۹۱	۱۷۱,۸۷۳,۵۰۴
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۶۲٪	۱/۱۴٪	۹۵/۲۴٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار		۱۸/۰۶٪	۱/۹۵٪	۱/۷۴٪	۲/۲۵٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته، ۲/۲۵ درصد افزایش داشته و نرخ رشد در هر سه نوع کارت افزایشی بوده است.

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی شهریور ۱۴۰۵ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۲۹ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵–۳ ترسیم شده است.

شکل ۵–۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک – شهریور ۱۴۰۵

ملاحظه می‌شود که در شهریور ۱۴۰۵ "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سامان" و "بانک صادرات ایران" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای شهریور ۱۴۰۵ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران"، "بانک رفاه کارگران" و "بانک ملی ایران" ؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سامان" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک شهر"، "بانک ملی ایران"، "بانک پارسیان" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بوده است.

جدول ۵–۸ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار – شهریور ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۰۰٪	۰/۷۱٪	۱/۷۴٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۵۵٪	۰/۴۱٪	۰/۷۶٪
۳	بانک پارسیان	۱/۴۵٪	۱/۳۳٪	۹/۸۲٪
۴	بانک پاسارگاد	۴/۷۲٪	۳/۵۱٪	۲/۲۳٪
۵	بانک تجارت	۵/۵۱٪	۶/۳۳٪	۵/۶۰٪
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۱۳٪	۰/۸۶٪	۰/۹۲٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۳٪	۰/۲۱٪	۰/۰۹٪
۹	بانک دی	۰/۹۹٪	۰/۵۳٪	۱/۲۰٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۱۱/۲۳٪	۷/۱۷٪	۴/۷۱٪
۱۱	بانک سامان	۴/۵۰٪	۹/۱۹٪	۳/۶۵٪
۱۲	بانک سپه	۰/۵۴٪	۶/۷۸٪	۵/۷۴٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۵۱٪	۰/۱۷٪	۰/۲۵٪
۱۴	بانک سینا	۱/۷۶٪	۰/۶۴٪	۱/۲۷٪
۱۵	بانک شهر	۴/۳۱٪	۱/۶۲٪	۲۱/۷۸٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۲/۲۱٪	۸/۳۶٪	۶/۷۴٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۶٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۴۱٪	۱/۶۸٪	۱/۰۳٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶/۲۷٪	۵/۴۶٪	۷/۸۹٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۱۴٪	۰/۱۳٪	۰/۴۴٪
۲۱	بانک کشاورزی	۵/۳۱٪	۷/۴۰٪	۳/۷۶٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۲۷٪	۰/۲۶٪	۰/۷۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک مسکن	۳/۴۰٪	۲/۸۵٪	۱/۰۳٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۶	بانک ملت	۱۷/۵۶٪	۱۰/۶۸٪	۶/۲۵٪
۲۷	بانک ملی ایران	۷/۴۷٪	۱۹/۵۱٪	۱۰/۷۱٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۶/۸۱٪	۳/۷۶٪	۱/۳۷٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۸۷٪	۰/۴۰٪	۰/۲۳٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۷/۵۶ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۱۹/۵۱ و ۲۱/۷۸ درصد متعلق به ترتیب به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

۵-۲-٤- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای شهریور ۱۴۰۵ اطلاعات مربوطه در جدول ۵–۹ ارائه شده است.

جدول ۵–۹ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده –شهریور ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۵۱٪	۹۰/۱۰٪	۸/۳۸٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۴۸٪	۹۲/۰۰٪	۶/۵۲٪
۳	بانک پارسیان	۱/۰۰٪	۷۷/۳۵٪	۲۱/۶۴٪
۴	بانک پاسارگاد	۱/۵۵٪	۹۶/۱۰٪	۲/۳۲٪
۵	بانک تجارت	۱/۰۰٪	۹۵/۷۸٪	۳/۲۱٪
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۴۷٪	۹۴/۶۸٪	۳/۸۳٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۴۳٪	۹۲/۷۳٪	۶/۸۴٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۸٪	۹۸/۱۷٪	۱/۶۰٪
۹	بانک دی	۲/۰۳٪	۹۰/۱۹٪	۷/۷۸٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۱/۷۹٪	۹۵/۸۰٪	۲/۳۹٪
۱۱	بانک سامان	۰/۵۷٪	۹۷/۹۵٪	۱/۴۸٪
۱۲	بانک سپه	۰/۰۹٪	۹۶/۷۹٪	۳/۱۱٪
۱۳	بانک سرمایه	۳/۲۰٪	۹۱/۸۴٪	۴/۹۵٪
۱۴	بانک سینا	۲/۹۵٪	۹۰/۲۹٪	۶/۷۶٪
۱۵	بانک شهر	۲/۰۶٪	۶۴/۸۳٪	۳۳/۱۰٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱/۶۶٪	۹۵/۴۱٪	۲/۹۲٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۳/۱۸٪	۸۵/۱۵٪	۱۱/۶۷٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۹۷٪	۹۶/۷۵٪	۲/۲۵٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۲۹٪	۹۳/۵۶٪	۵/۱۴٪
۲۰	بانک کارآفرین	۱/۰۶٪	۸۷/۹۶٪	۱۰/۹۷٪
۲۱	بانک کشاورزی	۰/۸۳٪	۹۷/۲۸٪	۱/۸۸٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۲۲	بانک گردشگری	۱/۱۱٪	۸۹/۸۲٪	۹/۰۵٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۷۹/۶۱٪	۲۰/۳۹٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۳۹٪	۹۷/۲۸٪	۱/۳۳٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۷۱٪	۶۴/۸۶٪	۳۴/۴۳٪
۲۶	بانک ملت	۱/۸۹٪	۹۵/۹۶٪	۲/۱۴٪
۲۷	بانک ملی ایران	۰/۴۵٪	۹۷/۵۱٪	۲/۰۳٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۰۹٪	۹۶/۵۸٪	۱/۳۳٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۲/۴۷٪	۹۵/۵۰٪	۲/۰۳٪

همانگونه که ملاحظه می‌شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال- هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۱۰ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۱۰ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار – شهریور ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۲	۳
۲	بانک ایران زمین	۱	۰	۰	۰	۱	۱
۳	بانک پارسیان	۱	۲	۱	۲	۱۰	۹۶
۴	بانک پاسارگاد	۵	۲۲	۴	۱۲	۲	۵

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۵	بانک تجارت	۶	۳۰	۶	۴۰	۶	۳۱
۶	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک دی	۱	۱	۱	۰	۱	۱
۱۰	بانک رفاه کارگران	۱۱	۱۲۶	۷	۵۱	۵	۲۲
۱۱	بانک سامان	۵	۲۰	۹	۸۴	۴	۱۳
۱۲	بانک سپه	۱	۰	۷	۴۶	۶	۳۳
۱۳	بانک سرمایه	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	بانک سینا	۲	۳	۱	۰	۱	۲
۱۵	بانک شهر	۴	۱۹	۲	۳	۲۲	۴۷۵
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۲	۱۴۹	۸	۷۰	۷	۴۵
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱	۲	۲	۳	۱	۱
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶	۳۹	۵	۳۰	۸	۶۲
۲۰	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۱	بانک کشاورزی	۵	۲۸	۷	۵۵	۴	۱۴
۲۲	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۱	۰
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مسکن	۳	۱۲	۳	۸	۱	۱
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک ملت	۱۸	۳۰۸	۱۱	۱۱۴	۶	۳۹
۲۷	بانک ملی ایران	۷	۵۶	۲۰	۳۸۱	۱۱	۱۱۵
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۷	۴۶	۴	۱۴	۱	۲
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال- هیرشمن	-	۸۶۸	-	۹۱۵	-	۹۶۴

همانگونه که در جدول ۵-۱۰ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۱۱ ارائه شده است.

جدول ۵–۱۱ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار –مرداد و شهریور ۱۴۰۵

HHI	کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت		
	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	اختلاف	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	اختلاف	مرداد ۱۴۰۵	شهریور ۱۴۰۵	اختلاف
شاخص H-H	۸۷۱	۸۶۸	-۳	۹۱۵	۹۱۵	۰/۶	۹۴۶	۹۶۴	۱۷/۹

با توجه به اطلاعات جدول ۵–۱۱ ، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار صادرکنندگی در شهریور ماه در دو دسته کارت "برداشت" و " هدیه و بن کارت " افزایشی و "اعتباری" افزایشی بوده است.

۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

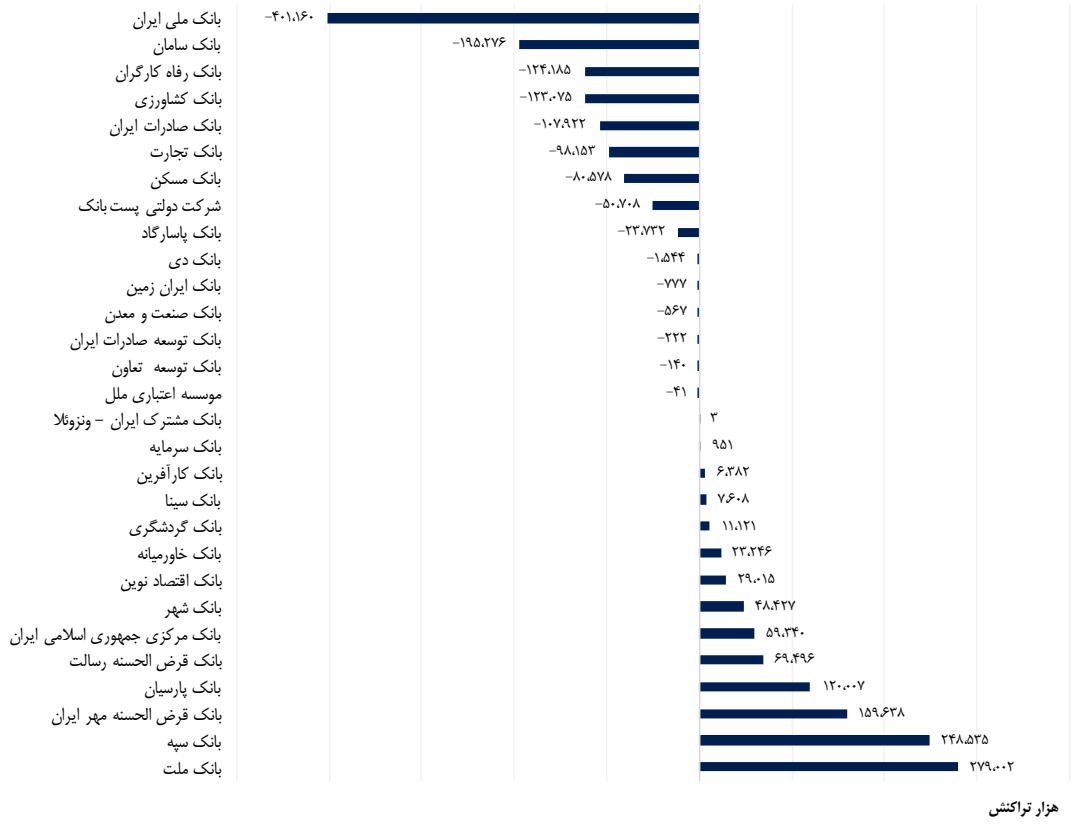
در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می دهد.

جدول ۵–۱۲ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده –شهریور ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۸٪	۱/۴۱٪	۱/۱۳٪	۱/۵۰٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۰٪	۰/۳۹٪	۰/۴۹٪	۰/۳۷٪
۳	بانک پارسیان	۱/۶۵٪	۴/۲۴٪	۲/۴۲٪	۳/۹۸٪
۴	بانک پاسارگاد	۳/۴۷٪	۳/۰۷٪	۴/۰۶٪	۴/۴۲٪
۵	بانک تجارت	۶/۲۱٪	۴/۳۳٪	۵/۷۴٪	۵/۰۵٪
۶	بانک توسعه تعاون	۰/۸۸٪	۰/۹۰٪	۰/۸۹٪	۰/۹۶٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۹٪	۰/۶۹٪	۰/۲۵٪	۲/۲۵٪
۹	بانک دی	۰/۴۷٪	۰/۴۶٪	۰/۵۵٪	۰/۴۹٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۷/۸۴٪	۵/۴۵٪	۶/۴۵٪	۷/۳۷٪

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱۱	بانک سامان	۹/۴۷٪	۵/۶۳٪	۷/۴۷٪	۵/۶۹٪
۱۲	بانک سپه	۵/۷۵٪	۱۱/۱۹٪	۴/۹۳٪	۳/۸۹٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۱۷٪	۰/۱۹٪	۰/۲۱٪	۰/۲۱٪
۱۴	بانک سینا	۰/۶۶٪	۰/۸۴٪	۰/۸۴٪	۱/۰۵٪
۱۵	بانک شهر	۱/۸۶٪	۲/۹۴٪	۲/۳۳٪	۳/۲۹٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۷/۸۴٪	۵/۸۰٪	۷/۳۲٪	۶/۸۱٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۶٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۷۷٪	۳/۲۹٪	۲/۵۶٪	۲/۰۶٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶/۶۹٪	۱۰/۲۸٪	۸/۲۵٪	۶/۷۹٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۱۴٪	۰/۲۸٪	۰/۲۶٪	۰/۳۱٪
۲۱	بانک کشاورزی	۸/۶۳٪	۶/۳۰٪	۷/۹۶٪	۶/۶۹٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۲۸٪	۰/۵۳٪	۰/۶۱٪	۰/۸۲٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۲۶٪	۰/۰۱٪	۴/۱۱٪
۲۴	بانک مسکن	۲/۶۴٪	۱/۰۱٪	۲/۲۲٪	۰/۸۲٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۲/۰۱٪	۱۸/۲۸٪	۱۵/۳۵٪	۱۹/۹۳٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۶/۰۱٪	۸/۰۲٪	۱۴/۳۴٪	۸/۵۹٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳/۷۴٪	۲/۷۸٪	۲/۸۹٪	۲/۱۱٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۲٪	۰/۴۴٪	۰/۴۳٪	۰/۳۴٪

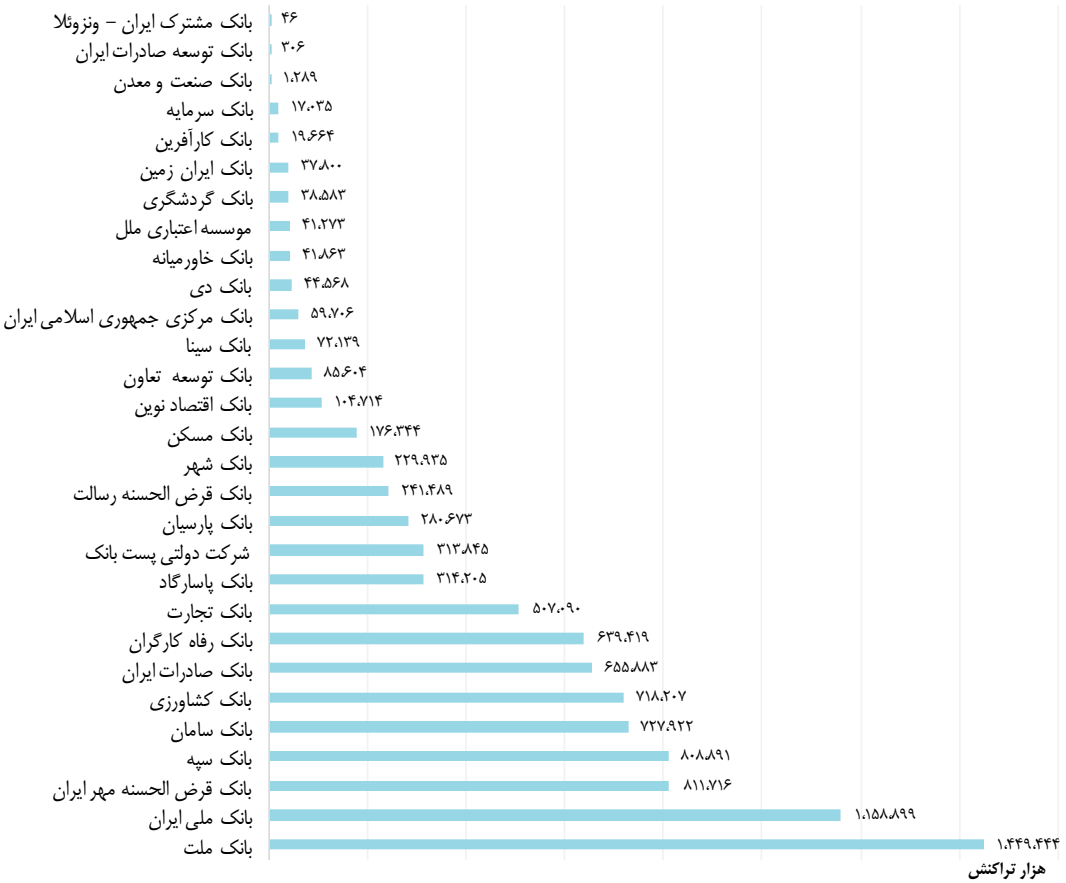
اطلاعات جدول ۵–۱۲ بیانگر آن است که در شهریور ۱۴۰۵ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به"بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سامان" و"بانک کشاورزی" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"،"بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک ملی ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک رفاه کارگران" و "بانک صادرات ایران" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵–۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

شکل ۵–۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک –شهریور ۱۴۰۵

براساس این شکل، "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۵–۴ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می دهد.

از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۵–۵ نشان داده شده است.

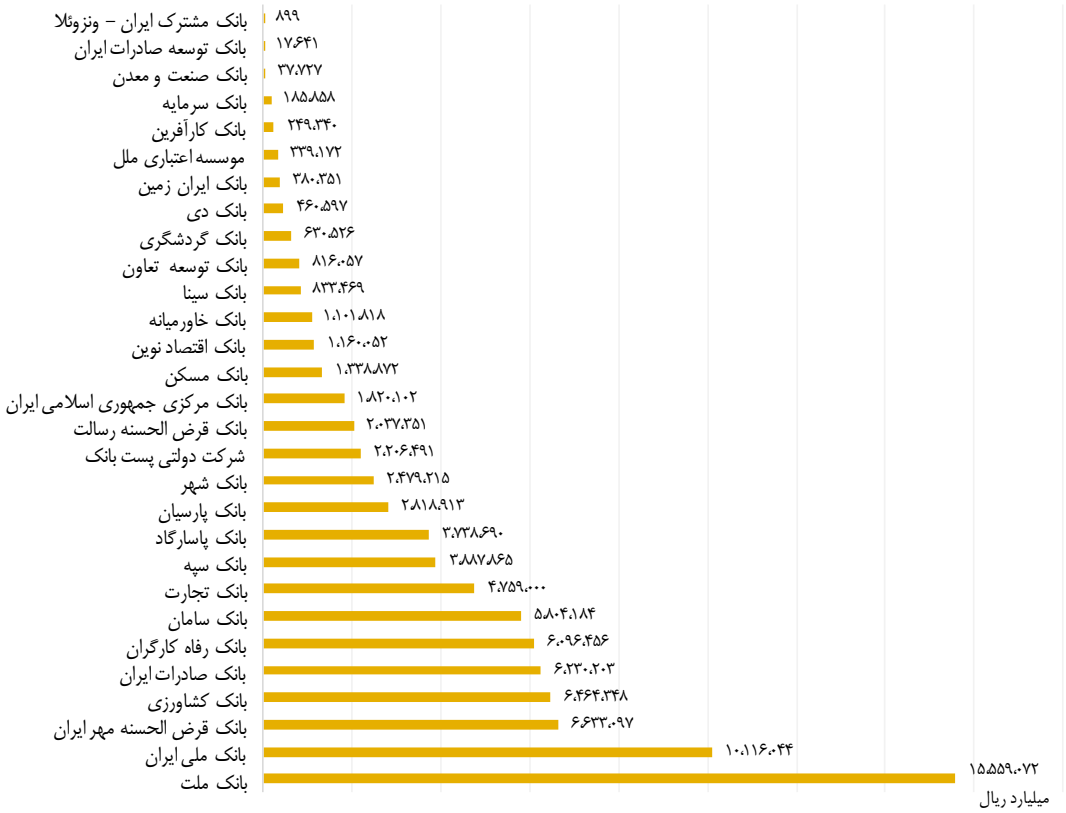
شکل ۵–۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک –شهریور ۱۴۰۵

همانگونه که در شکل ۵–۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی "بانک مشترک ایران – ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی[1] ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی

[1] Turnover

پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله‌ی کارت‌های هر بانک[1] و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است[2] آمده است.

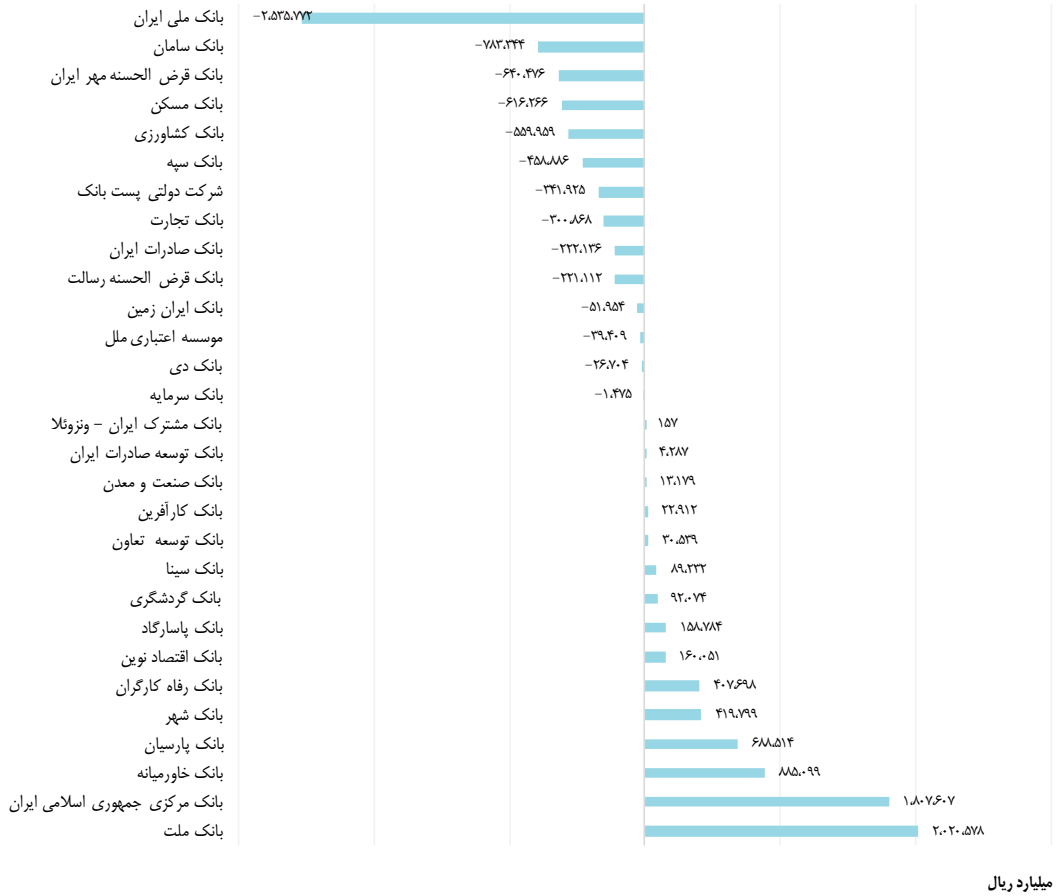

شکل ۵–۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) –شهریور ۱۴۰۵

نمودار شکل ۵–۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی شهریور ۱۴۰۵ در"بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بوده و "بانک مشترک ایران – ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

[1] در نقش بانک صادرکننده
[2] در نقش بانک پذیرنده

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵–۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن‌که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵–۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک –شهریور ۱۴۰۵

بر اساس این شکل، "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده "بانک ملی ایران"، "بانک سامان"

و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتا از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" به سمت "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" در حال انتقال است.

٦- جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش"شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی شهریور ۱۴۰۵ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پرقدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به اسفند ۱۴۰۴ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان زمستان۱۴۰۴ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های شهریور ۱۴۰۵ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴,۸۷۲ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۴۴,۱۰۲ هزار میلیارد ریالی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۴/۷۶ و ۲۰/۶۹ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در شهریور ۱۴۰۵ با رشد ۰/۱۸ درصدی به نزدیک به ۱۱,۸۱۸ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۹۳/۶۶ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاهی، ۶/۳۳ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی، ۰/۰۰۴ درصد سهم ابزار پذیرش موبایل و ۰/۰۱ درصد نیز سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های شهریور ۱۴۰۵ با ۹۱/۰۱ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاهی و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۱/۲۴ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۳۷۶، هر ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) ۱۲۷,۲۵۱، هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۵۴,۱۵۶ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی ۴۰۱ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش کدهای دستوری(USSD)، موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۴۸، ۲/۷۰ و ۳۹/۴۱ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاهی ۷/۷۹ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر، ۱,۹۱۲ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاهی با ۱,۷۹۰ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۷۸/۸۱ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول شهریور ۱۴۰۵ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجددا به کارتخوان فروشگاهی با ۷۱/۷۲ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی شهریور ۱۴۰۵ به ترتیب در اختیار استان‌های مازندران، یزد و گیلان می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۸۳/۰۱ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان اردبیل می‌باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی و موبایلی در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال و در ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) در دامنه مبلغی ۱ تا۵۰۰ هزار ریال می‌باشد. ۷۹/۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی معادل ۳,۵۰۷,۰۲۸,۵۸۳ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال، ۱۵/۹۴ درصد تراکنش‌ها معادل ۷۰۶,۸۱۵,۱۰۸ تراکنش در بازه مبلغی ۶ تا ۲۸۰میلیون ریال، ۰/۲۱ درصد معادل ۹,۱۹۷,۱۵۳ تراکنش در بازه مبلغی ۲۸۰ تا ۸۰۰ میلیون ریال ۰/۰۸ درصد معادل ۳,۷۲۴,۰۶۶ در بازه مبلغی بیش از ۸۰۰ میلیون ریال می‌باشند.

شاخص دهکی شهریور ۱۴۰۵ در قیاس با مرداد، رشد ۱۷/۰۵ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۲۱/۱۵ درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی شهریور ۱۴۰۵ نسبت به مرداد ماه به سبب رشد ۱۶/۹۱ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۰/۱۲- درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخداده در تراکنش‌ها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۱۳/۷۹، ۳/۹۰، ۳/۲۳- و ۴۱/۶۷ درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده شهریور ۱۴۰۵ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۶ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه مرداد دارای رشد ۰/۰۱۰- درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در شهریور ۱۴۰۵، ۹۹/۰۳ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در مرداد رشد ۰/۰۳۳ درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۱۲۴- درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در شهریور ماه ۱۴۰۵ نسبت به مرداد در مولفه سهم مبلغی جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم تعداد تراکنش‌ها جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به شرکت"به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در شهریور ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.
در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنشهای خرید را به خود اختصاص داده است. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده اند. همچنین شرکت "به پرداخت ملت" از بیشترین سهم تعدادی تراکنشهای مانده‌گیری برخوردار بوده است.
در ماه شهریور شرکت "فراپردازان آروند امید" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "فن آوا کارت" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.
نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت"پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری(USSD) و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این

شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتخوان فروشگاهی حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال–هیرشمن، نشان‌دهنده تمرکز ملایم بازار در دو سرویس خرید و مانده‌گیری است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های این دو سرویس بین شرکت‌ها توزیع شده و تمرکز بالایی در یک یا چند شرکت خاص مشاهده نمی‌شود. همچنین، تمرکز بازار در سرویس قبض و شارژ بالا بوده است؛ به این معنا که تعداد محدودی از شرکت‌ها سهم قابل‌توجهی از بازار این سرویس را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن شرکت "آسان پرداخت پرشین"، بیشترین سهم را از تعداد تراکنش‌های سرویس قبض و شارژ داشته‌اند. تغییرات شاخص در هیچ‌یک از سرویس‌ها به تغییر طبقه‌بندی وضعیت تمرکز بازار آن‌ها منجر نشده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در شهریور ماه، شرکت "پرداخت نوین آرین" در ابزار کارتخوان فروشگاهی بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین سهم بازار در ابزار پذیرش موبایلی را به خود اختصاص داده است.

در حوزه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت نوین آرین" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" به ترتیب به بالاترین رتبه در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) دست یافته اند. بالاترین سهم تعداد ابزار پذیرش تراکنش‌دار موبایلی نیز به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "به پرداخت ملت" در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاهی این شرکت‌ها به‌گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت نوین آرین" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته اند.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "فن آوا کارت" مشاهده می‌شود. به‌طور کلی در شهریور ماه سهم کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی، ۱۸/۰۱ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در شهریور ۱۴۰۵ "بانک ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. در بررسی بازار تعداد و مبلغی "بانک ملت" در سه ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری(USSD) و کارتخوان فروشگاهی بالاترین سهم را دارد. بالاترین سهم تعداد و مبلغی ابزار پذیرش موبایلی نیز به ترتیب در اختیار "بانک شهر" و "بانک ملی ایران" می‌باشد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های دو ابزار پذیرش "کدهای دستوری(USSD)" و "موبایلی" نشان‌دهنده تمرکز بالا و در "ابزار پذیرش اینترنتی" نشان دهنده تمرکز

ملایم این شاخص می‌باشد. همچنین در ابزار "کارتخوان فروشگاهی" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک های پذیرنده می‌باشد. همچنین میزان شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی، در این ماه نسبت به ماه گذشته در چهار ابزار پذیرش کاهش داشته است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شهریور ۱۴۰۵ نسبت به مرداد ماه افزایش ۲/۲۵ درصدی داشته و نرخ رشد در سه نوع کارت افزایشی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شهریور ۱۴۰۵، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت " به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار در این ماه در هر سه انواع کارت همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته‌اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در شهریور ۱۴۰۵ به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سامان" و "بانک کشاورزی" و مبلغ تراکنش‌های صادرشده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک کشاورزی" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در شهریور ۱۴۰۵ به "بانک ملت"، "بانک سپه" ، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و"بانک ملی ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" ، "بانک رفاه کارگران" و"بانک صادرات ایران" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده "بانک

ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران – ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران – ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک ملت" ، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و"بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به‌کار برده شده در متن گزارش اقتصادی شاپرک مشتمل بر واژگان تخصصی شبکهٔ الکترونیکی پرداخت کارتی و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوهٔ محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

شبکه‌ای است که به‌منظور سامان‌دهی پایانه‌های پذیرش کارت‌های بانکی و فراهم آوردن امکان نظارت مؤثر در نظام پرداخت مبتنی بر کارت بانکی در کشور ایجاد شده و تراکنش‌های حاصل از «ابزارهای پذیرش» توسط این شبکه، پذیرش و پردازش می‌شود.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت[۳۳]

شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین موضوعهٔ جمهوری اسلامی ایران است که بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. مطابق با «ضوابط اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه‌دهندهٔ خدمات پرداخت» دریافت می‌نماید، وفق الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی «بانک مرکزی ج.ا.ا.» و «شاپرک» فعالیت می‌کند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری صادرکننده[۳۴]

بانک یا مؤسسهٔ اعتباری عضو شبکهٔ شتاب که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای مشتریان خود صادر نموده و امکان اتصال، ایجاد و دریافت تراکنش بر بستر این شبکه را دارند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری پذیرنده[۳۵]

بانک یا مؤسسهٔ اعتباری عضو شبکهٔ شتاب که حساب پذیرنده، به‌منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکهٔ پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شمارهٔ شبا"[۳۶]ی پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات[۳۷] شبکهٔ الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع خدمات شبکهٔ پرداخت کارتی عبارتند از «خرید کالا و خدمات»، «پرداخت قبض و خرید شارژ»، «مانده‌گیری»، «تراکنش تأیید رمز کارت» و «درخواست چکیدهٔ صورتحساب».

خرید کالا و خدمات[۳۸]

خدمتی است که دارنده کارت، هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحا درگاه‌های پرداخت اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری[۳۹](USSD) هستند. در حال حاضر به‌دلایل امنیتی صرفاً امکان پرداخت برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری مجاز است.

---

[۳۳] PSP: Payment Service Provider
[۳۴] Issuer Bank
[۳۵] Acquirer Bank Acquirer
[۳۶] IBAN: International Bank Account Number
[۳۷] Service Type
[۳۸] Purchasing Good/Services
[۳۹] USSD: Unstructured Supplementary Service Data

پرداخت قبض[۴۰] و خرید شارژ تلفن همراه[۴۱]

پرداخت قبض خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان[۴۲] و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

ماندەگیری[۴۳]

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت دریافت می‌نماید.

تراکنش تأیید رمز کارت[۴۴]

به منظور بهره‌برداری از خدمات برخی از کسب‌وکارها لازم است بدون انجام تراکنش‌های معمول، تعلق کارت به مشتری احراز شود. در حالت، تراکنش «تأیید رمز کارت» از طریق شرکت ارائه‌دهندۀ خدمات پرداخت به شاپرک ارسال می‌شود. شاپرک این تراکنش را از طریق «شتاب» به بانک صادرکنندۀ کارت ارسال نموده و بانک صادرکننده پس از کنترل رمز و اطلاعات کارت دریافتی نتیجه را باز می‌گرداند

درخواست چکیدۀ صورتحساب[۴۵]

در این تراکنش، دارندۀ کارت درخواست مشاهدۀ چکیده‌ای از عملکرد حساب پیش‌فرض متصل به کارت خود را به پایانۀ شرکت ارائه‌دهندۀ خدمات پرداخت می‌دهد. شرکت ارائه‌دهندۀ خدمات پرداخت درخواست مربوطه را به شاپرک ارسال نموده و بر اساس پاسخ دریافتی، نتیجه را به دارندۀ کارت نمایش می‌دهد.

وضعیت تراکنش‌ها[۴۶]

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۲۹ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

به تراکنشی اطلاق می‌شود که با موفقیت به پایان رسیده و تمامی مراحل پردازش مورد نظر به‌درستی انجام شده است. در این فرآیند، تأییدیه‌های لازم دریافت گردیده و نتیجۀ نهایی بدون هیچ‌گونه خطا به کاربر اطلاع داده شده است این‌گونه تراکنش‌ها در سامانه با کد پاسخ صفر مشخص می‌شوند.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

چنان‌چه در تراکنشی علت بروز خطا، بانک صادرکنندۀ کارت یا سامانۀ شتاب باشد و تراکنش از دید شبکۀ

---

۴۰ Bill Payment
۴۱ Reload
۴۲ Top-up
۴۳ Balance Inquiry
۴۴ C(P)V: Card (PIN) Verification Request
۴۵ MS: Mini Statement Request
۴۶ Transaction Status

الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق باشد، خطای صادرکنندگی و شتاب رخ داده است.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ‌داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتابی، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارت(شاپرک) به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) است.

کارتخوان فروشگاهی[۴۷]

ابزاری است ثابت یا سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر[۴۸] در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالاو خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارت‌خوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهندهٔ خدمات پرداخت در پایگاه داده

---

[۴۷] EFTPOS

[۴۸] PC-POS / IPOS(Integrated POS)

پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکهٔ شاپرک را دارد.

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارت‌خوان غیرفعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهندهٔ پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکهٔ الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان فاقد تراکنش

کارتخوان فاقد تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه فاقد هرگونه تراکنش باشد.

ابزار پذیرش تراکنش‌دار

ابزار پذیرش تراکنش‌دار، پایانه‌ای است که در بازه زمانی ماهانه حداقل یک تراکنش موفق داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی[۴۹]، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وب‌سایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر کدهای دستوری، که برای دارندگان کارت امکان پرداخت از طریق شماره‌گیری کدهای کوتاه * و # بر بستر اپراتورهای مخابراتی را فراهم می‌کند. در حال حاضر بهره‌برداری از این ابزار صرفاً برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مجاز است.

ابزار پذیرش موبایلی

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر برنامک‌های موبایلی(Application) که امکان پرداخت درون‌برنامه‌ای را برای کاربران(دارندگان کارت) فراهم می‌کند.

انواع کارت‌های رایج در شبکه[۵۰] الکترونیکی پرداخت کارت(شاپرک)

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)[۵۱]

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک، سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

---

[۴۹] Internet Payment Gateway

[۵۰] بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

[۵۱] Debit Card

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)[۵۲]

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند:

کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن‌کارت‌ها که معمولا به صورت گروهی صادر می‌شوند.

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتا قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند:

- کارت‌های بر خط[۵۳] نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد.
- کارتهای برون خط[۵۴] نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلا ببر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد.

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها–نظیر سایر کارت‌های پرداخت–حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری[۵۵]

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت بر عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارندهٔ کارت که با شناسهٔ ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکهٔ شاپرک می‌شوند، گفته می‌شود (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بستهٔ ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سوییچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسهٔ ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسهٔ ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخهٔ ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسهٔ ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسهٔ ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش[۵۶]

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تاییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی

---

۵۲ Prepaid
۵۳ Online
۵۴ Offline

۵۵ Credit card
۵۶ Advice transaction

خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخداده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تائیدیه تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت(شاپرک) است.

تراکنش اصلاحیه[۵۷]

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام[۵۸]

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سوییچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتا تراکنش مانده‌گیری از دسته تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاهی

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارت‌خوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارت‌خوان‌های یک شرکت در شبکهٔ شاپرک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاهی شبکه شاپرک است. مثلا اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارت‌خوان‌های شبکه شاپرک به‌اندازه سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن شرکت روی کارتخوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی بازدهی بیشتر ابزارهای شرکت و طبیعتا افزایش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می شود:

$$\frac{\text{ارزش کل تراکنش های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} * ۱۰۰ =$$

---

۵۷ Reversal Transaction

۵۸ Reconciliation Account (RA)

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول [۵۹] اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در درست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها[۶۰] تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های جاری بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه‌پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیمابین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$= \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} * ۱۰۰$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا.، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفا مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها[۶۱]

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه } i}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } i}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش‌ها

---

[۵۹] Quasi money
[۶۰] Demand deposits
[۶۱] Nominal Value

برای تعیین دهک‌ها، تراکنش‌ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می‌نماییم که یک دهم از تراکنش‌های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش‌های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می‌شود.

شاخص توزیع مبلغی دهکی = متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها / متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال – هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه‌های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می‌کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام‌ها و تبانی بخش‌های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال- هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$HHI= \sum_{i=1}^{N} S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال – هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار به‌شرح زیر قضاوت نمود.

وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال – هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می‌گردد. در صورتی‌که عدد به‌دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانهٔ رقابتی بودن محیط و در صورتی‌که بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازهٔ ۱۸۰۰ و حتی به‌صورت تمرکز شدید و بالا، نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

Summary of key payment statistics

Increase compared to last month
Decrease compared to last month
No change from last month

1 The importance of card payment network in national economy Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	16/54%
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/81%

2 Shaparak performance indices

Number &value of transactions

Number of transactions	4,871,930,453
Value of transactions (mill IRR)	44,101,592,852

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions(Oct compared to Aug)	20/69%
Monthly real growth of value of transactions(Oct compared to Aug)	15/78%
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	104/95%
Point-to-point real growth of the value of transactions	8/01%

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	5/78%
Mobile Payment Gateway	1/60%
EFTPOS	91/01%
APP	1/61%

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/93%
Bill payment &purchase mobile charge	1/07%

Numerical share of transactions for each typesof payment services

The purchase of goods and	91/24%
Bill payment &purchase mobile charge	4/18%
Balance Inquiry	4/58%

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,911/66
EFTPOS	1,790/42
Mobile Payment Gateway	0/10
Internet Payment Gateway	121/06
APP	0/08

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	78/81
EFTPOS	71/72
Mobile Payment Gateway	1/26
Internet Payment Gateway	4/55
APP	1/269

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	Tehran	1,777,071
The most change in the number of active EFTPOS	Tehran	10,047
The most number of active EFTPOS terminals	Mazandaran	0/225
The most number of EFTPOS transactions per capita	Ardabil	83/01

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	557/55

3 The quality of card e-payment services

Quality of services

The ratio of successful transactions to total	92/36%
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/96%

The share of each types of errors in transactions

Acquirer error	2/65%
Shaparak network	0/50%
Issuer error	9/55%
Cardholder Error	87/30%

Services sensed availability

Network sensed availability	99/03%
Shaparak sensed availability	99/96%

Reconciliation account (RA) transactions

Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/008%
percent change of reconciliation account transactions	-15/43%

4 Electronic card payment network market indices in Oct 2026

Active EFTPOS Value effectivenss

The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	3/367
The lowest effectiveness	Fan Ava Card	0/242

The ratio of number of acquiring errorsto total number of transactions

The highest ratio	Fan Ava Card	2/726%
The lowest ratio	Farapardazan Arvand omid	0/020%

The ratio of Low Transaction to active EFTPOS

The Hightest ratio	Fan Ava Card	43/84%
The Lowest ratio	Beh Pardakht Mellat	7/13%

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share

highest value	26/36% Beh Pardakht Mellat	19/93% Mellat Bank
highest numerical	22/55% Beh Pardakht Mellat	18/28% Mellat Bank

The highest value share of transactions in each terminal

Internet Payment Gateway	36/22% Beh Pardakht Mellat	22/20% Mellat Bank
Mobile Payment Gateway	46/26% Beh Pardakht Mellat	47/65% Mellat Bank
EFTPOS	23/20% Beh Pardakht Mellat	19/23% Mellat Bank
APP	47/15% Asan Pardakht persian	27/77% Bank Melli

The highest numerical share of transactions in each of terminals

Internet Payment Gateway	46/93% Beh Pardakht Mellat	31/15% Mellat Bank
Mobile Payment Gateway	48/37% Beh Pardakht Mellat	51/18% Mellat Bank
EFTPOS	20/95% Beh Pardakht Mellat	16/70% Mellat Bank
APP	77/62% Asan Pardakht persian	41/08% Shahr Bank

Herfindahl-Hirschman Index

Internet Payment Gateway	3,082	1,489
Mobile Payment Gateway	3,435	3,436
EFTPOS	1,322	846
APP	6,219	2,492

The highest share of issuing banks in number of active cards

Prepaid card	Shahr Bank	21/78%
Credit card	Mellat Bank	17/56%
Debit card	Bank Melli	19/51%

آدرس وب گاه شاپرک:
www.shaparak.com
آدرس پست الکترونیکی:
Info@shaparak.com
شماره تلفن:
۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵
شماره دورنگار:
۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱
نشانی پستی:
ایران، تهران، بلوار میرداماد،
خیابان شهید شاه نظری،
کوچه دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.